

Václav Trajer

INKVIZITOR

Úvodní slovo

Jako těla bezpočtu pohanů v dobách, kdy se kříž nestyděl travestovat v oheň a meč, i příběh z oněch dob, sám dost nepohodlný, dopadl rozbit, rozsekán k nepoznání. Na rozdíl od tvorů z masa a krve, příběhu lze vrátit původní smysl prostým zpětným poskládáním – přinejmenším je však potřeba nalézt všechny díly skládanky.

Chodí legenda, že některé údy pozutínané pohanům horlivými křížáky se nikdy nenašly. A pověra hned dodává, že si je odnesl Ďábel. Mluví se o Ďábově schráně, kde budou podivné relikvie uzavřeny až do dne posledního soudu, jako zástava za duše propadlé peklu. V podobné schráně se ocitly i některé části knihy a nám nezbývá než doufat v její odemčení ještě před Soudem, aby zmrzačené torzo došlo svých potracených orgánů a příběh ožil v původní celistvosti.

Dostatečně mocný klíč k Ďábově schráně bude ovšem nutno teprve nalézt.

Obsah:

Kniha I. – Ukradený svitek

Kniha II. – Hora běsů

Kniha III. – Uzamčená – Ďáblova schrána

Epilog

Kniha I. Ukradený svitek

Hluboko dole pod útrpným Kristem klečel muž. Oděn v žíněném hábitu, bledý, chorobně hubený, plakal a soucitné slzy skrápěly tvář supího profilu, již se ani neodvážil zdvihnout vzhůru k idolu. Nicotný, *zhola nicotný* se cítil před pouhým obrazem a nápodobou Páně, zde ve starém kostele. Ó, jak jenom veliký a vůči člověku nepoměrný, ach, *věru nepoměrný*, musí být Pán sám o sobě, tam na Výsostech! Ne, On nebude veliký – opravil se – On bude *víc* než to: nad veškerý rozměr, nad nekonečno samo!

Pravil-li Anselm z Canterbury, že „Bůh jest, nad co nic většího nelze myslit“, mínil tím, že Boha lze skutečně pojmout myslí nějakého lidského červa?! Cožpak by Jej tím neodpustitelně nesnižoval a netupil?

Ale neostouzí Páně zrovna tak ten, kdo prohlásí člověka za červa? Což nebyl člověk stvořen k obrazu Božímu? Pak je snad Bůh nekonečným červem?!

Zatím muž před oltářem cítí, jak mu záda praskají pod údery mocného biče, jak se i vnitřnosti otrásají, povolují a trhají v neurčité, vazké kusy – jako by je v tu chvíli skutečně viděl, shlížeje do špíny lidského břicha, nepochopitelně prozářené jeho vlastním zhnusením, bezbřehým, až dmýchá jiskry, prozařuje temnoty.

Ubožák se svíjí v agonii a se jménem Páně na rtech omdlévá.

Tehdy už jen zpola vnímá, jak do dlaní a nártů pronikají hřeby.

Toho večera byli psi podivně neklidní. Vyli na měsíc, který neviděli, když oblohu dusila černá mračna. Jakub se ohlédl po svém mistru: „Víš dobře, Řehoři, že pověřivý nejsem – Bůh chraň! –, ale takový povyk nevěstí nic dobrého.“

„Povyk nepovyk... Nic dobrého nevěstí už to, že můj starý známý byl pověřen tímtež úkolem, co my.“

„Ano, tenhle tvůj zatrolený starý přítel –“

„Přítel?!“ vykřikl mistr a zuřivě praštil holí do ztuhlé země. „Střež se ho ještě někdy nazvat mým *přítelem!*“

„Proč taková zášť?“ Kuba se nezdržel jízlivého úšklebku; ten ostatně jeho mladou tvář, jen trochu znamenanou neštovicemi, málokdy opouštěl. „Cožpak nedělá svou práci dobře? Protiví se snad Bohu?“

„Právě že dělá svou práci až příliš dobře!“ cedil Řehoř přes stisknuté zuby. „A Bohu se chce zalíbit, až to bolí...“

Zahaleni v dlouhých pláštích s kapucemi, štítíce se jimi proti studenému vichru z hor, procházeli usínající vsí.

Za nimi se ozvalo kašlání, dávení, mumlání.

„Střež se pití, člověče,“ prohodil Řehoř mimoděk.

†

Nad tělem zemdleného se shlukli občané města, těch několik, kteří v poledne zabloudili do kostela.

„Je naživu?“

„Neměl by někdo zavolat lékaře?“

„Kdo je to?“

„Cizinec? Asi nějaký poutník...“

„Mně je nějak povědomý.“

„Snad nepatří k těm –“ zůstalo významně nedořečeno.

„Rozestupte se, lidičky,“ klestí si cestu mohutný klerik, „ať se ten ubožák může aspoň nadechnout! Pust'te mne k němu.“

„Já bych radši došel pro lékaře, Radúzi.“

„Pro pitomýho mastičkáře, co ti prodává ten hnuj na revma, Michale?! To zrovna! Však podívej, pacient už se nám probírá.“

Bledý muž skutečně přicházel k sobě. Ne že by se mu vrátila barva do tváří, ne že by se v čemkoli ostatním zdál méně mrtvolný – ale aspoň otevřel oči.

Než stačil ovládnout zrak, uviděl Krista na kříži. Krista z toho úhlu zatraceně podivného: s odulým pupkem, s tváří rozteklou a s lascivně rozšklebenými choboty namísto údů.

Zatracená hra světél! Proklínaje okna s barevnými skly i ostatní přespříliš matoucí výzdobu – Bernard z Clairvoux měl jako vždy pravdu! –, muž ihned odvrátil zrak. Konečně se jeho pichlavé oči střetly s přátelským pohledem Radúzovým. Cizinec jen vztekle zasyčel a zamračil se, protože v tu samou chvíli ho napadlo: Žádná hra světél! Toť pekelný ďáblův úradek!

Pak promluvil, a cosi jako by chrastilo v jeho útrobách. Radúze otravovala absurdní myšlenka, zda nevězní živou můru v tom chřtánu, odkud tak nezvykle ostře vane lékořice... Kostel se začal vyprazdňovat – jakmile lidé muže poznali, odcházeli nakvap.

†

„Nestrávíme noc raději v hostinci? Musíme tam nahoru vážně ještě dnes?“

„Nechce se ti šplhat do zrádného srázu, anebo nerad trávíš noci v domech Božích?“

„Určitě to druhé,“ řekl Kuba bez váhání. „Nemám to prostředí v oblibě. Mnohému mnichu jde od huby líp říhnutí než modlitba. Přejde ovšem čas nové zbožnosti, věř tomu!“

„Řeknu ti co přijde: tvoje zkáza! Pokud tě tvá prostořekost neopustí co nejdřív,“ kroutil hlavou Řehoř.

„Jaká prostořekost... Před tebou přece nemusím mít tajnosti.“

„Pošetilče! V těchto dobách je nejlépe mít tajnosti i sám před sebou.“

„Proč? Před Ním se beztak nic neutají... To On nás bude soudit.“

„Ale On tu ještě není. Zatím soudí jiní. A já často pochybuji, že jsou to ti, které by si Pán vyvolil.“

„Milý mistře, teď spíš ty docela nebezpečně pouštíš jazyk z uzdy...“

„Tys mne vyprovokoval! Jako vždycky. – Proklatě, mlčme už oba!“

Sotva minuli poslední chatrč, vyrostla před jejich znavenými kroky bezmála střežhlavá cesta do svahu. Vytí psů sem doléhalo tlumeně, přemoženo novými zvuky přinášenými větrem z lesnaté hory, kde podle jejich informací spočívá klášter.

„Tamní knihovna údajně není veliká ani proslulá,“ neubráníl se Kuba, aby znovu nemluvil, jakmile stoupali stezkou mezi stromy. „Spíše naopak.“

„Ano. Ale to není k podivu. Cožpak právě tohle neposkytuje nejlepší možnosti utajení? Knihovna stranou všeho zájmu...“

„Pak si člověk ale říká, proč to vůbec muselo být v knihovně.“

„Jsi bystrý, příteli,“ přikývl Řehoř se zvláštní vážností.

„Proto mne s sebou taháš,“ usmál se on. „Ne-li ovšem pro nesmírnou sličnost mé tváře.“

†

„*Celou pravdu, ty sketo! Celou!*“ prskl pacholek do zmučené tváře vyslýchaného. Chytl jej za vlasy a trhl mu hlavou, divže mu nezlomil vaz. Však tomu by byl nebožák natisíckrát rád. Nic jiného si nepřál, zde na tom útrpném stroji, než konečně vypustit duši a zmizet. Třeba i do pekla – hlavně daleko odsud!

„Prosím...,“ stěží ze sebe dávil rozpraskanými rty. „Řekněte mi, *co vám mám říci... Co vlastně chcete slyšet?! Při Bohu na nebesích! Prozrad'te mi to!!!*“

„Neber si všemohoucího do té své podělané kacířské huby!“ vykřikl druhý pacholek; zatáhl za páku a mučený vykřikl.

Odporné divadlo se odehrávalo v černém koutě kobky, až inkvizitor, mlčky usazen za katedrou vedle písaře, neviděl než siluety. I odvrátil znužený zrak, aby pod svící zkoumal dokonalou hru žil na své otevírající se a zase zavírající štíhlé pěsti.

Další výkřik.

A opět...

Pak prosby k mučitelům. – Marné.

Prosby k Bohu. – Ještě marnější?

Zase výkřik.

Kolik jich vlastně písař zaznamenal – jeden úpěnlivější a strašnější, ale i unavenější, zoufalejší nad předchozí –, než i obdivování vlastní ruky inkvizitora omrzelo?

Na sto jich nebylo. Tolik je asi příliš pro lidské hrdlo. A koneckonců, ruka není až tak zajímavý výtvar Stvořitelův.

Inkvizitor vstal, promnul své propadlé líce a na odchodu z kobky se vší věcností pravil: „Pokračujte. Očekávám výsledky!“

A starý písař se jal, s otráveným povzdechem, zaznamenat další řadu útrpného křiku.

†

Kvido se rozběhl za obručí, již prve prkénkem příliš odrazil. Marně se snažil ji na poslední chvíli uchránit pádu. Počínal si nešikovně, protože spíš než vlastní hře věnoval pozornost hrače v rukou Kájových – svému vyřezávanému vojáčku, kterého Karlovi zapůjčil výměnou za obruč. Nejen že jej k tomu musel kamarád sáhodlouze přemlouvat... Ani tehdy by mu vojáčka nepůjčil! Tolik si hračky vážil, že ji vydal teprve na zásah otcův.

„Nemůžeš si vše, co se ti líbí, nechávat jenom pro sebe, Kvido,“ řekl otec mírně, a přece neústupně, „když mu ho na chvílku půjčíš, nic ti z něj neubude.“

„Ale to je *můj* panáček, tatínku,“ bránil se chlapec. „Vždyť jste mi ho dal.“

„Ano, dal jsem ti ho. Ale ne k tomu, aby z tebe udělal lakomce!“

Kvido starší byl prostým mužem, v očích synových však jeho přímá moudrost byla zákonem i zjevením. Chlapec věděl, že by byl nejen zlý, ale i hloupý, kdyby se protivil. Jeho sedm zim stačilo, aby pochopil leccos.

Naučil se především – neboť na to otec kladl důraz – , nepotloukat se s kamarády příliš blízko dílny. Obživa, již ovdovělý švec získával usilovnou prací při městské zdi

byla skrovná i bez toho, aby možné zákazníky odrazovali pobíhající hoši.

Tedy teď Kvido vidí jen docela z dálky a velmi nezřetelně tři muže, kteří právě vchází pod přístřešek z napuštěného plátna. Pochopil jenom – a z toho měl i při vši mladické naivitě prachšpatný pocit –, že tihle rozhodně nepřicházejí pro vyspravenou obuv.

†

Oči páně inkvizitorovy stažené v sotva znatelné škvíry – po té co vystoupil z podzemí a odevzdal se do žhavých spárů polednímu slunci – nedůtklivě zhlížely kardinálův palác, místo marnosti a změkčilého přepychu.

Leč jako host při tabuli jeho Eminence, šetřil odsudky, a pokud dal svou nevoli najevo, tu jedině tím, jak střídmě jedl i pil, pohádkovému množství nejvybranějších chodů navzdory, a zdržel se užití stříbrné vidličky – popravdě, každé vidličky. Konečně dost říkaly samy pohledy, jimiž častoval kardinálův okázalý oděv, příliš úzký jeho tučnému tělu, asi jako učení Kristovo pěkným zvykům církevních hodnostářů.

Zdalo se, že kardinála tváří v tvář nepříliš vděčnému hostu opouští chuť.

Spěšně přešel k hovoru.

„Vyhovuje vám mučírna?“ řekl. „Uznávám: není z nejzařízenějších...“

„Dokonale postačuje, vaše Eminence,“ odvětil inkvizitor svým chraptivým, spíše tichým, ale pronikavým hlasem. „Zvláštní vybavení si vozíme s sebou, a kdyby přece něco scházelo, moji chlapci si poradí. Sám jsem je vyškolil.“

Kardinál se opřel do křesla, až dřevo zapraštělo. „Ach, ti vaši chlapci... Přiznám se vám, můj drahý, že

nemám dobrý pocit, pohybují-li se zrovna takoví lidé mým městem. – Rozumíte...“

„Nepříliš, Eminence.“

„Vy jste ctnostný muž, o tom není pochyb – ba ještě naopak: je k tomu mnoho a mnoho skvělých dokladů, jimž nelze odporovat.“

„Bez pomoci Páně bych nebyl ničím. – Koneckonců i s ní nejsem než hnilobným červem. Jako my všichni.“

„Jistě. Avšak musí se ctnostný muž jako vy – byť třeba tak chvályhodně a bohulibě pokorný – obklopovat takovou chátrou?!“

„Myslím, že není zbytí, vaše Eminence. Odpornou práci mohou zastat pouze odporní lidé. A mé poslání vyžaduje, aby taková – tu a tam – opravdu byla odvedena. Ano, Všemohoucí mne tvrdě zkouší, když se musím obklopovat takovými lidmi, abych pracoval pro Jeho větší slávu. – Však hleďte: Jsou to kající, kteří touto službou činí své pokání. Nemám-li nadto zmínit tu výhodu, že si sami prošli útrpným procesem i vězněním, pročej nejlépe vědí, jak jednat, aby bylo dosaženo uspokojivých výsledků.“

„Jednoho až mrazí...“ Aby se ruka ověšená šperky nervózně nechvěla, nechal ji kardinál pevně uchopit pohár.

„Spravedlnost musí být prosazena za každou cenu,“ zasyčel inkvizitor.

Hostitel polkl víno a přikývl, uhnuv zrakem před studeně žhnoucím pohledem inkvizitorovým. Spočinul očima na krbu, kde naopak plály plameny pokojné, hřejivé. Kardinál se na chvíli odmlčel, než pokračoval: „Ovšem předem k vašim metodám...“

„Eminence...?“

Kardinál zaváhal. „Hm; řekněme, že bývá dobrým pravidlem“ – pečlivě odměřoval slova – „vést proces tak,

aby vyslýchaný nebyl viditelně poškozen na těle; totiž pro případ, kdyby byl nakonec uznán nevinným a propuštěn –“

„*Hod' kamenem, kdos bez viny.*“

„Ach?“

„Nikdo není nevinný,“ pravil inkvizitor s děsivou jistotou. „Nikdo nebyl propuštěn. Nikdo *nebude* propuštěn. Já dělám svou práci dobře.“

„Nechci se vás dotknout, drahý; ale například zrovna v tomhle případě máte v žaláři *zloděje* – tedy je-li vůbec vinen –, a nikoli *kacíře*.“

„Jistě je obojím!“ vyrazil prudce inkvizitor – přitom však tišeji než předtím. Jeho další řeč nutila člověka k nepříjemnému soustředění na suché, bledé rty s úzkými, dlouhými zuby. „Zločin vůči člověku chodí se zločinem vůči Bohu ruku v ruce.“

„Inu, *vy* jste odborník,“ utrousil kardinál hlasem naopak boдрým a rty masitými. Než k nim opět přiložil pohár.

†

– *Pahejlpse... směšnej pahejl... Tenpa – hejlpse... Směšnej... Psepahejl* –

„U bzdící díry, nechrápej mi tu, když s tebou mluvím!“ Pacholek nakopl ležícího vězně a chrstl mu do obličeje kýbl ledové vody.

„Říkám,“ – prázdným kyblíkem vztekle mrštil o zem – „jestli vidíš ten směšnej pahejl, pse?!“ – Konečně se vězeň probudil natolik, aby mu slova nevítaného návštěvníka skládala větu.

Ale proč tohle? Budou ho nyní trápit i v jeho vlastní cele, namísto těch několika málo hodin milosrdného

spánku?! – Vážně pro něho nezbude už ani špetička spočinutí na tomhle bohapustém světě?

„Nečum tak blbě, přišel jsem, abych ti pomoh.“ Pacholek si přisunul stoličku a sedl si nad vězně, schouleného v řetězech při studené stěně. – Chvěl se chudák zimou, anebo více strachem z dalšího trápení? – „Dávej pozor, sketo, chci tě přivést k rozumu. A dělám to jen ze svý dobrý vůle, dokonce ve svym vzácnym volnu, takže bys mě fakt dost dožral, pokud by to mělo bejt nadarmo. Rozumíme si, kamaráde? Já vim, že jo. Takže co: Vidíš kurva tenhle muj zasranej pahejl, anebo ho nevidíš?!“

Vězeň s vypětím sil přisvědčil. Ostatně znetvořené ruky pacholkovy si všiml již poprvé, když jej pacholek mučil; a nebyla to zdaleka jediná zřetelná stopa jakéhosi mrzačení, jímž si on, jakož i ostatní dva jeho druzi jistě museli projít. Každý z nich byl odporně poznamenán, každý po svém, jeden strašlivěji než druhý.

„Jen tak mezi náma, přítelíčku, něco ti řeknu, kamarádíčku,“ žvatlal pacholek, patrně opilý. „Nesmíš si o mně myslet, že sem zlej člověk... Jo, občas se docela vyžívám v trápení jinejch, to teda nebudu popírat, že jo... Ale jindy mě to zas navopak mrzí a chci člověku pomoct. Chápeš? Já vim, že jo... Takže využij tý příležitosti – chmmm... – a kurva ukaž, že nejsi tak úplně blbej a že si vezmeš k srdci, co ti tu povim.“

Vězeň mlčel.

„Je to hlavně vo týhle mojí ruce, teda vlastně pahejlu. *Vo tomhle podělanym pahejlu, kterej ani dodnes nepřestal šeredně bolet* – věřil bys? Ale co! Dyť já seru na to, čemu věříš! Asi takhle: Vařili mi ruku v kotlíku... Tak dlouho, dokud maso nezačlo slezdat vod kostí. Snad bys myslel, že po nějaký hodince vařeníčka to místo znecitliví... Nebo že se člověk celej prohřeje, až

milostivě chcípne... Nebo že prostě zešílí a o všechnu tu parádu přijde... Nebo padne do bezvědomí samou nesnesitelností tý nepopsatelný zasranosti... Nebo kdovíco jinýho... Ale hohó: ono vůbec ne! *Protože tak tomu Pán nechtěl...* Ach ano, miláčku, ten náš milosrdnej Stvořitel je ve skutečnosti podlá svině, který neni rovno; anebo se možná mejlim: možná to bylo opravdu z nějaký nám nepochopitelný dobroty, když pečlivě dohlédl, abychom na pekelná muka nemuseli čekat až na onen svět. No bodejť: jistě proto máme těla, co nabízí tak dokonalé možnosti úděsných a rozličných utrpení, abychom si to už nyní trénovali a po smrti se v pekle necítili nevhodně. – A to máme všechno za to, že nějaká blbá kurva, který Von sám nadělil rozumu asi tolik co mýmu smradlavýmu péru krásy, utrhla posraný jabko a další mrzácky obdařenej ksindl neodolal, aby ho nevoslintnul svojí usoplenou adamickou držkou! Ale co to! Já jen žvaním a žvaním. Vožralec pitomej! Marnost nad marnost! Melu pátý přes devátý a ještě se rouhám. Jen kdyby mne tu někdo slyšel! – Ale co... Dyť mně už stejně neni pomoci; já jsem nadobro zatracenej – vim to, protože Boha ze srdce nenávidim... A to se neodpouští, no ne? Nenávidim ho za tohle všechno, a nejen za to! Ale o co se vůbec snažim? Mluvit vo tom je totiž jako prdět, kamaráde – člověk akorát vypouští smrad, a nakonec hovno z toho. Dost už bylo pšoukání! – Proč ti to říkám, přítelíčku: Ty ještě ztracenej nejsi, tak měj kurva rozum, a řekni tatíčkovi, co chce slyšet.“

†

„Má bystrost by se ovšem nastokrát lépe uplatnila, milý mistře,“ pokračoval Jakub, „kdybych věděl více o našem případě. Mám ti dělat jen opičího poskoka, anebo

mi povíš podrobnosti, abych ti mohl být nápomocen po lidsku? – Totiž aspoň nakolik Aristotelés i božský Platón nebyli docela mimo se svou tezí, že právě rozum dělá člověka člověkem...“

„Rád bych tě do toho zasvětil, Kubo. Ale bohužel k téhle svátosti jsem ani sám nebyl připuštěn.“

„Jsi ovšem při ní snad aspoň novicem – kdežto já mám zůstat pitomým laikem?“

„Ani o noviciátu nemůže být řeč...“

„Nerozumím. Kardinál si s tebou přál hovořit mezi čtyřma očima, aby ti nakonec neřekl *nic*?“

„V podstatě ano. – Tohle je odporný případ těžkaný příkrovem mlčení i ze strany poškozených. Nebyl bych jej nikdy přijal, nebýt jen toho, že člověka v jeho postavení nelze odmítnout.“

„Nedokážeš říci *ne*?! Tedy jsi zbabělec,“ pošťouchl ho Kubo.

„Možná. Anebo prostě jen nejsem hlupák. – No, vlastně možná jsem to i ono. Ach ano, zcela nejspíš obojí...“

„Já pouze žertoval, příteli,“ snažil se jej, náhle poněkud skleslého, rozptýlit Jakub. „Přece je nabíledni, že nemůžeš odmítnout tak důležitý případ, zvláště potom, co sis o něm byl vyslechl choulostivé podrobnosti. Ač tedy – hm, hm – jak říkáš, žádné nejsou.“

„Kardinál mlžil, Kubo. Ale vypovím ti náš rozhovor přesně tak, jak se seběhl, neboť i z toho, jakým způsobem kdo cosi zamlčuje, lze číst o povaze zamlčeného.“

„To máš u ďasa pravdu! Často je právě tohle naše práce.“

Tedy Řehoř vyprávěl: „Posadili jsme se do křesel u krbu a jeho Eminence se neklidně rozhlížel, zda přece jen s námi v místnosti někdo nezůstal; což se mi nyní zdá,

vzhledem k tomu, jak málo mi nakonec řekl, mírně podivné. Konečně, když se zřejmě sdostatek ujistil, že nás nikdo nemůže poslouchat, pravil – hlasem pochopitelně co nejtišším, aby tuto svou jistotu co nejméně zrazoval: ‚Mistře Řehoři, kolují o vás zkazky až stěží uvěřitelné. Ano, o vašich vyšetřovatelských schopnostech. Nikdo nemůže pochybovat, že to bylo správné rozhodnutí, opustil-li jste tehdy teologickou fakultu, abyste svůj um a důmysl věnoval ku pomoci spravedlnosti světské.‘ – Já se ale ohradil: ‚V tom s vámi nesouhlasím, vaše Eminence, jelikož někdo o tom pochybovat přece jen může: kupříkladu já sám.‘ – Přičemž jsem nepovažoval za vhodné, Kubo, uvádět věc na pravou míru; totiž, že mé rozhodnutí opustit fakultu nebylo tak docela *mé*. Říkal jsem si, že rozplétat tuto neslavnou historii před někým, koho se absolutně netýká, by nemělo žádný smysl. Teprve později – jak sám uvidíš – jsem mohl nabýt podezření, že o tom kardinál ví víc, než kolik dává najevo. Ale ať už v tu chvíli věděl, že se naše debata ubírá mírně lichou cestou, anebo nevěděl, pokračoval prostě k již vyřčenému: ‚Doufám že nepatříte k těm, kdo přemítání nad světskými věcmi považují za nesrovnatelně nižší vůči bádáním teologickým; nemyslím si totiž, mistře – i při vší úctě k vaší ranější minulosti –, že mudrováním o Bohu a všetečnou snahou proniknout rozumem Jeho nejsvětější svátosti je Bůh nejlépe a nejdůstojněji chválen.‘ S tím ho asi úvodní řeči omrzely: ‚Avšak nechme si takovou diskuzi na jindy, můj drahý, a nyní pojďme k věci, která ostatně nesnese odkladu. – Byl ukraden vzácný svitek, který se musí co nejdříve vrátit na své místo. Co nejdříve a v co největší tichosti. Ach, řekl jsem vzácný svitek?!‘ – V tom rozrušení kardinál mírně zvýšil hlas. – ‚Míním *nejvzácnější* ze vzácných!‘ – Tu opět ztišil řeč, podezíravě

se rozhlédnuv do všech stran: ‚Jeho vzácnost je ovšem jaksi negativního rázu. Nesmíme dopustit, aby se dostal do nepovolaných rukou!‘ – Z toho, jak se chvěla kardinálova brada, bylo zřejmé, že dle jeho názoru právě k tomu již došlo. Jeho gesta a výrazy byly podivně afektované, až teatrální, řekl bych; z čehož lze soudit několik věcí – pro začátek například, že vážně půjde o cosi mimořádného. – Já mlčel, vyčkávaje trpělivě, až mi budou sdělena další nutná fakta. Ale kardinál mlčel též. Konečně, když mlčení mu snad bylo – asi co člověku neuvyklému prostému životu – příliš dlouhé, řekl pouze: ‚Tak jest. Beztak jsem prozradil až moc. Musíte se toho ujmout.‘ – Tu já byl v určitých rozpacích. ‚Vaše Eminence,‘ řekl jsem pomalu, ‚mé skutečné schopnosti jsou skromné a zdaleka pokulhávají za nestydatě přehnanou pověstí. Ve svých případech vycházím pokaždé z poměrně široké základny nezakrytých faktů, z nichž jedině mohu s pomocí rozumu, imaginace či paměti dojít ke zdárnému řešení problému. Z toho však, co jste mi zatím prozradil vy, nepohnu se – obávám se – ani o krok zhola nikam; Bůh mi odpusť mou neschopnost a vy, prosím, odpusťte ji též, avšak nezbývá, než abyste si našel zdatnějšího muže. Tolik aspoň, nemám-li být lépe informován o konkrétním obsahu svitku a dalších náležitostech.‘ – ‚Svitek byl uložen na tajném a nepřístupném místě v knihovně nedalekého kláštera,‘ odpověděl on. ‚Předvčerejšího rána bylo zjištěno, že tam není. Převor bude jistě ochoten pomoci vám ohledně materiální stránky zločinu; o obsahu svitku ale neví nic. – Poslyšte, mistře Řehoři,‘ naklonil se ke mně záhy, ‚mám zvláštní radost, že nejste proti, aby na případu pracoval jiný muž – už na něm totiž *pracuje*; a myslím, že se budete skvěle doplňovat: on má své metody, vy zase jiné. Takto bude nejlépe zajištěno, že pachatel neunikne

– *nesmí* uniknout! –; a ta věc bude vrácena na své místo.‘ – ‚Já pracuji výhradně sám, vaše Eminence,‘ odpověděl jsem docela rázně, ‚sám pouze se svým učedníkem a pomocníkem, na něhož se mohu spolehnout jako na sebe sama.‘“

„Takhle jsi to řekl?“ Jakub se bezmála dojal.

„Ano, přesně takhle; a Kardinál na mne smírně zamrkal, řka: ‚To je v pořádku, drahý, však se s tím počítá, že k cíli půjdete každý sám, vlastní cestou; – ovšem pokud byste jakkoli uvízl, vrchní inkvizitor Basil Clyn vám beze všeho podá pomocnou ruku – s tím byl již seznámen – a stejně tak prosím, abyste v případě potřeby vyšel zase vy vstříc jemu...‘ – Tu jsem jej jen sotva nechal domluvit, když jsem musel vyhrknout: ‚Basil Clyn?!‘ – ‚Ach, vy se snad znáte?‘ reagoval potěšeně. ‚Pak tedy vše půjde mnohem snáze.‘ – A to byl přibližně konec naší rozmluvy, Kubo. Vybavil mne tímto glejtem a poslal, kam právě jdeme...“

„Tedy míříme téměř naslepo!“ ošil se Jakub. „Měl jsem tam být s tebou... Nějak bych ho popíchl, a jistě by se o kapku víc prořekl.“

„Vím, že tohle dovedeš,“ zasmál se Řehoř nahlas – smích zněl nočním lesem docela nepatříčně. „Ale tuhle jsem tomu spíše rád, žes nebyl přítomen. Některé lidi je určitě lépe nepokoušet. A zdá se mi, že zrovna jeho Eminence skrývá pod svou přeslazenou maskou nevídaně záštiplný škleb.“

Kuba si odplivl a zaklel: „Tohle je vážně zatracená záležitost – až by jeden řekl: od čerta posraná! Ano, čokli zuřili, když nás tak viděli ubírat se zapeklitou cestou, a tamhleten sýček, ten se nám již nepokrytě *vysmívá!*“

Obruč se odkutálela přes kaluž špíny a vrazila do zdi.

„Hej!“ vykřikl Kája, vida Kvida tak zacházet s jeho hračkou. Chtěl ho pořádně vyplísnit, že ji nechtyl. Jakmile však padl očima na jeho strašný výraz, zarazil se a otočil směrem, kam Kvido tak vyděšeně hledí.

Dva mohutní pacholci v doprovodu uhlazeného člověka úřednického vzezření právě odvádějí Kvidova otce.

„Asi s ním mají jen nějaký obchod,“ chtěl Karel Kvida povzbudit; ale hlas se mu chvěl – sám nevěřil tomu, co říkal.

Zhola nejméně by to bylo k uvěření, jakmile se skupinka zastavila a jeden z pacholků se vrátil, aby s bezohlednou hrubostí zpřeházel bídné vybavení Kvidova pracovního koutku.

Něco hledal...

Očividně to nenašel, a vztekle rozkopřl zbytky toho, co z ševcova náčiní zbylo. Přešel ke Kvidovu otci a mluví naň – hoši se mohli domnívat pouze dle prudké gestikulace.

Starost o otce převážila nad strachem a Kvido se vytrhl z prvotního strnutí, aby se rozběhl otci na pomoc. Avšak Jiří, nejstarší chlapec z jejich několikačlenné skupinky, jej včas chytil a stáhl zpět.

„Pustť!“ pral se Kvido.

„Neblázni!“ Jiří, jindy o tolik silnější, měl co dělat, aby Kvida udržel, když zděšení dodávalo dětským údům obzvláštní síly. „Neblázni, nemůžeš mu pomoci. Jen bys to zhoršil. Kdyby tě tam chtěl mít, aspoň by se sem k nám ohlédl. Tvůj otec není hlupák, poradí si!“

„Tatínku...“ vzlykl Kvido, dál se však nebránil. Zhroutil se do Jiřího paží. Zachytil jej i Karel, a již nad

ním stojí všichni – Karel, Jiří, Francek i drobná Marie – aby ho utěšovali.

Zatím zlí muži – jinak o nich chlapec smýšlet neuměl – mizí s jeho otcem za rohem ulice.

†

„Už nejsi nejmladší, mistře,“ popichoval Řehoře Kuba. „Nejsme ani v půli výstupu a ty už funíš.“

„Trochu úcty ke stáří bych prosil,“ odvětil Řehoř docela klidně, byl Jakobově neomalenosti dávno uvyklý. Ostatně i jeho odpověď byla žertem: táhlo mu na čtyřicet a přitom měl dojem, že teprve nyní si ve svém těle začíná trochu zvykat. Jeho žák zatím přežil o dobrých patnáct zim méně. „Musíš mi ale vysvětlit, z čeho vyvozuješ, že nejsme ani v půli cesty.“

„Nevyvozují, já hádám.“

„Ach, *hádáš*...“

„Proč ten pohrdavý tón, mistře?! Cožpak um hadačský nestojí na jedné z nejčelnějších pozic, pokud jde o naše povolání?!“

„Ano,“ uznal Řehoř. „Imaginace, jež spřádá domněnky z látky třeba i snové, je jistě nejméně tolik důležitá co rozum, jenž dedukuje z reálně daných premis. Ovšem každý dohad si musíme vždy co nejdříve ověřit!“

„Vskutku... Tak hleď, jak naše kroky právě míří k tomu, aby onen můj dohad potvrdily či vyvrátily.“

Řehoř uznale přikývl; hned ovšem Jakobovu zásluhu zlehčil: „Pozoruji, že jsem dobrý učitel.“

Tak se v lehkém hovoru odbývala jejich cesta nastávající nocí. V nitru však klidní nebyli – případ se málo podobal ostatním, k nimž byli přišli za celých šest let, co Jakub Řehoře provází.

Konečně, jak se temnou stezkou blížili k vrcholu, Kubova poznámka o funicím starci ztrácela cosi ze své nepatřičnosti, a dala by se klást nejen na mistra.

Naštěstí šedá masa před nimi už nemůže být ničím jiným, než obvodní zdí kláštera. Řehoř zabušil na bránu okovanou holí. Zvuk se horskou nocí nepříjemně rozléhal.

„Tam je mrtvo,“ řekl Kuba po chvíli marného čekání. Řehoř zabušil podruhé.

Konečně se zpoza vrat ozývají spěšné kroky. Ty doprovází neradostné mumlání.

Brzy kdosi odsune špehýrku a rozzlobené oči blesknou ve světle pochodně.

Muž spustil zostra: „Nevím jak je tomu u vás, dobří poutníci, ale mi raděj vítáme hosty za dne, kdy na ně aspoň vidíme! Doma to máte opačně? Snad vás sám Satan ponouká k takovým zvrhlostem?“

„Pochválen buď Ježíš Kristus,“ odpověděl Řehoř beze stopy žertu.

Jeho autoritativní hlas vrátného zarazil.

„Nebo je u vás zvykem vítat příchozího Satanem?!“ přiložil Řehoř. „Pak bychom skutečně zabloudili daleko od domoviny.“

„Ach, to- to-“ zakoktal se vrátný. „Já to nemyslel zle, pánové. To víte, jen jsem trochu nevrlý, že jste, že jste –“

„Neděs se, příteli,“ zvedl Řehoř otevřenou dlaň na znamení smíru. „Ani my nepřicházíme ve zlém. A věz, že bychom si nedovolili tě budít, kdyby náš úkol snesl odkladu. Přijmi prosím mou omluvu, jmenuji se Řehoř Severin a toto je můj dobrý přítel a důvěrník Jakub z Villanovy. Přišli jsme z kardinálova pověření – zde je glejt.“

„Ech... *páni inkvizitoři...*“, vrátný zbledl – tolik bylo znát i v rudém přísvitu pochodně; pak ovšem, uvědomiv

si asi, že se tím jen vrhá v šeredné podezření, zesinal ještě víc.

„Ne tak docela,“ řekl Řehoř. „Přesto však bude nejlépe, když tu před námi nebude nikdo nic skrývat.“

Jakkoli mistr Severin inkvizicí pohrdal – z osobních důvodů –, občas se přece neostýchal využít nimbu hrůzy, který kolem sebe členové tribunálu šířili. „Může to být k dobru věci, trochu člověka postrašit,“ říkával. Věděl však, že též nemusí – vždyť čím se některé jazyky nejlépe rozvážou, tím se třeba jiné docela zašmodrchají.

†

„Ty vůbec netušíš, co je Clyn zač! Jinak by sis takhle nezahrával!“

„Já opravdu nevím, co chcete slyšet,“ skuhral vězeň.

„A kdo to má vědět?! – Já snad?!“

„Prosím, pomozte mi.“

„Komu není rady, tomu není pomoci...“

„Prosím!“

„Podívej, já taky nevím, co po tobě chtějí. Moje práce je dostat to z tebe, a ne to do tebe kurva nacpat. Některý inkvizitoři si dělají z vyslýchaného dost trapný zrcadlo – přijímají jen, co sami dali; ale Clyn – Bůh ho zatrať na věčnosti! – tuhle frašku posunuje mnohem dál; on má *své vlastní* metody. Není jinej inkvizitor jako on; tak neúplatnej, bezcitnej, zasraně cílevědomej. Nevím, co ho žene vpřed, jestli je to šílenství, anebo víra – a možná že obojí srostlý v nějaký kurevsky vodporný hybrid. Proklínám den, kdy jsem se s Clynem poprvý setkal, a hádám, že ty taky zrovna nepláčeš radostí, žes měl tu čest... Víš, o Clynovi kolujou docela legendy – a věř, že by jich bylo *mnohem* víc, kdyby se lidé nebáli už jen vyslovit jeho jméno (a věru že taková opatrnost není jen

z pověrčivosti...)! Přezdívaj mu Doctor Doloris¹ a někteří věří, že je obdařenej nelidskejma schopnostma. Jeden říká, že je má od Ďábla, druhej zas, že od Boha. No, hochu, já bych lehko věřil i tomu druhýmu. Steny mučených provázeji – spíš *určujou*, řek bych za sebe – každej jeho krok, řev mrzačených je mu božskou manou a prosby zoufalých chlebem vezdejším, ježž zapíjí bezmocí a žalem jejich blízkých... – tak aspoň se to o něm říká (samozřejmě móóóc potichu). Takže, přítelíčku: máš-li jaký tajemství, vyzrad' ho radši co nejdřív – není žádná šance, že bys vyhrál, zbytečně si jen prodlužuješ utrpení; a nemáš-li tajemství, pak ti ani Pánbůh nepomůže – ach ano, Pánbůh, *ten zrovna!* Che, che, ten zrovna... Ten zrovna...”

Ona slova si mumlal dokola jako blázen, vstal – zavrával, až se stolička překotila – a odešel.

Vězeň se opět roztrásl a z hrdla, z očí a z celé zbědované tváře vyhrězl pláč. Nemužný, poraženecký, ale jemu už to bylo jedno.

†

„Mám vzbudit převora?“ tázal se klášterní sluha, po tom co je vpustil. Opatrně sroloval a vrátil Řehořovi glejt.

„Není třeba. Jen nás prosím zaved' do kuchyně.“

„Stopa vede ke kuchaři?! – Ale to je nadmíru ctnostný muž! Ručím za –“ včas si zacpal ústa dlaní. Věděl, že ručit za podezřelého v inkvizičním procesu znamená téměř přihlásit se ke spoluvině.

Řehoř s Jakubem se po sobě pobaveně ohlédli.

Muž s pochodní byl jako na trní...

---

¹ učitel bolesti

Než mu to došlo. – Pak se usmál též, byť trochu toporně. „Ach tak, poutníci jsou hladoví. Ano, jistě v kuchyni něco najdeme, pánové, ano, ano... I něco dobrého k pití tam bude. Kardinálská mňamka, to si dáte! Ach ano, odpusťte, že jsem se tak vylekal... Já totiž nemám proč... Tedy co skrývat nemám, takže já se... – lekám... – hmm. Já se vlastně ne-lekám! Ach...“ – Zaplétal se víc a víc a byl si toho chudák vědom.

„Bratře,“ přistoupil k němu Řehoř a přátelsky mu stiskl paži, „neboj se ničeho. Jen nám dej pojíst a ukaž, kde se můžeme vyspat. Ráno si promluvíme s převorem.“

Na cele pak, zatímco při světle svíčky trávili dobrou šunku s plackami zapitou trochou poctivého piva (kardinálův pivovar je vyhlášený a všechna snaha tažení sudů do hor se jistě vyplatí), vedli následující rozhovor.

Kuba: „Co soudíš, mistře, o tom muži?“

Řehoř: „*Máme* o něm soudit? – Tak dobrá, chceš-li. Ale dej mi premisy.“

Kuba: „Například, že se nezdál vůbec ospalý, a přitom se čertil, jako bychom jej vyrušili z nejhlubšího spánku; a stejně tak, když jsi se s ním loučil slovy, že jej nebudeme již dále zdržovat, aby se mohl *vrátit* ke spaní, tvářil se a ujišťoval, že právě to je jediné, co má v úmyslu. Další premisu vezměme, jak přespříliš byl vyděšen, když se dozvěděl, že přicházíme cosi vyšetřovat.“

Řehoř: „Nu, milý Kubo, myslil jsem, že už i my zalehneme, ale když tedy jsi s tím sám začal, musím tě požádat, ať se vyzuješ, opatrně a potichu vykradeš na chodbu ke vstupu dormitoria, a tam, nepozorován, vyčkáš v nejtemnějším výklenku u panny Marie.“

Kuba: „Co máš za lubem?!“

Řehoř: „Tys měl dnes svůj dohad a potvrdil se. Teď mám zase já svůj... A uvidíme, zda se potvrdí i ten.“

Kuba: „A proč to mám – u psa – dělat já?!“

Řehoř: „Děkuji, jsi moc hodný žák. Až se vrátíš, tak mne vzbud’.“

†

Kvido toho dne nejedl. Beztak by sousto nepozřel, jak mu strašlivé obavy svírají útroby.

Sedí na truhle u okna bídne chatrče, již spolu s otcem zvali domovem, a vyhlíží jej. Už se smráká a otec stále nepřichází. Nepřichází, navzdory tomu, o čem Kvida ubezpečoval Jiří: že jistě přijde nejpozději do večera – ať prý se Kvido nebojí, běží domů a tam na tatínka počká.

Čekal...

Fňukal i zuřil, brzy zas jen tak zíral do prázdna cesty. Snažil se přemýšlet, kam mohli otce odvést, ale jeho neprotřelá dětská mysl spřádala samé pohádky. Tu dětinsky proklínal Jiřího, že jej byl zadržel, tu zas byl rád, že k němu měl rozumná a vlídná slova. Však co naplat – všechno je marné: jedině kdyby se tatínek vrátil!

Kdykoli se v dáli objevila postava, Kvido se napjal novou nadějí – vždy však jen proto, aby záhy o to hloub upadl v marast chmur a beznaděje: *Tatínek dnes nepřijde – a nepřijde ani zítra...*

To se pouze opozdilci vraceli z polí nebo z práce ve městě, kam dobrá polovina vsi docházela – nádeničit, posluhovat, ale občas i věnovat se řemeslu.

Záhy padá tma. Kdykoli jindy končila Kvidův den – tomu se tak často bránil! Dnes však jej nikdo ke spánku neuloží, bdít může, jak se mu zlíbí – a přece z toho nemá než oči pro pláč...

Křečovitě svíral vojáčka, ubohou to upomínku otce.

Vidět mu tehdy na rty kdosi pravověrný, snad by ho ještě odsoudil za modloslužebnictví – neprosil snad

vojáčka, ať mu tatínka přivede zpět?! Nesliboval figurce, že už bude hodný, že ani jednou – ani maličko, malilinko – nezazlobí?!

Když náhle temný horizont protrhnou dva ještě temnější stíny.

Vysocí, rozložití muži podivných postav a hrubých, jako by mrzáckých pohybů... Ano, mrzáci – tihle však nevzbuzují soucit.

Bezpochyby: To jsou *oni!*

Jakkoli si Kvido dosud vysníval – se vší spravedlivou zlobou –, jak by je bil, tloukl, mlátil a kopal – jenom je znovu potkat! –, nyní mu srdce žalostně kleslo. Strach jím lomcoval – jistě jdou sem! –, jinak mu ovšem údy tuhly, že nedokázal z truhly sesednout.

Koutkem oka zahlédl ponocného, jak se vypravuje k městu na směnu, a ač byl dobrák Matěj sám chlap jak hora, těm dvěma se přece radši uhnul. Oni jej však zastaví a mluví k němu...

Ponocného psík na ně štěká, troufá si však pouze z dálky. A tu Matěj ukazuje prstem přesně tam, kde se Kvido ukrývá.

Probůh, hrklo v Kvidovi, *nejdou si přímo pro mne?!!* – Konečně se skrčil pod okno. Křečovitě objal kolena rukama.

Přerývaně oddychuje a přemítá, co počít.

Seberou mne a vezmou k otci, napadlo ho a skoro zajásal. *Anebo mne zabijí! – Nezabili už i jeho?!* – Nová hrůza ho polila, když na to prvně připadl...

Okenním otvorem sem doléhají jejich neurvalé hlasy. Hulvátsky hlasitě se něčemu řehtají a brzy jsou tak blízko, že Kvido slyší dupot velikých škorní.

Tu ještě z cesty zpoza okna.

Hned však projdou kolem a již strkají do dveří.

„Vstávej, ty spáči,“ cloumá Jakub Řehořovým ramenem. „Měls asi pravdu, i když nevím přesně v čem...“

„Jak dlouho jsem spal?“

„To záleží na tom, kdy jsi usnul. Ale já čekal tam na chodbě snad dobré dvě hodiny. Co nevidět budou bratři vstávat k vigiliím. Proklatě! Pořádně mi promrzly nohy – boty jsem si klidně vzít moh! Naprosto zbytečné opatření; že já tě vždycky poslouchám! Nebo alespoň příkrývku...“

„Musíš se otužovat, na tom není nic špatného. Tak rozsviť svíčku a povídej, cos viděl.“

„Viděl jsem toho jen málo, byla tma. Ale slyšel jsem –“

„Kroky?“

„Ano, kroky. – Napřed jen zvenku. Kdosi přišel ke dveřím a vzal za kliku. Bylo zamčeno; on ale zkoušel kliku vícekrát, jako by se tomu divil. Pak zas odešel; aby jen chvíli na to, po té co z venku dolehl zvuk kroků víceroch – patrně již muži dva –, nesměle klapl zámek, někdo vešel a, ještě než jeho komplic zvenku opět zamkl, vkradl se tento do jedné z cel poblíž vstupu – zakládal si přítom – to bylo zřejmé – na tichosti svého, jistě nekalého počínání. Myslím, že vím, která cela to byla. Chvíli jsem před ní čekal, avšak pak už se nic neozvalo. Zřejmě se do ní pouze vrátil její obyvatel, který předtím chyběl. Ale teď mluv ty, ať dáme ten rébus dohromady.“

„Je to ubohý rébus, milý Kubo. Nic nevídaného; velice prostá, bezmála ordinární věc. Leč po pořádku: vzpomínáš, že jsem k našemu dobrodinci přistoupil dost blízko, abych jej chlácholivě chytil za paži.“

„Je mi to jasné,“ uchechtl se Kuba. „Jako vždy jsi tím sledoval nějaký postranní záměr!“

„Chtěl jsem si z jeho dechu ověřit, zda ten člověk pil.“

„A?“

„Zavdal si vína. A myslím že ne málo – odtud i ona neobratnost při zamlouvání ještě závažnějšího hříchu.“

„Závažnějšího...? Ty myslíš –?“

„Nevím. Ale kdyby *pouze* pil, jistě by se tak nerozrušil; pití samo inkvizice netrestá. Tedy nebyl ve své cimře sám...“

„Však za trochu muchlování by ho taky nedřeli. Pakliže by ovšem bylo se ženou! – Ach ano, vím již, jak jsi smýšlel, a došel k našemu řešení. I ty kujóne! Avšak mne nezahanbíš!“ – zašklebil se na něho. – „Povím ti to pěkně celé popořadě.“

„Prosím...“

„Vrátný má sice klíče od vrat, tedy by mohl nějakou čertici lehko vpustit, kdyby ovšem nějaká za ním přišla: a toho by nikdy neučinila, neboť by musela přicházet i odcházet za tmy – vždyť do těch lesů jsem se i sám, tedy s tebou, zdráhal vstoupit. Aj! Ale přesto ti byl vrátný jakožto držitel klíčů určitým klíčem – jen bylo potřeba přecílit na *jiný kus* z jeho početné sady odemykátek. Však to se nabídl až později. – Než nás zavedl do kuchyně, musel ji odemknout. Pivo však nebylo na místě, pít jsme šli do spižírny – kuchyň zase zamkl a spižírnu též odemykal, aby ji potom opět zamkl. Z toho bylo lze odvodit, že zamykání je tu dobrým zvykem, a očekával jsi, že v takovém případě bude zamknutý i vstup do samého kláštera. Jelikož však ten nebyl, již jsi cosi věřil: že totiž dveřník nechal komusi odemčeno. (Jistě, pustil ho ven a nezamkl za ním, nechávaje to na tehdy, až se bude vracet, jelikož, jak jsem měl sám možnost se

přesvědčit, cvakání zámku je po zvukové stránce poněkud nediskrétní záležitost – přinejmenším v noci –, a tedy je naši spiklenci chtěli omezit na minimum.)“

„Dobrá, myslí ti to. Ale vrať se o trochu a řekni mi, proč jsem vyloučil možnost, že by klášter prostě mohl být místem, které se nezamyká; vždyť pakliže kuchyně a spižírna byly zamčeny, neznamená to ještě tak nutně – a důvody jsou zřejmé –, že by museli být zamčeni i sami mniši.“

„Povím ti to! Tu skutečnost, že i dormitorium se zamyká, sis potvrdil při dveřníkově odchodu: vyklonil ses do chodby – jak si teď vzpomínám –, abys s blaženým výrazem kvitoval jeho chybu; že totiž tehdy již zamkl. Jistě to dělal v rozrušení, docela bezmyšlenkovitě ze zvyku, dokonce tak, že si toho později ani nebyl vědom a posílal svého hochu zpět samotného, asi že za ním dojde zamknout později – jak to možná obyčejně dělávali, aby nebyli přistiženi spolu, kdyby cvakání zámku kohosi přece jen vyburcovalo.“

„Výborně Kubo! Doufám, že až dojde na náš případ, budeš si počínat také tak důvtipně...“

„Hádáš tedy, že tohle s naším případem nijak nesouvisí? – No, asi budeš mít pravdu. Sodomie, ač je přestupem nesmírně těžkým, není mezi řeholníky a jejich chasou nijak vzácná.“

„Já se těm mužům nedivím,“ pronesl Řehoř jaksi soucitně. „Člověk, ač stvořen k obrazu Božímu a nadán nesmrtelnou duší, přece s sebou musí vléci i tělo s jeho nízkými potřebami. Bohužel ale sama praxe řádů nijak nechrání mnichy od pokušení. Spíše naopak. Víš sám, že jen málokdy bývají do klášterů přijímáni starší muži – často se sem dostávají chlapci ještě před dvacátým rokem života, a tedy v jarém rozpuku, kdy je tělo nejpritažlivější, nemám-li mluvit ještě o tom, že jsou to

namnoze hoši z lepších rodin, a proto hoši pěstění, dobrého vystupování, čisté pleti a souměrných údů.“

„Mistře, mistře,“ kroutil hlavou Jakub, „mluvíš o nich, jako by sis sám rád zavdal... Ještě že já nemám čistou pleť a souměrné údy, jinak bych si snad vážně myslel, že sis mne nevybral pro mé *duševní* vlohy. Musíš častěji do hampejzu – no, no, nekřeň se tak, něco to sice stojí, ale zas přijdeš na jiné myšlenky... Takhle bys mi ještě zvlčil; mám o tebe starost. A úh – zvlášť mám pak starost *o sebe!* Dnes se snad ještě budu bát usnout...“

„Zatímco ty tu idiotsky žertuješ,“ napomenul ho mistr, „já musím přemítat o mystériu pokušení. Řekl jsem: *Bohužel* praxe řádů nechrání mnichy od pokušení. – Tu však musím přemítat, co je na tom Bohu k želení. Jestliže by totiž byl někdo uchráněn všeho pokušení, co by to bylo za světce?! Jaký důkaz lásky k Bohu by podával, kdyby nemusel denodenně procházet těžkou zkouškou?! Okamžik co okamžik vybojovávat velikou bitvu! – Proto jistě Nejvyšší dopustil, aby i sv. Antonína pokoušeli ďáblové – jen tak totiž Antonín mohl projevit hloubku a ryzost svého přesvědčení.“

„Mluvíš mi z duše,“ přikývl Jakub, „ono *neuved' mne v pokušení, ó pane,* mi bylo vždycky nanejvýš pochybné.“

„Ty pochybuješ nad každou modlitbou, zatvrzelý hříšníku!“

„Pochybuji nad modlitbami, v nichž kdosi žádá blaho pro sebe. Je tu snad Bůh od toho, aby řešil naše časné marnůstky a trablůstky?! Hlupci! Svěřit se do Jeho rukou – dobrá; ale vnucovat mu svou vůli?! Každá sobecká prosba může pána veškerenstva toliko urážet!“

„To co říkáš, mne upomíná na jistého německého kazatele, jehož nosím v úctě jako nikoho jiného. Již nežije, a já jsem jist, že Pán jej vzal k sobě, ač zlí pokrytci, pošpiňovači a tupí zbedněnci – zdaleka nejen z řad

světských kněží – by jej radši měli úpícího v plamenech pekelných.“

„Myslíš toho dominikána, mistra Eckharta...“

„Právě jeho.“

†

„Ano, tep je v pořádku, a tělo je stále silné; když to zde pevně zatáhnu, lze mu tu paži oddělit,“ konstatoval lékař.

„*Prosím!!! Ne!!! Vždyť já nic neudělal!!! To nemůžete!!!*“

„Mlč, svině!“ pacholek uhodil vězně do tváře. „Mluv jenom, když jsi tázán. Však neboj se – hned budeš mít příležitost.“

„Potom bude nejlépe tu ránu seškvařit...“

„Zvažte to pečlivě, doktore,“ syčel Clyn. „*Nesmí nám umřít.*“

„Vaše milosti, být to celé na mně, *nikomu* bych zdravý úd nebral. Ale pokud je to opravdu vaše přání, potvrzuji vám, že tenhle to přežije. – Dá-li Bůh, samozřejmě...“

„*Dá-li Bůh?!*“ vykřikl inkvizitor. „*Jeho* k téhle špíně nevolejte! Kacíři si sami volí bezbožnost, tak je jenom nechte, ať si to vyžerou!“

Lékař raději mlčel.

„Víte, doktore,“ řekl Clyn, jakmile se uklidnil, „lékařství je výborná věc. Jeho metody se neustále zlepšují... – dobrá, možná vy, který stále tolik přísaháte na Galéna, se mnou nebudete tak docela souhlasit (v přesvědčení, že již není co zlepšovat), ale podle mého se metody lékařství skutečně neustále zlepšují, až lze doufat, že jednou budeme na takové úrovni, abychom

dokázali člověka držet při životě – tedy hlavně *při vědomí* – i při zhola nesnesitelných bolestech. Což, jak jistě chápete, velmi pomůže naší ještě slavnější práci. Tedy bravo lékařství a sláva mu! Kéž tato vaše odbornost jen vzkvétá a vzkvétá! A mohu-li se sám nějak přičinit pro zdar celé vědy, jen řekněte, a já jsem váš člověk.“

„Ehm, díky,“ odpověděl hubený stařec poněkud rozpačitě – nejvíce jej děsilo, že inkvizitor očividně nežertuje, „snad to ale nebude nutné...“

„Jak chcete,“ kývl on. „A vy, chlapci, pusťte se už do toho. Máme na to sice celý den, ale i tak: proč se zdržovat?“

S tím pacholek rozprostřel před vyděšenými zraky vězně své řezací a sekací náčiní.

Těžko říci, co se lesklo ukrutněji: všechna ona ocel za svitu pochodně, anebo Clynovy ďábelské oči.

†

Zrána, když oba vstali se sluncem (nikdo z místních se je neodvážil budit), mluvil Jakub ke svému mistru: „Jelikož zvonění k vigiliím je tak otravné, nemohl jsem v noci zabrat a zaměstnával jsem se přemýšlením. Procházel jsem tvé setkání s kardinálem, přesně jak jsi mi je byl vypověděl, a jedna věc mi neseďí.“

„Skvěle! Mluv dál,“ odpověděl Řehoř, zatímco protahoval své pružné tělo navyklými hygienickými cviky.

„Inu; když jsi v rozhovoru s kardinálem zvolal ‚Basil Clyn!‘, kardinál odpověděl ‚Ach, vy se znáte?‘ – Pravda?“

„Přesně,“ Řehoř ustal ve cvičení a posadil se na tvrdou pryčnu proti Jakubovi.

„Tak...“ pokýval hlavou Jakub. „Ale nebylo by mnohem přirozenější reakcí – pakliže tedy o vaší

vzájemné známosti neměl vědět –, kdyby řekl ‚Vy ho znáte?‘ – Proč by hned vpadl s myšlenkou vaší známosti *vzájemné*, kdyby mu i ona jednostranná, ze strany tvé, byla tehdy sdělena poprvé? To nedává smysl. Ledaže by to celé byla přetvářka!“

„Nejspíš. Však se mi i jeho potěšení nad tím zdálo přehnané – těšil se jistě toliko tím, že hraje tuhle trapnou hru na nevědomého.“

„Nestaví to ovšem náš případ do jiného světla, možná pro nás ještě méně příznivého?“

„Budeme se mít na pozoru; tím nic nezkazíme...“

†

Kolohnát strčil do dveří a zůstal stát. Mžoural do tmy uvnitř.

„Na co čekáš?“ šťouchl ho druhý loktem. „Ukaž, já pudu první, když ty seš posranej až za ušima.“

„Lepší za ušima, než mít sračky v hlavě jako ty! Však tam klidně vlítني a nech se třeba po tý palici přetáhnout – škoda tě nebude, akorát to smradlavě šplouchne.“

„Aha, chytrolíne; a tím že tu civíš jak blb, dokážeš co? Ten kdo tam číhá, se unaví a usne?! Tys mi ale pako!“ – Odstrčil ho a vešel.

„Bože, tohle byl chudák!“ zvolal, jakmile se téměř prázdným obydlím trochu rozkoukal.

„Omyl, kamaráde, chudák to je teprve ode dneška, co se dostal Clynovi do spárů.“

„Musím zapálit svou lampičku. Takhle tady vidim sotva hovno...“

„A čí to byl nápad, chodit to prohledávat v noci?!“

„Clyn povídá, že ten sráč bude mít komplice, a kdybychom s tím čekali do zítřka, dostali by příliš času jednat – sebrat důkazy a tak.“

„Komplíce?“ zašklebil se pacholek výsměšně. „Náš milovaný doktor ve všem hned vidí celý spiknutí! – A co vlastně hledáme?“

„To kdybych doprdele věděl! Prej *prohledat*.“

„Vážně ses nezeptal, co máme přinést?!“

„Podívej, kdyby mi to chtěl říct, řekl by mi to. Víš, že kurevsky nesnáší otázky. – *On* je ten, kdo se ptá... A my na to nemáme zapomínat.“

„Kéž by konečně shnil zaživa!“

„I jeho čas přijde. Modlím se za to a věřím tomu.“

„To se máš; já na tomhle zasranym světě už nevěřim ničemu...“

„Tys byl vždycky morous. Heleď, támhle je něco pod oknem!“

„Jo... Truhla.“

„Tomuhle říkáš truhla? Ubožácká parodie na truhlu!“

Kvido, krčící se za oknem z venkovní strany domu (kam vyskočil ve chvíli, kdy pacholek strčil do dveří), slyšel, jak muži k oknu přistupují – kdyby se někdo z nich vyklonil, jistě by ho zahlédl!

Neodvažoval se pohnout. Rukou si sevřel ústa, aby mu neunikl ani vzdech – ale spíše se mu dechu nedostávalo, když se zalykal strachy.

Tu přicházejí jejich hlasy z odporné blízkosti.

„Ani zámek to nemá. – Něco mi říká, že to co hledáme, tady nebude.“

„Moje řeč. Jsme tu zbytečně. Kdyby tu aspoň bylo co ukrást!“

„Jasně. Co si na tomhle chudákovi asi tak vezmem?! Těchhle pár štůčeků tvrdý kůže?! Čtyři svíčky?! Starej nůž?! Trojnožku na vaření a rozpraskanej hrnec? Tři páry roztlemených, nedodělaných bot? Posraný zlomený šídlo?! – Kdyby tu měl aspoň kus žvance!!!“

Má tady kámen soli a – Ha! Vidiš to?! Jeden talíř, ale *dvě* vyřezaný lžíce! A zde dámská stužka!“

„Hmmm... Takže je v tom i ženská. – Chudák holka...“

„Nebud' zas útlocitka. – Shrábnem to do pytle a padáme. Clyn už si to nějak přebere.“

„A co když má ta truhla dvojí dno?!“

„Jestli chceš, tak ji vem na záda celou; anebo se tu s tím poper a rozmlať ji na třísky – přeju moc zábavnou práci; ale já ti na to kašlu – říkám ti, že tenhle chudák byl rád, že si moh pořídít vůbec nějaký nábytek, natožpak s dvojitým dnem!“

„Ale co když je celá ta chudoba jenom přetvářka?“

S tím se jeho společník zarazil, měří si druhá vyděšeným zrakem.

„Asi trávíš s doktorem příliš mnoho času,“ řekl potom. „Nějak tě nakazil tím svým podezřívavým šílenstvím nebo co...“

„Máš pravdu; melu nesmysly. Tak pojďme.“

„*Psssst!* – Co to?! – *Tam!*“

Bez dalšího varování pacholkova veliká pracka prudce vystrčila lampu z okna.

†

„Hrozná záležitost,“ sípal převor, když úspornými krůčky sunul své dýchavičné tělo po chodbě kláštera. „Tohle se nemělo stát! Vždyť já za tu věc kardinálovi zodpovídal! A teď je pryč. Dočista pryč! Hrůza!“

Zatímco ostatní bratři se společně modlí dole v kapli, převor, následován Řehořem a Jakubem, nerušeně míří do knihovny v horním patře konventu.

„Kdy přesně bylo zjištěno, že ona – hmmm, jak říkáte – věc už není na svém místě? Nemohla tam chybět

už dávno předtím? Jak často a s jakou pravidelností byla její přítomnost kontrolována? A dále: kdo další věděl o její přítomnosti?“

„Je odpornou ironií osudu,“ odfrkl převor, „anebo spíše úradkem Ďáblovým, že zmizela přímo na přelomu filipojakubské noci! Večer tam ještě byla, ráno však – Bože můj – již nikoli! Víím to zcela jistě, neboť bylo mou povinností, kardinálem mi svěřenou, prohlížet ono místo každé ráno a každý večer – s prvním a posledním světlem. Knihovnu jsem po svém vstupu vždy pečlivě zamkl, přesvědčiv se napřed, že se mnou uvnitř nikdo nezůstal, a pak teprve jsem otevíral tajnou zásuvku. Jak se sami ihned přesvědčíte, nachází se v místě, kam nikdo oknem nedohlédne, aby mne snad mohl pozorovat zvenčí, a též uvidíte, že při otevírání netropí ona skrýš žádný hluk, který by snad mohl cosi prozradit někomu naslouchajícímu. Bratři o tom nic nevěděli – žádný z nich! – a vždy měli za to, že pouze pečlivě dohlížím, zda je každá kniha na svém místě. A zapřísahám vás, ať při tom i zůstane – o svitku stále nikomu ani slovo!“

„Spolehněte se. Avšak k vašim *nenápadným* kontrolám knihovny: Cožpak vy nemáte knihovníka?“

„Náš dobrý starý Bruno zemřel a od té doby se snažíme udržovat pořadí knih společnými silami, kdy každý zvlášť dbá, aby dokázal najít, co potřebuje, a později to tam i správně vrátil. Koneckonců, naše knihovna není zvlášť velká. A bratři ani zvlášť mnoho nečtou.“

„Hmmm... A starý knihovník o tom svitku věděl?“

„Ehm... No... Ehm... Ne, myslím, že ne.“

„*Myslíte?*“

„Tedy *vím* to. Víím to jistě! Jistěže to *vím!*“

„Nemohl to přece jen nějak zjistit?“

„Vyloučeno!“

Tu přibyli ke dveřím knihovny. Jednokřídlovým, ale velikým.

Převor vytáhl kruh s klíči, nahmatal největší z nich a strčil ho do zámku.

„Má ještě někdo další odsud klíče?“ zeptal se Kuba.

„Ano, náš vrátný a správce statku, Jíra. Myslím, že jste se s ním již viděli. On má náhradní klíče od všeho – tedy kromě samotné tajné přihrádky, samozřejmě. Sem nahoru ale stejně nechodí – má to zakázáno a nenašel by k tomu ani prázdný důvod.“

„Jistě...“

Převor odemkl a vpustil je do místnosti.

Vstoupili do nepřiliš prostorné a ne zrovna skvěle osvětlené knihovny s kruhovým stolcem uprostřed, zoufale přeloženými knihami, a jedinou čtecí lavicí mezi dvěma úzkými lomenými okny.

„Nedivím se, pokud se tu mniši mnoho nezdržují,“ utrousil Kuba. „Zde bych hodiny četbou trávit nechtěl. Spíš skladiště starých knih než knihovna...“

„Vede sem ještě jiná cesta?“ zamluvil Řehoř učňovu nezdrovňilost.

„Ehm, mistře Severine, jak sám vidíte –“

„Myslím *tajná*,“ upřesnil Řehoř.

„Ach tak. Nu, pokud ano, pak je tajná i pro mne.“

Jakub řekl: „Pokud je v místnosti jedna tajná skrýš, je velmi dobře možné, že bude i druhá.“

„Jaké místnosti s knihovnou sousedí?“ zeptal se Řehoř.

„Zde jsme v jižním vyústění celého křídla (proto je místnost tak úzká a klínového tvaru),“ odpovídal Převor. „Napravo ani nalevo nesousedí žádné další místnosti, a říká se, že v těch zdech bývala okna, když ještě knihovna měla méně svazků; dnes však, jak vidíte, musíme mít po

obou stranách police.“ Pak dodal: „A okna za nimi už nejsou. Ta byla zazděna.“

„Kdy?“

„Nu, pokud to nemáme hledat v některé ze zaprášených kronik, pak vám to mohou přesně povědět snad jen naši pamětníci – takřčené bratři od Zvonu. Oni přišli z Uher už jako chlapci. Tehdy jich bylo pět. Do dnešního dne si však Pán tři z nich přizval k sobě. Seznámím vás se zbývajícíma dvěma, budete-li chtít.“

„Skvěle. – A co je pod námi? (Nad námi tuším střechu.)“ Důkladně si prohlížel klenutý, jinak nezdobený strop.

„Přesně tak, strop přechází ve střechu, která se již zodpovídá pouze nebesům. A dole, počkejte, dole... Ach ano, dole, tam jsou staré cely – ještě z dob, kdy nás tu bývalo jako psů – to však možná ani bratři od Zvonu nepamatují. Pro nikoho není tajemstvím, že dny největší slávy má náš konvent *dávno* za sebou. Můžeme jen doufat, že jednou zas podobné přijdou! Anebo víte co? Ať třeba ani nechodí! Náhodou je to milé, když člověk může žít stranou přílišného hemžení. Rozjímat a modlit se...“

„Rozumím vám. Ale jak vidno, ani tak jste všem starostem neušel...“

„To tedy ne! To tedy proklatě ne!“ hořekoval.

„A nyní již pojdme k vaší tajné přihrádce.“

Tentokrát vybral na kruhu s klíči klíček naopak nejmenší, aby jej v rohu místnosti vstrčil do škvíry, která ve skutečnosti byla klíčovou dírkou; otočil, a kámen zdi se uvolnil, nechávaje převora vyklopit nepatrnou přihrádku.

Prázdno.

„Dokonce ještě nyní se děším, když ji tak vidím! Umíte si představit, co to je, roky a roky – den co den! – ji vídat s drahocenným obsahem zcela klidně

spočívajícím na svém místě, *a najednou teď...!?* Bože pomoz!“

„S Boží pomocí se nám svitek bezpochyby vrátí,“ přikývl Řehoř. „Ale abychom jí připravili vhodné podmínky, buďte tak laskav a povězte nám ještě pár věcí: Kdo tu tajnou přihrádku zbudoval? Bylo to za účelem uložení právě tohoto svitku? Nebo je stará jako budova sama? A konečně: jak starý je ten svitek a kde byl předtím, než se dostal do úschovy k vám?“

„Ach, mistře! Vy tedy máte otázek! Ano, byl jsem upozorněn, že jste důkladný a nesmírně schopný. Nechte mne prosím jenom, ať si to srovnám v hlavě...“

„Beze všeho,“ odpověděl Řehoř, „a já si, když dovolíte, *důkladně a schopně* prohlédnu tu skrýš.“

Zatím Jakub pomalu procházel kolem regálů, četl si pro sebe etikety knih. Jeho rty se hýbaly, když trávil jednotlivé názvy. Občas si pro sebe zamručel, občas uznale, častěji naopak.

Řehoř si k převorově podivu do rohu dokonce klekl, aby zblízka obhlížel dřevěnou podlahu. Načež se po kolenou dokonce sunul až ke dveřím a zas jinam, notnou částí místnosti. Konečně se zvedl a spokojeně pokýval hlavou. „Ano, to mi stačí. Můžete to opět zamknout. – A nyní bych se šel trochu nadýchat čerstvého vzduchu. Co říkáš, Kubo?“

„A vaše otázky?“ divil se převor.

„Aha, otázky... – Nu, nechme je zatím být. Můžete nám je zodpovědět příště; nemáte jistě v úmyslu utéct...“

„Já?! Utéct?!“

„Žertuji, příteli!“ zasmál se Řehoř a přistoupiv k němu, stiskl mu ruku. „Odpusť...“

„Co tam je?!“ vyzvídal Ludva. – Z obou velikých chlapů se do okna vešla sotva ruka se svítilnou. Jelikož okno postrádalo trvalou výplň, schválně bylo úzké.

„Nevidim nic. Ale můžu přísahat, že jsem slyšel šramot!“

„Jene, Jene,“ vysmíval se Ludva. „Mně vyčítáš podezřívavé šílenství a pak honíš každou krysu.“

„Hovno krysa! Někdo tu proběhl a schovává se za tou stěnou.“ – Pak mnohem tišeji: „Běž opatrně ven a obejdi chatrč, já budu hlídat zde, ať nám neproklouzne kolem...“

Ludva pohrdavě odfrkl, přesto však Janových pokynů uposlechl.

Když Kvido, schovávající se nyní na odvrácené straně stavení, uslyšel vrzání veřejí následované šouravými kročejí, srdce se mu rozbušilo, až myslil, že jen dvojí je možné: buď mu docela pukne, anebo ho prozradí ten neskutečný tlukot. To i ono značilo Kvidův odporný konec.

Jeho řešení bylo dětinsky prosté – zalehl, schoulil se do bláta tváří ke stěně, na prsa tiskl svého vojáčka.

Šouravé, nezvykle těžké kroky se blížily, a Kvido věděl, že tyhle nepřátele jeho dřevěný rytíř nezdolá.

Brzy byl jist, že neznámý mu již dýchá na záda...

Ale kroky pokračují dál, zase se vzdalují.

„Je tu tma, jak nechci říct kde; musíš mi dát tu lampu,“ řekl Ludva, když ze tří čtvrtí obešel stavení, až stanul naproti oknu.

„Blbče! Hovno ti dám. Tou tvou zpotvořenou hnátou se ničeho máho ani nedotkneš. Stůj tam, půjdeme oba.“

„Pokud ti tou zpotvořenou hnátou dřív nerozbiju tu tvou sviňskou hubu na kaši!“

Jan se zasmál: „Dyť já vim, že si nemáme co vyčítat, ty opičáku; bez nosu a rtů mnoho parády nenadělám, tak

mi nech aspoň tu zábavu, strefovať sa do jiného znetvořence!“

Zatímco se řehnili a blížili sobě naproti, v Kvidovi se vzdala nová odvaha, potichu vstal a vyrazil kolem chaty opačným směrem, než jakým kolohnát prve obcházel. Tak dorazil ke dveřím ve chvíli, kdy oni se od okna teprve vypravili na obchůzku.

Dál podél stavení nemohl a pustit se na volné prostranství se neodvážil. Jeho děd vystavěl chýši stranou ostatních obydlí, natruc době, kdy se chaty tiskly k sobě a on zle doplatil na požár souseda. Jakkoli nejmladší Kvido mohl předkovo rozhodnutí proklínat a hořce litovat, že není nablízku vhodná skrýš, k činu mu zbývalo jediné...

Se srdcem nanovo rozbušeným se protáhl pootevřenými dveřmi zpět do místnosti.

†

Řehoř s Jakubem se na čerstvém vzduchu nezdrželi dlouho. Krátce potom, co vyšli z budovy, porozhlédnout se po ostatních državách klášterního hradiska, spustil se prudký déšť.

Odebrali se pod střechu. Ne však dormitáře, protože přijali pozvání vrátného Jíry, ať si s ním vypijí pár korbelů (pozdání si ovšem spíše vynutili).

„Díky, dobrý muži,“ řekl Řehoř, když se posadili a hostitel – i dnes poněkud roztěkaný – jim nalil pěnlvé pivo. „Víme, že kardinálská mňamka je vyhlášená, nicméně přece bychom se napili raději dobrého červeného.“

Vrátný se zarazil. „Já ale –, já, odpustte, nemám žádné víno.“

„Že by ti po včerejšku žádné nezbylo? – Ach ano, jsem to ale hlupák: vždyť to je dost dobře možné!“

„Ale pánové, víno tu schraňujeme pouze pro převorův stůl.“

„Jistě, jenže ty máš s kuchařem určitou dohodu,“ řekl Řehoř velice klidně.

Jíra se vylekal: „On vám to řekl?! Proboha, už jste ho vyslyšeli?! Já ale za nic nemohu – a vůbec, vždyť je to jen víno! Při ranách Kristových, mějte přece slitování!“

„Nekřič a posad' se,“ pokynul mu Řehoř smírně.

„Chcete tedy to víno?“ vzdychl rezignovaně. „Dojdu pro něj...“

„Není třeba,“ rozveselil se Řehoř. „To byl jen takový žert. Budu k tobě už upřímný. Totéž pak očekávám od tebe.“

„Řeknu vám všechno,“ přikývl on s očima sklopenýma.

„Hlavu vzhůru! Když nám pomůžeš, nebudeš na tom škodný – zaručuji ti bezúhonnost.“

S tím on ožil: „Co chcete vědět?!“

„Napřed se společně napijem toho dobrého pěnivého moku a pak nám povíš, kterého z mnichů si sem vodiš k přilepšení osamělých večerů. – Přílišné podrobnosti nicméně vynech.“ Ušklíbl se.

„Ano,“ vzdychl Jíra povolně.

„Především ale budeš tak laskav, a půjčíš nám pro dnešní odpoledne pár svých šikovných klíčů.“

†

„Tak vidíš, že tu nic není... Budem tu dál obcházet jak úplný hovada, anebo konečně seberem ty krámy a zmizíme?“

„Někdo si s náma hraje,“ funěl Jan. „A říkám ti, že mu to nedaruju! Až ho dostanu do rukou –“

„Leda tvá představivost si s tebou pohrála,“ odfrkl Ludva pohrdlivě. „A mě už to nebaví – hoň si tu krysu sám, nebo co to vůbec je... Půjč mi pytel, naházím tam ten bordel a padáme.“

„Mýho pytle se nedotkneš! Kolikrát ti musím opakovat, že tou tvojí mrzáckou hnátou se *ničeho* mýho nedotkneš!“

„Možná to musíš říkat tak často, protože z tý tvý zvohyzděný držky je sotva slovu rozumět... Dej mi ho!“ Vyškubl mu pytel a vstoupil do místnosti. „Aspoň mi posviť...“

Jan vešel za ním a lampa vrhla na stěnu obrovský stín Ludvových zad. Jeho rozložitá ramena se zdála na stínovém obraze ještě nesouměrnější a znetvořenější, než jakými z vůle Boží skutečně byla (a z vůle Clynovy, který mu je dal roztáhnout).

Ludva se neobtěžoval překračovat ohniště ve středu místnosti – jeho těžký krok rozhodil připravené klacíky a několik skrovných polínek, když se pacholek přiblížil k truhle s víkem dosud vyklopeným, jež nepřepadalo přes hranu, držíc v horizontální poloze.

Zatímco Ludva, lopotně funící, svou znetvořenou rukou ledabyle hází obsah truhly do pytle, z druhé strany, skrčen pod víkem, hrůzou umírá chlapec.

„Mají tu docela velikou krčmu, všimnul sis? Zastavíme se tam na chvíli?“ ozval se Jan.

„Ale jen na jedno,“ rozhodl Ludva. „Musíme to Clynovi doručit co nejrychlejc. Stejně: procesy budou dnes už u konce, tak se můžem dodělat hned na stráži – i s Pepkem. Dyť von se dozvědět, že jsme někde chlastali bez něho, zuřil by snad ještě víc než Clyn!“

„To je pravda... Ano: my dva a jednonohý Pepé, jako tři bratříci, vždycky spolu, v dobrém i ve zlém – nejsme my líbezná skupinka?“

„K pomilování,“ přisvědčil Ludva s odporným chechotem, zatímco zápasil se šněrováním pytle.

Kvido myslel, že už to nevydrží.

Chtělo se mu strachy říčet, kopat kolem sebe a rvát si vlasy.

Zuby držel stisknuté k bolesti.

Cítil, jak mu po stehnech stéká horká moč.

Stačí jen, aby kolohnát napřáhl ruku a zavřel víko...

„Pojď, kurva, já už mám žízeň.“

„Nejsi sám.“

A nebohý Kvido jako by i se zavřenýma očima všechno viděl:

Chlap již sahá po víku...Veliká ohyzdná ruka svírá okraj – byl by se Kvido mohl do šedého masa zakousnout, než kolohnát víko přivře – zoufale se pokusit... Aspoň se pokusit...

I když zbytečně.

†

„Nuže, můj drahý, jak postupuje vyšetřování?“ pravil kardinál. „Ujišťuji vás, že na tomto světě nebudu mít klid, dokud mi vy nebo váš kolega mistr Severin nevložíte svitek zpět do rukou! Nebojte se žádat čehokoli, co by mohlo pomoci na vaší cestě. Máme lidi i prostředky, a bude-li nutno komu vyrvat tu věc silou, já sám budu první, kdo pozdvihne meč.“ – Zatím však nezdvíhal než číše k odulým ústům.

„Vaše Eminence se nemusí strachovat,“ odpověděl Clyn, jenž se toho dne jídla nedotkl – prsty držel počas stolování asketicky sepjaté; vše po sebetrýznivém zvyku

přijímat potravu pouze jedenkrát do dvou dnů. „Ten kacír je sice zatvrzelý a dosud se nepřiznal, že svitek ukradl, ale už jsme z něho dostali jména několika kompliců – hned i oni navštíví náš, váš žalář; napřed nám nechtěl říci mnoho, pak ovšem stačilo zaříznout do paže, a než jsme ji oddělili –“

„Bože!“ kardinálovi zaskočilo, zakuckal se a víno vyšpláchno z drahé číše. „*Vy jste mu uřízli ruku?!*“

„Zatím jen jednu; vlastně sotva část. Však nemyslete, že by nezasloužil odřezat obě celé, a nohy i chlípny úd k tomu! Vždyť že je odporným nepřítelem Boha a členem tajné kacířské sekty, to nám pověděl už na začátku po pár hodinách trýznění. Ale jak jsem říkal, v leccem je silný – nejen že se nepřiznal, že ukradl svitek, nebo kam ho ukryl, ale nepověděl ani, kde se schovává jeho žena! A přitom moji chlapci hned prvního dne objevili v jeho chatrči dámskou stužku a *dvě* lžíce. On tvrdí, že ta stužka je jen památkou na zesnulou, přičemž druhá lžíce má patřit jeho synu, jehož porodem ona Ďáblova nevěstka zesnula.“

„A proč tomu nevěříte?“ tázal se kardinál, nalévaje si nového vína poněkud třesoucí se rukou (žádného sloužícího nepřipustili k jejich soukromému rozhovoru). „Cožpak není docela pravděpodobné, že by Pán nečistou rodinu takto trestal? Koneckonců, když tohle se stává i ve ctných rodinách.“

„Ano, možná tomu nakonec uvěřím. Avšak dosud byl ten člověk málo mučen, než abych mu mohl věřit, cokoli ze svých pošpiněných úst vypustí.“

„Jak ale poznáte, kterému slovu věřit a kterému ne? Hladinu trýzně neustále udržujete co možná nejvyšší – a nad ni jiná vodítka nemáte... Čím se v posledku vlastně řídíte?“

„Prst Páně mi sám káže co a jak,“ odpověděl on.

„Poslyšte, nechci vám radit, doktore, ale nebylo by nejlepší zeptat se v sousedství, zda měl ten člověk syna či ženu?“

„Jistě. Tehdy však musíme tázané vsadit na mučidla. Dlouhá zkušenost mne naučila, že slovům, jež nevzešla z útrpného procesu, nelze věřit nikdy.“

„Snad ještě vsadíte do řetězů celou ves?!!“

„Vaše Eminence,“ Clyn sepětí dlaní povolil, aby je úhledně položil na desku stolu. „Máme důvod se domnívat, že se jedná o celé spiknutí kacírů. A má zkušenost – ano, opět ona – mne učí, že téměř všichni, s nimiž se jeden kacír znal a stýkal, budou nakaženi tím odporným bohulajným morem. Je to hnusná a nanejvýš záludná ďábelská epidemie, miazma luciferova rozkladného dechu –“

Tu se kardinál rozčílil: „*Nesmíte* svým běsněním zničit celou ves! To vám zakazuji! Ti lidé pracují na mých polích! Musel bych vás z případu odvolat...“

„Važte slova, eminence,“ zasyčel Clyn. „Kdyby šlo jen o ten svitek, snad bych i mohl odejít. Avšak nyní, kdy jsem již přičichl ke stopě Božích nepřátel, není moci, jež by mne dokázala svést z pravé cesty.“

„*Pravé cesty?! – Ježíši!!!* – Poslyšte: Mohu napsat do Říma!“

„Já též,“ pravil on bezmála sladce.

Kardinál se na delší dobu odmlčel. Očima hladil rozlité víno. „Dobrá,“ řekl nakonec. „Asi mne jen ohromila vaše, ehm, *výkonnost*. Netušil jsem, že by to mohlo být *až tak* zlé.“

„Může to být ještě horší. Zatím jsme na samém začátku. Můžeme jen doufat, že stopa nepovede i do města.“

Kardinál se zaklonil v křesle a ztěžka vydechl. Musel si rozepnout límec...

Později: „Ale povězte ještě: jak jste vůbec přišli na stopu toho ševce? Zdál se tak obyčejný, nenápadný...“

„Ach ano, takoví oni bývají. O tom bych vám mohl vypravovat, ha! – Ovšem na vaši otázku vám příliš odpovědět nemohu. Toliko obecně, že zkrátka mám své agenty. Ale abyste nemyslil, že vás krátím o něco, čeho si užívám sám, přiznám, že ani já se neptám, kdo přesně mému tajemníku kacíře udal. Nehledě na to, že bych si jen přidělával zbytečnou práci, je to věru i ten nejvhodnější postup, jelikož zkušenost mne poučila –“

„Zase ona!“

„Ano,“ téměř se usmál. „Poučila mne, že se mnohem snáze dostávám k informacím, pokud ručím za to, že se nebudu ptát, *odkud* přišly.“

„Vaše metody mne přímo udivují!“

Clyn patrně nepostřehl dvojznačnost té věty, pokud po svém skromně odvětil: „Všechno činím jen skrze Boha a s Jeho pomocí. Nebýt Jeho, nikdy by ani jeden z těch odporných zlosynů nebyl usvědčen. Sláva nejsvětější Trojici!“

Potom se nicméně zachmuřil: „Smutné je jen, že dnes nemůžeme ve výslechu toho ševce pokračovat. Lékař trval na minimálně třech dnech odpočinku, aby nám vyšetřovaný neumřel. Povolil jsem tedy jednu noc – s tím ovšem, že do úst dotyčného bude zavedena kovová maska, jež mučivě znesnadňuje dýchání a nesnesitelně tlačí na zuby a dásně.“

„I to pro větší slávu Boží,“ poznamenal kardinál kysele (byl možná již mírně opilý).

Však Clyn ironii opět nezaznamenal. „Ano. Možná to bude celé lepší, než se s ním pachtit na skřipci – zítra bude tak povolný, že nám nepochybně poví, kde se jeho komplic se svitkem ukrývá. Ať už je to žena či chlapec... – Ale nemyslete, že dnes tak docela zahálíme; zatímco se tu

bavíme, naši lidé již odvádějí další spiklence, abychom si hned zítra dali dohromady mnohem ucelenější obraz té hrůzy.“

„Jistě, drahý. A těším se, že mi již co nevidět povíte, kde se nachází svitek.“

„Pakliže vám ho již osobně nepředám,“ přikývl Clyn.

†

„Jsem rád, že déšť ustal a můžeme poodejít stranou, kde nás nikdo neuslyší,“ říkal Řehoř převorovi, když společně míjeli zahradní vrch, aby horizont s XXXXXX brzy přikryl výhled na konvent i ostatní budovy horského hradiska.

„Dále bychom ale chodit neměli,“ řekl převor funivě – i docela krátká procházka ho zmohla –, „tam za těmi stromy už je sráz – velmi zrádné místo!“

„Ano, myslím, že zde to postačí,“ odvětil Řehoř. „Jistě máme již dostatečné soukromí.“

„Vidím, že ani svého fámula jste nevzal...“

„Schválně jsem ho pověřil nějakou rutinou v budově – to abychom si mohli pohovořit vskutku jen mezi čtyřma očima.“

„Slibujete si od toho, že vám řeknu více o svitku? – Avšak mistře Severine, i kdybych sebevíce chtěl, tak prostě nemohu, neboť sám o něm vím jen tolik, že byl uložen tam, kde teď již – Probůh! A ještě jednou probůh! – *není*. Opravdu jsem jej nečetl. Byl totiž opatřen pečeti, aby se nedal číst bez toho, že by to bylo prozrazeno – a pak samozřejmě nanejvýš tvrdě potrestáno.“

„Dobrá. Ale kdo by vynesl takový trest? Kardinál?“

„Ano, on a nikdo jiný. Nebo alespoň já sám nevím, kdo jiný by o tom strašném dokumentu mohl vědět – je ovšem docela možné, nebo ano, snad je to

pravděpodobné, že kardinál v tom má pověření z ještě vyšších míst. Ale proboha! O tom nikde ani muk!“

„Říkáte *strašný dokument* – tedy máte jistě alespoň představu, o co v něm kráčí. Pochopte, otče, že čím lépe budu znát jeho obsah, tím snáze mohu spekulovat o motivech lupičových, a snáze svitek najít. Chcete jej přece zpět...“

„Musím ho dostat zpět! Ručím zaň kardinálovi a ten mi nepřijde na jméno, dokud se to nevyřeší! – Co hůř: obávám se i trestu! Jako bych za to snad mohl! Vždyť já dělal jen to, co mi řekli...“

„Oni?!“

„Ehm?“

„Řekl jste *co mi řekli*.“

„Ale ne, to mi jen tak uklouzlo – je to přece obvyklý obrat, znáte to... Myslel jsem samozřejmě *on*.“

„Kardinál...“

„Pochopitelně.“

„A kdy?“

„Myslíte, kdy se tu ten svitek poprvé objevil?“

„Ano, a musím vědět nejen *kdy*, ale dokonce i *jak* – totiž: přinesl ho kardinál sám? Pokud ano, kdo ho doprovázel? Nebo to vy jste si proň musel dojít?“

„Pane, to jsou mi zase otázky!“

„Máme čas,“ řekl Řehoř sladce.

„Já ovšem nevím, zda to mohu říci – zda bych se o tom neměl napřed poradit s kardinálem...“

„Brachu!“ Řehoř se naoko rozčílil. „Vyjděte mi přece trochu vstříc! Nechcete snad, aby se ten svitek našel?!“

„*Jistěže chci!* – Kolikrát to mám opakovat?! Rád chodíte v kruhu?!“

„Právě že vůbec ne. A proto není zbylí. Mluvte...“

„Nemám radostný zprávy, chlapi,“ povzdychl mlynář Bruno nad pivem. „Náš Jiřík se dnes vrátil domů celý vyděšený. Povídal, že si hráli ve městě s tou jejich vykutálenou partou, ale pak se něco stalo...“

Odmlčel se a široká brada s uhlově černým vousem poklesla. Do další řeči se mu nechtělo.

I pobízeli ho jeho tři spolustolovníci – dřevorubci Petr a Karel, mladší muži, a s nimi spíše pamětník statkář Tomáš –, ať hlavně nyní nemlčí, když je tak strašlivě namlsal.

„Tohle je hořkej mls, hoši,“ zašklebil se Bruno nevesele. „Poslyš, Lukáši, dolij nám až po okraj!“ křikl k hostinskému. „A přisedni taky,“ – to řekl tišeji, až ho přes hlahol ostatních asi deseti hostů bylo sotva slyšet –, „protože tohle se může týkat nás všech.“

Když se vespolek posilnili dalšími hlty „kardinálovy šplichty“ (do vsi a chudších putyk dodával kardinálův pivovar pouze ředěný pivní odpad, nikoli „mňamku“), Bruno konečně začal: „Tak; všichni víme o tom inkvizitorovi, co na kardinálovo pozvání dorazil včera ráno do města, že?“

Přikývli. Ač oficiálně o tom neměl vědět nikdo nic, ten klep byl mezi lidem neblahou senzací.

„A byli s ním, kromě jiných, i tři hodně podivní muži,“ pokračoval mlynář, „velicí, mohutní, obludně znetvoření.“

„Něco jako tadyhle Petr,“ zasmál se Karel opile. Však Brunův ostrý pohled ho hned umlčel.

„*Ne* jako Petr, *ne* jako kdokoli, koho známe! Hrozní lidé – znetvoření po celých tělech nějakým šeredným trápením – a všechna ta bolest se jim prý stále zračí v očích; že už ji sami nemohou unést, a proto nyní přišli rozdávat... No, melu jak bába, to se vlastně jen tak

povídá a já je na vlastní oči ani neviděl. Ale pravda je, že Kvido... – jo, starej dobrej Kopff, co nám všem šil boty; Pánbůh mu pomoz! Zkrátka: padnul jim do rukou. Ano, dnes si ho tihle chlapi někam odvedli! Náš Jiřík to viděl na vlastní oči.“

Hostinský se pokřižoval. Pak řekl: „A co Kvítko?“ (Tak mladšímu Kvidovi občas přezdívali – spíše však z legrace, vychován byl jak málokterý jiný chlapec.)

„Náš mladej mu zabránil, aby se do toho zapletl.“

„Jo,“ pokýval Tomáš svou věkovitou hlavou, „to udělal kluk dobře, to jo. Má rozum. Po tátovi...“

„Díky, Tome.“

„Ale kde je Kvítko teď?“ staral se hostinský.

„Jirka mu řekl,“ pokrčil rameny mlynář, „ať na tátu počká doma. Že se jistě ještě dnes vrátí.“

„A třeba jo,“ řekl Karel. „Třeba už jsou doma spolu...“

Však Petr ho pošouchl: „To seš vážně tak pitomej, anebo zas děláš blbý vtipy?!“

Karel chtěl zostra odpovědět, když náhle se rozlétnou dveře a do šenku vstupují dvě postavy, groteskní a hrozná jako ze snu hříšníkova.

Stůl štamgastů utichl – a utichl i hovor u stolů ostatních –, když velicí chlapi, mnohem hroznější, než jak je Bruno dle babské povídačky popsal, stanuli v místnosti začouzené ohněm planoucím uprostřed a několika málo pochodněmi v rozích. V třepetavém světle plamenů obzvlášť vynikly ohavné proporce jejich těl i tváří.

Prvnímu z nich jako by obličej kdysi dávno ohlodala divá zvěř: chyběly mu uši, nos i rty – zuby cenil jako hladový mrchožrout – a kůže na tvářích byla znetvořená a zjizvená; oči měl zvláštní, mokvavé a podlité krví, což dávalo tušit, že i víčka mu byla odebrána; tvář druhého

chlapa se svírala v ohyždnou grimasu dávající tušit bolesti jinak skryté, když sama nejevila známky vnějšího znetvoření, jen na bradě se počínala dlouhá popálenina, táhla se dále přes krk až na odhalenou, neuvěřitelně mohutnou hrud'

Tvar hrudníku toho člověka byl tak podivný, že hostinský Lukáš, který kdysi slyšel o germánském *krvavém orlu*, musel pochybovat, zda před sebou nemají nevídaný důkaz, že i tak smrtelné mučení lze za jakýchsi nepochopitelných okolností přežít. Lukáš uvažoval, že některá žebra toho člověka byla od páteře oddělena, zatímco jiná ponechána, a toto je celý žalostný výsledek. I ramena a klíční kosti měl pacholek nepřirozeně roztažené, ostatní údy a kosti křivé – jako by ho ještě zaživa vplétali do kola, potom však, když asi zjistili, že neumírá a neumírá, nechali toho a dali mu zase srůst, aby se vrátil v zoufalý život. Kulhal a jednu ruku měl na způsob odraného pahýlu, zatímco ve druhé, chlupaté a mohutné, jak vyčuhovala z kožené kazajky, svíral jakýsi pytel.

Mezitím oba přišli blíž a hostinský i hosté zaznamenali, jak odporně oteklá je spodní polovina těla muže se zohyžděnou tváří – jakkoli Lukáš mohl alespoň hádat, co je příčinou širokého hrudníku prvního z nich, břicho a stehna tohoto mu byla dokonalou záhadou, neměl-li pomýšlet na jakýsi hluboce temný um „lékařský“, jenž by zasáhl do útrob a způsoboval nakupení podkožních odpadů, možná nádorů, či zlověstný um travičský či chymický, jímž by největší „mistr“ svedl snad něco podobného.

Byť oba těžce kulhali, když směřovali k vyhlídnutému stolu v koutě, a byť byl každý jejich krok provázen bolestným funěním a sípáním, všechn respekt, ba děs, co vzbuzovali, jistě nepramenil pouze

z jejich důvěrnosti s příbylým inkvizitorem. Přese všechnu znetvořenost z nich vyzařovala síla, s jakou by se ani dvanáct statných mužů nemohlo měřit. Vždyť jistě právě pro ni mohli přežít všechna ona zmrzačení, natřikrát smrtelná běžnému člověku!

Pacholek s oběma rukama, z nichž v jedné přidržel řetízek od zhasnuté lampy přehozené přes rameno, pokynul volnou rukou na hostinského (Lukáš již předtím vstal od stolu, aby byla k vidění zástěra jeho úřadu), ať donese dva korbele.

Gesto to bylo hrubé, zhola rozkazovačné, a Lukáš se nenechal pobízet dvakrát. Rychle přikvačil a postavil pivo na stůl. Snažil se nedat najevo, jak se zalykal štíplavým oděrem linoucím se z jejich ran, které se, jako nějaká d'ábelská stigmata, dosud nezhojily.

Sotva se korbele dotkly stolu, pacholci je již zdvihají k ústům. Lukáš chtěl odejít, odporný pahýl jednoho z nich jej však překvapivě hbitě zachytil za zástěru. Hostinský se otrásl strachem, co po něm bude chlap chtít.

Ten třískl do stolu náhle prázdným korbelem, zhusta krkl popáleným chřtánem a zvolal: „Znovu, hospodo!“

„A vy si hleďte svýho, umouněná bando posranců!“
vzkřikl jeho druh ke stolu místních, kteří se dost nemoudře nezdrželi civění.

Konečně se štamgasti ovládli, aby se mohli vrátit k řeči mezi sebou. Ta však byla tichá, ještě vážnější než prve. „V tom musí být nějaké odporné čáry,“ sykl Karel. „Mluvili jsme o nich a hle – tu jsou! Ano, vsadím svou sekeru, že jsou v tom čáry!“

Ač jindy spíše jednoduššímu Karlovi přílišnou pověřivost vytýkali, tehdy dokonce i Bruno řekl: „Kdoví... Ten inkvizitor prý vypadá jako sám d'ábel. Pichlavá očka v mrtvolné, asketické tváři a tělo kostlivce

v dlouhém rubáši. Nedivil bych se, kdyby takovému člověku sloužili čarodějové.“

„Ale co sakra mají v tom pytli?“ zajímal se poněkud strážlivěji starý Tomáš.

„Vsadím se, že byli u Kvida doma a sebrali mladýho!“ vyhrkl Petr příliš nahlas. Nervózně se proto ohlédl, zda pacholci jejich rozhovor nesledují. Ti však byli zabráněni jakousi věcí svou, nahýbajíce ohyzdné obličejě přes stůl k sobě a cosi si zřejmě šeptají. (Což našim nepřišlo o mnoho povzbudivější, než kdyby byli zírali přímo na ně s nenávistí v očích.)

„Zatraceně!“ zaklel Bruno tlumeně. „Tedy to nebyl tak dobrý nápad, nechávat kluka doma!“

„Brzděte, hoši,“ řekl Tomáš, „vážně myslíte, že v tom pytli mají mrtvolku kluka a jdou jen tak popít do hospody? Není to trochu příliš?!“

„Jen se na ně podívej!“ zvolal Bruno. „Viděls někdy takový chlapy? Co může být pro ně *příliš*?! A kdoví, jestli sem přišli, jak říkáš, *jen tak popít* – třeba mají něco za lubem.“

„Pokud tam ale vážně mají kluka,“ ztěžka polkl Petr, „nemůžeme je přece nechat jen tak odejít.“

+

„Inu, ty rošťáku,“ zvesela pravil Řehoř Kubovi, jakmile spolu osaměli v cele. „Povídej, cos našel, zatímco já se s převorem tak nudně procházel.“

„Přiznávám, že jsem mírně chvátal, proto mohlo snad cosi mému zraku uniknout...“

„To si ovšem nemyslíš,“ nadhodil Řehoř.

„Máš pravdu, nemyslím si, že by mi něco uniklo. To spíš tam nic není.“

„Vůbec nic? – No, neočekával jsem sice, že bychom v převorově bytě našli sám svitek, ale přece jsem doufal v aspoň půli slova k našemu tak hnusně zamlklému případu –“

„Dobrá, nebudu tě trýznit, něco jsem přece jen našel.“

„Ven s tím, lumpe!“ Řehoř byl očividně v dobré náladě. Tak by tomu nebylo, jak Kuba věděl, kdyby ohledně případu již sám cosi nevěřil. Jakub odhadoval, že celá procházka posloužila nejen jako odvedení převora, nýbrž v hovoru vydala své další plody.

„Nu,“ řekl Kuba, „objevil jsem dopis s již rozlomenou kardinálovou známkou, patrně z dnešního rána. Kardinál zve na zítřek převora k večeři. – Věděls, že jsou s převorem bratrance?“

„To mne nepřekvapuje, tak to přece u církevních hodnostářů bývá...“

„Dobrá; ale *nevěděls* to,“ ušklíbl se Kuba. „Poslouchej tedy, jak zněl ten list – patrně psaný kardinálovou vlastní rukou, nikoli některým z písařů; rukopis totiž, ač úhledný, přece nebyl tak pravidelný, jak by se jediné slušelo na kardinálova osobního písaře. Takže:

Drahý bratranče! Přijď i tento čtvrtek ke mně na večeři, pomějeme se zas s pánem z Marburgu a vévodou Bozzem. Očekáváme první zprávy, jichž se ti dostane i od nás.

Tvůj milující atd.“

Řehoř zvažněl. „Že by vévoda Ferdinand Bozzo?“

„Znáš ho?“

„Něco jsem pro něho kdysi dělal. Maličkost.“

„Vida, nejspíš tě doporučil. Naše živnost koneckonců odvisí téměř bezvýhradně od podobných soukromých doporučení.“

„Bozzo věděl i o Clynovi,“ zvažoval Řehoř, „tedy mohl doporučit nás *oba*. Avšak něco mi tu nehraje... Vévoda Bozzo je už na první dojem – a pak na každý další – jedno velké dítě, nedůvěryhodný člověk, piják a veselý, ne-li přímo *bláznivý* společník. Zkrátka: neumím si představit, že by zrovna takovému svému hostu svěřil kardinál tuto – jak se sám vyjádřil – tolik choulostivou záležitost.“

„Možná se před ním zmínil jen obecně, že by potřeboval schopného vyšetřovatele.“

„Možná... Avšak co by potom znamenalo ono *Očekáváme první zprávy, jichž se ti dostane i od nás* – ?“

„Ach tak. Ty myslíš, že vespolek očekávají informace o průběhu vyšetřování? – Hm, ano, je to nasnadě; také ovšem může být řeč o něčem jiném.“

„To velice dobře může,“ uznal Řehoř. „Ano, to velice dobře může,“ opakoval zamyšleně.

Po chvíli: „Mimochodem, je tu ještě jedna dost zajímavá věc: právě mi převor řekl, že mu kardinál nemůže ani přijít na jméno, dokud se svitek nenajde – a zde se k sobě mají stále jako nejlepší přátelé.“

„To ale může být jen formalita,“ upozornil Kuba. „Je přece jasné, že jej v dopise nebude oslovovat *ty slizký hade, otravný škraloupe, smrdutý* –“

„Stačí!“ Řehoř výmluvným gestem zdvihl svou hůl.

Konečně řekl: „Zítřka tedy i my sejdeme zpět k městu. Chci co nejdříve vidět Clyna. Ne snad pro jeho milé oči – jež bych mu nejradši vlastními nehty vydloubal –, ale abychom seznali, nebude-li možno nějak omezit jeho řádění. Přibyl o jeden den dříve než my, ale jelikož tehdy byla neděle, pochybuji, že by se do něčeho pouštěl – na to je příliš fanaticky zbožný. Nicméně včera i dnes už měl

docela volné ruce, a zatímco my tu spíše marníme čas, on se možná už zatraceně činí...“

„Nejlépe bychom mu to zatrhli, kdybychom ten svitek co nejrychleji našli,“ prohlásil Jakub zapáleně.

„Mám ovšem důvod se domnívat – a ty bys jej měl mít též, Kubo, pokud jsi všechno pozorně sledoval, poslouchal a k tomu správně uvažoval –, že svitek nebude v klášteře. A my tu nesmíme ztrácet víc času. – Podívej, já si lehnu, abych lépe uspořádal myšlenky, ty zatím běž a ještě se vyptávej mezi mnichy i chasou. Třeba se ti podaří získat ještě střípek jakési užitečné informace.“

„Máme to skvěle rozdělené, že?“ odfrkl Jakub. Přece však vstal a šel.

†

Té noci již podruhé vtrhli do domu muži. Dýchali prudčeji, neboť kus cesty doběhli – neudrželi se, jen co uviděli zející dveře. Čarodějníci, jichž se hrozili, jistěže nebyli z těch, kdo za sebou zavírají, a chlapec – ten za nimi zavřít nemohl, když ho vzali s sebou!

„Zatraceně! Nic tu není,“ vyhrkl Lukáš a definitivně potvrdil jejich temné očekávání. „Truhla dokořán a vybíleno!“

„Hoši, tohle si neodpustím,“ úpěl Bruno zhrublým hlasem a zoufale si mnul zarostlé tváře, „měli jsme něco udělat. Vážně *měli*! Vždyť je to ještě dítě!“

„*Nemohli* jsme nic dělat,“ připomněl mu Tomáš, tiše, ale pevně.

„Přesto jsme měli,“ stál si mlynář za svým a třásl hlavou jako blázen. „*Měli* jsme něco udělat! Tohle si neodpustím, tohle si neodpustím...“ blábolil dokola.

„Co kdybychom je ještě zkusili dohonit?“ napadlo ho najednou, až celý zahořel. „Odešli přece právě před chvílí! Tomáši – půjčíme si tvé koně!“

„Jestli ale měli kluka už mrtvého, čemu bychom pomohli?“ řekl hostinský Lukáš drsně.

„Pst,“ zasyčel náhle Petr a zdvihnul prst.

„Tam pod tím víkem!“ vykřikl Karel.

Vrhli se ke truhle.

Zavřeli víko a za truhlou našli Kvida – pojednou křičícího, kopajícího kolem sebe, nepřičetného strachy.

„Ššššš, Kvido, to jsme my, otcovi přátelé, otevři oči, podívej se!“

Trvalo chvíli, než ho utěšili – schytali i dobrých pár ran –, chlapec byl pokálen hrůzou, oči měl zarudlé, dech trhaný a horké čelo.

„Vezmeš ho do hostince, Lukáši?“ napadlo Tomáše.

„Potřebuje vykoupat a najíst. Tady spát dnes nemůže.“

„Pokud nic jiného nezbude, vezmu ho tam. – Ale já mám i jiné hosty a mohlo by se pak mezi nimi leccos šuškat,“ dodal opatrně. „Přece jen, je to syn člověka, kterého – hmm...“ nechtěl dořici.

„*Já* ho vezmu k sobě!“ rozhodl rázně Bruno, jemuž s objevením chlapce spadl obrovský kámen ze srdce.

„Ale je to nebezpečné,“ upozornil Tomáš.

„Přísaháme si tedy navzájem, že nikomu neřekneme, že jsme Kvida našli a kde bude. Alespoň než se situace nějak uklidní...“

„Kdoví o co tu sakra jde,“ zaklel Lukáš. „Kdoví jak dlouho tu hodlá ten inkvizitor zůstat! Zda se to *vůbec někdy* uklidní!“

Chmurně kývali hlavami.

Pak si přísahali.

„Dost. Sundejte mu to. – Myslím, že nám chce něco říci.“

Inkvizitor se nad ševce důvěrně naklonil, aby ho s lepivou něžností pohladil po tváři: „Ach, ty jsi v jednom ohni, můj milý! Tedy kéž nám konečně povíš celou pravdu, abychom tu ošklivou svěrku již nemuseli přikládat. Pakliže by to ovšem bylo tak, že si chceš jen na chvíli ulevit od nesnesitelné trýzně a nás tak jenom zdržovat a okrádat o náš čas – na nějž nemáš samozřejmě žádné právo –, věz prosím, že ta věcička je vybavena s dostatkem šroubů, které lze trochu roztáhnout po *každém* zbytečném – a nás otravujícím – sejmutí. Doufám, že si rozumíme. Já nemám rád, když někdo zdržuje vyšetřování – zvláště pokud je to vyšetřovaný sám.“

„Všechno vám povím,“ vydechl vězeň bolestně, jakmile získal jakous takous vládu nad čelistmi, „už nemohu dál... *Nemohu...*“

„Tak se mi to líbí,“ konečně se Clyn upřímně usmál – takový jeho výraz byl ovšem výrazem nejodpornějším. Oči měl *doctor doloris* nepříjemně úzké, obočí řídké, až je nebylo vidět, a když koutky úst stáhly bledou kůži z čelistí a odhalily řadu maličkých, jako jehličky útlých zubů, na vysokém holém čele se mu objevila zvláštní vypouklina – jako by se tam pod kůži do samé lebky zavrtával červ. Dech z Clynových úst, jak jej i stisknuté jehlice zubů vždy propuštěly, zavanul štiplavou sladkostí (inkvizitor nežvýkal lékořici, jak se obvykle dělávalo, nýbrž držel ji v ústech dobrých několik hodin, až se docela rozložila) a dotyk jeho hubené, dlouhé ruky byl studený a vlhký.

„Ukradl jsem ten svitek,“ vydechl vězeň a jeho hlava klesla na prsa. Unikl mu bolestný vzlyk – celé tělo měl v jednom ohni.

„Výborně,“ přikývl Clyn. „A kde je teď?“

Tu vězeň hlavu prudce pozdvihl a pohlédl zpříma do Clynovy tváře – chvíli snad, jako by hodlal odporovat... Střetnutí očí však stačilo – a k němu Clynův nový, nyní ještě upřímnější úsměv –, aby vězeň znovu sklopil hlavu. „Můj syn,“ sykl zoufale a rozplakal se naplno. Třásl se bezmocí, až řetězy řinčely.

„Má ho tvůj syn, ach ano,“ přikývl Clyn. „Tak vidíš, stálo ti všechno to mlčení za to? Jistěže ne... Celé dni bolesti, bez ustání, bez úlevy, stále jen víc a víc... Ano. Ale teď už bude konec, neměj strach. Jenom nám ještě pověz, kde je teď tvůj syn a nikdo z mých chlapců už se tě ani nedotkne.“

„*Ale já to nevím!!!*“ vykřikl vězeň, nepřičetně lomcoval řetězy. „Proboha, nevím to!!! Věřte mi!“

Clynův úsměv se ztratil – čelní červ se zavrtal do lebky, až po něm nezbylo na hladké, těsné kůži stopy – a inkvizitor chladně řekl: „Pokračujte, chlapci, jsme zřejmě na dobré cestě, ale cíl na sebe dá ještě čekat. *Ora et labora!* – tak bylo řečeno velmi moudře. Pomodleme se tedy za zdar věci a pusťme se zas do toho!“

†

„Nádherný den, že?“

Tak pravil Jakub Řehořovi, když se samým rozbřeskem prošli branou kláštera.

„Nechval dne před večerem...“

„Máš pravdu. Nečeká nás dnes nic pěkného. Musíme se sejít s tvým bývalým přítelem.“ – Jen dořekl, hned ho hůl praštila do holeně.

„Hej!“ poskočil, stál na jedné noze a holeň si uraženě mnul.

Řehoř ho nedbal, kráčel dál.

Kuba mu vyhrožoval, poskakuje za ním: „Nemysli si, že násilím něčeho dosáhneš! Dokud mi nepovíš, jak to kdysi skutečně bylo mezi tebou a doktorem Clynem, spolehni se, že s tím nedám pokoj a nedám.“

„Možná někdy později. Teď se ale soustředme na naši současnou věc. Pověz mi, cos včera večer zjistil, zatímco já přemýšlel na cele.“

„Dobrá, zatímco ty jsi spal –,“ hůl se opět výhružně napřáhla, leč nedopadla –, „já vyslychal několik různých osob. Prvně jsem chtěl mluvit s bratry od Zvonu, jak je zmínil převor. Jsou to věru docela čilí staříci. A milí, musím říci. Odpovídali ochotně, rádi asi, že aspoň to je jim příležitostí odreagovat se od věčného ticha, jež bratrům nutí přísná regule a v němž byli strávili již mnoho a mnoho let. Z toho, co mi pověděli, se nicméně pokusím zmínit jen to nejdůležitější.“

„To od tebe bude milé...“

„Nuže. Hlavně mne zaujalo, jak se postavili k ‚takovému nesmyslu‘ – tak to totiž sami nazvali –, že by převor pravidelně dohlížel na pořádek v knihovně.“

„Tedy to asi dělá zatraceně šikovně, když o tom nic nevědí.“

„Možná někdy. Ale *pravidelně* to dělat nemůže už proto, že často prý bývá i celé dny pryč.“

„U svého bratrance,“ řekl Řehoř.

„Přesně tak. Pak jsem se ptal, kdy naposledy byla knihovna rekonstruována, významněji přestavována, z nějakého jiného důvodu uzavřena a podobně. Tu si ale vzpomněli pouze na ono zazdívání oken, o němž nám tedy převor nelhal. Říkali, že předtím to vlastně sotva byla knihovna. Pouhá čítárna s několika málo svazky.“

„Dnes tedy mají svazků mnoho, ale tu zas číst se nedají,“ ušklíbl se Řehoř.

„Ovšem prý to zde ani nikoho netrápilo. Od knihovnickovy smrti(zmizení) nebyl nikdo, kdo by bratry příliš vedl k četbě – ba spíše naopak: starší bratr Mořic prý neustále spílal čtoucím, že vašeň k četbě je vašeň jako každá jiná, pročez i ona má být vymýcena.“

„Což rozhodně není nemoudré,“ přikývl Řehoř. „Mluvil jsi tedy i s ním?“

„Ano. To ovšem kvůli něčemu docela jinému, mnohem zajímavějšímu...“

„Inu?“

„Bratrů od Zvonu jsem se pochopitelně zeptal hlavně na to, zda do kláštera přibyl někdo cizí před svatým Filipem a Jakubem. O tom nic nevěděli. Ale k tomu, co mne zajímalo pak – zda totiž někdo na den těchto svatých naopak opustil konvent –, mi byli schopni cosi říci: že právě bratr Mořic byl spolu s posluhou Johanem poslán do vsi a města, aby zařídil pár věcí. Prý Převor na podobné obchůzky často posílal právě jeho, neboť se mu zdá nejspolehlivější a domnívá se u něho mít jistotu, že se nebude nikde zbytečně zdržovat.“

„Vyslechl jsi tedy pak Mořice i Johana. Každého zvlášť.“

„Jistě. A výpovědi obou se víceméně shodli: nesli do vsi XXXXXX a také boty k vyspravení a XXXXX

†

„Nuže, mlynáři,“ řekl inkvizitor Brunovi, když konečně i on – jako ostatní, jejichž jména zoufalý Kvido při nekonečném mučení již dříve vypotil – prošel prvním vydatným přidělem bolesti, „tví přátelé nám již laskavě pověděli, že to ty jsi vzal kluka k sobě. A já od tebe teď

chci podrobnosti. Ale jen stručně, prosím. Především se musíme co nejrychleji dostat k tomu, kde je mladý Kvido teď. Doma už ho nemáš, tam jsme našli pouze tu tvou mizernou děvku, která zrovna úpí ve vedlejší cele. Já vím, jak to u vás zpropadených spiklenců chodí, jistě jsi kluka někam ukryl. Řeknu ti jediný důvod, proč jsem ještě nedal do základů vypálit tu vaši povedenou ves, odpornou líheň kacírů: máte totiž něco, co chci a co shořet nesmí. Ne tak ovšem vaše hříchem prolezlá těla – ta shoří na prach! Vlastně jde jen o to, kolik si předtím prožiješ bolesti. A věř mi, že já jí umím nadělovat – každému kolik unese – ach, řekl jsem unese?! Chtěl jsem říci *neunese!*“ – Jeho ústa se roztáhla v studený škleb (jeden z mála případů, kdy se Clyn pokoušel vtipkovat – beznadějný jako ono málo ostatních). „Dobrá... *Mluv!*“

Bruno vypověděl, kolik věděl, a jeho výpověď se bezezbytku shodovala s výpovědí manželky.

Proto nyní Ludva a Jan (jednonohého Pepka zanechali opět při ruce Clynovi) kulhají špinavými ulicemi města k hospici u sv. Kláry.

„Najdem tam hovno,“ řekl Jan.

„No bodejť! Ten spratek mlynáře jistě neposlech, a místo aby se uchýlil tam, potlouká se teď kdoví kde...“

„Může bejt kdekoli. Nechápu, proč se to musí tolik tutlat. Kdyby kardinál prostě dal rozhlásit, koho hledáme, bylo by to hned.“

„Kdyby–sračky, jak se říká. Takže hovno naplat, a nezbude nám, než přemejšlet, kde by takovej malej špindíra moh hledat náhradní přístřeší...“

„*Přemejšlet?! S tím na mě nechod!*“

„Možná při zdejší kapitule?“ rozmýšlel Ludva, nedbaje ho. „Nebo někde v brlozích chudiny? Třeba bude žebrat při hřbitovní zdi...“

„Škoda, že se nám nepodařilo pochyťat ostatní spratky! Kdyby se bejvali někde nepotloukali a byli doma, jak mají, měli bysme je teď v žaláři – a ti by nám jistě řekli, kde Kvido bude. Clyn se příliš unáhlil! Měli jsme počkat a udělat nájezd až v noci, jak se to dělává. To by nám neproklouzl nikdo.“

„Anebo naopak všichni, kdybychom jen chvíli čekali! Ne, s tím se nesmí otálet. Udělal dobře.“

„Hm. Ale když jsou ti parchanti na svobodě, náš Kvido nejspíš teď bude s nimi. – Jistě! Hovno hospic! Poflakuje se někde se svou bandou!“

„Stejně podle toho popisu prd poznáme – spratek jako spratek. Kterejkoli třeba i z těch, co se tak blbě škaredí támhle na rohu, může bejt ten náš – a jak to můžeme vědět?!“

„Ten náš má prej dřevěnýho vojáčka...“

„Ale co když ho třeba už ani nemá?“

„Tak se z toho neposeru, to buď jistej.“

„Poslouchej, stejně je to zajímavý –“

„Co zas?“

„Jak něco, co vypadá jako velká lumpárna – a nejspíš to i je lumpárna – se nakonec ukáže bejt člověku k prospěchu.“

„Stejně nevím, co myslíš, ty tajuplnej blbečku...“

„Myslím, sakra, jak zesláblýho kluka vyhodili z domu sotva po dvou nocích – a nejspíš jen díky tomu jsme ho tam nenašli...“

„Ale jak přesně to bylo? Tys byl u toho, když vypovídali.“

„Ta mlynářova opice do starýho celou noc hučela, že si kluka doma nemůžou nechat, protože když je v tom inkvizice, mohli by se nepěkně namočit.“

„Chm... Rozumíš tomu?“ kroutil hlavou Ludva.

„Čemu zas?“

„Že ženská tak snadno odvrhne dítě...“

„Asi právě proto, že má i dítě *svoje*. A strach o něj převážil nad obecným soucitem. – Takže smradovi dali včera ráno trochu žvance a poslali ho nazdařbůh. Nedali mu dokonce nic, co by rychle nespotřeboval; pro případ, že by byl jako jeho otec odveden. Aby ho s nima nic nespojovalo. Vidíš: až taková je hrůza lidu z nás!“

„Jsme my to ale zkurvenci,“ zasmál se Ludva.

Nad obloukem brány do starého hospice hlídkovala skupinu chrličů. Dábelští byli a hrozní podle nejlepších představ mistra sochaře, a přesto nic v porovnání s oběma příchozími. Jan třískl do dveří těžkým kovovým klepátkem, až se i kamenní strážci zachvěli. Zanedlouho se křídlo pootevřelo a ve skulině se objevila žena; malá, ale dost energická, aby bez potíží hnula těžkými dveřmi; žena prostého šatu, vážného vzhledu, s výraznými vráskami pod očima. Ty se vyděšeně rozšířily, jen padly na tak zohavené muže.

Zvolala: „Probůh! Kdo vám tohle všechno udělal? Svátá panna vám budiž milostiva!“ Spínala ruce. „Tak jen pojdte, nestydte se. Nemáme sice moc místa, zvláště pro tak obrovské chlapy, ale zkusíme vám nějak pomoci.“

Než mohli reagovat, už držela Ludvu za paži, tu zdravou, a táhla jej, snad aby mu dodala odvahy vejít. Její stisk byl překvapivě pevný.

„Odpusťte, matičko,“ zmohl se Ludva poněkud rozpačitě, „ale –“

„Říkejte mi *sestro*...“

Jan se pokusil být ráznější: „Jsme tu z pověření ctihodného inkvizitora doktora Basila Clyna. Nehledáme azyl, nýbrž jistého nebezpečného delikventa.“

„Ach tak,“ její postoj se docela proměnil. Pustila pacholkovu ruku, jako by se opařila. S tím se na Ludvově tváři objevil podivný výraz: snad stud?

„My neschraňujeme delikventy, pánové,“ řekla se vši rozhodností. „Staráme se pouze o nemocné lidi nebo chudáky bez přístřeší, kteří si nemohou jinak pomoci. A oceňujeme, když svět, jenž jim už tolik ublížil, zůstává za branami našeho domu.“

„Však my také zůstaneme za branou,“ řekl Jan a povytáhl zmateného Ludvu zpět. „Nechceme obtěžovat, ale potřebujeme vědět, kde se nachází chlapec jménem Kvido Kopff, syn ševcův, sedmiletý parchant...“

„Tady žádný Kopff není. Odejděte!“

„Co to? Já jsem tak slušný a vy jste na mne nehezky příkrá?!“ Jan se zašklebil svým bezmasých obličejem. „To bychom si nerozuměli, sestřičko. Zeptám se vás znovu a vy přitom mějte na mysli, že pokud nebudu s odpovědí spokojen, přijdou se ptát lidé, kteří už nebudou tak zdvořilí, aby počkali za branou. Sám kardinál má na této věci zájem...“

Sestra se zamračila, bodala oba pacholky nenávislnými pohledy, než se přece vzdala a pomalu, opatrně řekla: „Máme tu jednoho chlapce Kvida. Ale nevím, jestli je to syn ševcův. A nevím, kolik je mu let.“

„Přiveďte ho!“

„Počkejte tu...“

Nečekala na odpověď, zabouchla jim před nosem.

Jan se ohlédl po Ludvovi – ten jenom pokrčil svými obludně širokými rameny; ten mimoděčný pohyb jej však zabolet, až se neubráníl těžkému vzdechu.

Užuž se pacholek rozmýšlel, že znovu zabuší a napodruhé se nenechá tak lehko odbýt, když se dveře znovu otevřely a sestra, zle zamračená, vyvedla hubeného chlapce s velikánskou hlavou a podivně prázdnýma, rybíma očima.

„Pozdrav pány, Kvido,“ řekla a pohládila ho po řídkých slámových vlasech. „Jak jsme se to učili...“

„Bůh“ – každé slovo odměřoval pomalu a s nejvyšším úsilím – „vám“ – mezi slovy nechával ústa otevřená a sliny kanuly na vystouplý břich – „žehnej, páni.“

„Vždyť je to nějaký zatracený prostáček!“ čítil se Jan.

„Tedy vám patrně nemůžeme pomoci?“ nadhodila, s jízlivě předstíraným zklamáním.

„Babo!“ vrátil jí Jan. Zavrčel a zavelel: „Jdeme! Zde už neztratím ani vteřinu.“

Ludva vrhl na ženu omluvný pohled.

A v oplátku, chlapec se naň idiotsky zašklebil.

†

„Mistře Řehoři, snad víš, že bych tě nejradši měl tam, co ostatní kacíře.“

„Jak vřelé přivítání, doktore Clyne! Nemysli však, že já k tobě chovám nenávist o něco menší...“

„Mluvil jsem snad o nenávisti?! Jde mi jen o to, aby při rozhovoru každý z nás stál na sobě přiměřeném místě – tedy pouze *já* stál, zatímco ty vězel po krk v řetězech.“

„A já zas nemám zájem o žádný zatracený *rozhovor*! Chci si jen pročíst ten záznam. Pokud *potom* budu stát o nějaký rozhovor, stejně jej radši povedu s tvými mrzáckými nohsledy než s tebou...“

„Ano, to ti bude přiměřenější společnost.“

Řehoř mlčel, ale z očí mu šlehaly blesky.

Clyn se skoro usmál. Pak řekl: „Kardinál bohužel důrazně trvá na tom, abych s tebou svá akta sdílel. Jen proto je dostaneš. Vždyť stejně vím, že jich žádáš, jelikož jsi sám kacír a nesneseš pohled, jak jiný tvého druhu úpí na mučidlech, kde bys měl být sám – jinak by sis to doznání klidně poslechl přímo! Abys věděl, ten

svatokrádežník a zloděj je mi už tak nakloněn, že je na přání kdykoli zopakuje...”

„Zopakuje ti každou lež, kterou jsi mu předtím vtlačil do hlavy, ty zatracenej pse!“

„Pozor na hubu, Severine! – Pravda je, že se ode mne nedozvěděl o svitku zhola nic. A přece o něm promluvil! Ha!“

„Tedy mu o něm pověděl někdo jiný. Co je na tom k nepochopení?“

„*Nikdo* do té doby o svitku nic nevěděl. Nikdo, než já, můj písař a tajemník.“

„Vida...“

„A ovšem ještě *ty*, Řehoři! A jistě i ten tvůj kacířský posluha, se kterým nejspíš sdílíš i lože...“

„Můj důvtipný Clyne! Věděl o něm přece i kardinál, i převor, a věděl o něm vůbec kdokoli, komu o něm někdo z nich řekl... A co teprve samotný zloděj! I ten o svitku mohl říci ledaskomu – třeba právě tvému vězni. Jednoduše proto, aby setřásl vinu ze sebe. Najednou to přestává být tak jednoznačné, že?“

„Vždycky jsem věděl, že ty jsi obzvlášť rafinovaný kacíř! Ale tvá slova budu brát teprve vážně, až je budeš útrpně vydechovat z rozpraskaných, na troud vyschlých rtů. – Teď mi zmiz z očí! Zastav se o patro níž a písař ti dá, co potřebuješ.“

„Jen ještě maličkost... Kdo ti toho člověka udal?“

„Pochopitelně můj tajemník. – Ten je v tomto neomylný,“ chválil si Clyn. „Věř nebo nevěř, Severine: každý člověk, kterého mi doporučil, se dříve nebo později přiznal.“

Řehoř se donutil spolknout každou poznámku; raději se prostě otázal: „Jak na něho přišel on?“

„Vím já?! Myslíš že nemám nic lepšího na práci než se pít po zbytečnostech?! Možná je to tvým zvykem, nikoli však mým.“

Když se později Řehoř vyhrnul z městského domu, jež kardinál zapůjčil inkvizitoru k užívání, Jakub se zašklebil nad mistrovým vzteklým výrazem: „Však jsem to povídal vždycky, že čas stráví všechny spory! Asi jste se s Clynem konečně udobřili... Co říkal?“

„Nic užitečného,“ odsekl Řehoř. „Ačkoli přiznávám, že jsem ho moc nevnímal. Celou dobu jsem myslel na jediné: jaká by to byla nádhera, kdyby se má hůl ponořila do té odporné bílé lebky! Myslím, že ani zpěv andělů by svou lahodností nepředčil zvuk praskající Clynovy hlavy...“

„Proč jsi ho tedy nezabil?“ nadhodil Jakub žertem.

„Za závěsem se skrýval jeden z jeho pacholků,“ odpověděl Řehoř nikoli žertem.

†

Ludva s Jenem neměli lehkou práci. Pátrat mezi městskou mládeží bylo obtížné už proto, že než se dostali dost blízko k jakékoli skupince dětí, ty se před nimi s křikem rozprchly. Nejodvážnější z nich si předtím dovolily mrštit po ohyzdných chlapech kameny či odpadky.

Bylo nadmíru zřejmé, že tihle muži nedohoní nikoho, protože nemohou utíkat. Zmohli se pouze na sprosté kletby či výhružky.

„Pakáž zamrvená!“ láteřil stále Ludva. „Dostat jenom někoho z nich do rukou!“

„V tvym případě leda do ruky a pahejlu...“

„Už toho mám dost,“ zaúpěl Ludva. „Dokud se neposilním aspoň dvěma mázy, nehnu se dál.“

„Máš recht. Dřepneme tuhle do putyky.“

Vstoupili do šenku. Ludva se rozhlížel, kde najdou volné místo, ale Jan zvolil jiný přístup.

„Zvedněte ty své posraný zadky,“ obořil se na skupinu mužů u okna poblíž dveří, „a táhněte si to vysrkat jinam, vy hovadská bando! Tak bude to?! – Hospodskéj, hrň sem dva korbele toho tvýho bordelu, a hni sebou, ty smradlavej ocase! Slyšíš, ty buzno?! Komu to neseš?! Sem to dej, než tě dočista zabiju!“

Nad pivem pak Jan Ludvovi důvěrně sdělil: „Jednu věc na naší pozici přece jen miluju – že si nikdo nedovolí zpochybnit naši svatou autoritu...“

Chechtal se.

„Tys byl vždycky baba!“ odsekl Ludva. „Nemít za zády tatíčka Clyna, tak si nic netroufneš! Zatímco mně naopak mrzí, jak je teď těžký někoho vyprovokovat k poctivý rvačce.“

„Hovno je těžký, ty ksindle! Řekni ještě slovo, že jsem baba, a vysloužíš si rvačku, která tě nepotěší na dlouho – protože chcípneš! – Ha! Čum!“

Pivo se rozlilo, jak prudce se zdvihli od stolu.

A brzy drží Ludvova obrovská ruka rameno chlapce, jež zahlédli procházet kolem spolu s dalšími dětmi. Chlapec se marně vzpouzel. Vyklouzla mu hrací obruč, kutálela se směrem k šenku, než se zamotala pod nohy druhému, právě vyšedšímu, pacholkovi a praskla.

Ačkoli Jan kvůli tomu málem upadl, pokoušel se na děti tvářit vřele. Ovšem bez tváře se mu to dařilo prachbídně. Doufal, že trochu vypomůže alespoň lesklý peníz. „No tak, no tak... Klid, děcka. Chceme si jen promluvit. A odměníme vás, když to bude co k čemu... Za tenhle lesk si obstaráte lepší hračky než nějaký zkurvený chatrný obruče.“

„Pusťte ho!“ dovolil si nejstarší chlapec.

„Pustím, ale podržím si tebe, hrdino!“ Ludva pustil kluka prudce, až ten spadl na zem, a druhého chytil přímo pod krkem za ubohý, špinavý cár hadru, sloužící chlapci co košile. „Vy jste cháska z vesnice! A to se mi nesnažte vymluvit, nebo dopadnete zatraceně špatně!“

„Nejsme! Nemáme s těma prostáčkama od krav nic společného!“ odvážně lhal Jiří, syn mlynářův.

„Sláma ti čouhá z bot na dva lokte vysoko a budeš tu na mě něco zkoušet, zkurvysynu jeden?!“ Ludva Jiřím prudce zacloumal, ostatní poděšeně couvali. Karel už stál zase na svých, ostražitě přihrben, Kvido se krčil za Franckem a Marií, ale nikdo z nich se neměl k tomu, aby utekl, ač by to nyní jistě dokázali. Věrně zůstávali s Jiřím.

„Já jsem Albrecht, syn kožešníka Víznera,“ vymýšlel si Jirka pohotově, zapíraje vlastního otce, tou dobou v inkvizičním žaláři, „a tohle je Marek, můj bratr,“ pokračoval, ukazuje na Kvida, „a Marika od kupce Richarda –“

V tom Jan zcela zahodil nepodařenou dobráčkou masku a skočil po Marii, až ta hrůzou vyjekla. V jedné paži zvedl do výše vyděšené, křičící děvče, zatímco ve druhé protácel mezi prsty Kvidova vojáčka, ježž prve úzkostně žmoulala ona.

„Čí je tenhle vojáček?!“ vzkřikl Jan k ostatním, na dívku nehledě.

Ta se navzdory strachu zachovala velmi duchapřítomně: „To není vojáček, je to panenka svaté Markéty, a ta je moje!“

Zazmítala se, plačky, v Jenově nesmlouvavém sevření a zaúpěla, až lidé, kteří posud přecházeli kolem zrychleným krokem, věnovali teď výjevu aspoň nesouhlasné pohledy.

Jan zahodil děvče ještě hruběji než prve Ludva Karla.

Nechal si v ruce vojáčka a přiblížil jej k ďábelsky zmrzačené tváři, aby ho podrobně prozkoumal. Zhnisané oči bez víček se upíraly na figurku s tak málo zřetelnými znaky a proporcemi, že pouhým svým vzhledem Kvida skutečně zradit nemohla.

„To vážně nevypadá jak voják, Jene,“ přitočil se Ludva. „Tohle opravdu bude spíš nějaká čurácká pobožnůstka.“

Jan souhlasně pokývl a mrštil figurkou do bláta vedle Marie. „Ta tvoje svatá Markéta stojí za pěkný hovno,“ vysmál se jí. „Vsadím se, že ti ji dala máti, která to dřív používala méně křesťanským způsobem – sice je to macek, ale stará kurva bude mít píču vytahanou, no ne?“

Dívka chmátla po figurce a po čtyřech odběhla mezi přátele, kteří ji ochranně obklopili.

Zatím se pacholci nepřičetně chechtali a Ludva plácal Jena po zádech svým pahýlem, za ten – jak se oba shodli – navýsost libový šprým.

†

„Jeden z jeho pacholků?“ navázal Jakub pobaveně, zatímco kráčeli špinavou ulicí. „A co má být?! Zeslábl jsi už tolik, že se dvěma muži si neporadíš? Odlož tedy okovanou hůl, mistře. Seženu ti stařeckou.“

„Nech těch hloupých žertů!“ utnul ho Řehoř ostře. Než dodal smířlivěji: „Ačkoli je to vlastně moje chyba, že ti na ně nahrávám. Neinformoval jsem tě dostatečně o povaze Clynovy družiny. Čekal bych sice, že už ses o poměrech kolem Clyna doslechl v minulosti, ale třeba je můj dojem o doktorově věhlasu přehnaný, zkreslený mým vlastním palčivým zájmem o jeho osobu.“

„Možná máš pravdu,“ řekl Kuba. „Slyšel jsem o něm zatím jedině od tebe. Ovšem nikdy nic určitého. Ano, stále mi dlužíš vysvětlení, co mezi vámi tehdy bylo!“

„Nedlužím ti nic, drzý mezku!“

„Uvaž, že kdybych tu historii znal, milý mistře, mohl bych lépe pomoci v našem vyšetřování,“ nevzdával se Jakub. „Nebo myslíš, že povolání zrovna vás dvou k témuž případu bude náhoda? Netušíš žádnou souvislost?!“

„Ty v tuhle chvíli potřebuješ znát jedinou věc,“ rozhodl Řehoř. „Ta souvisí s tvou první otázkou. Musím tě totiž co nejdřív varovat před Clynovými pacholky. Ještě jsi je neviděl, ale až se ti té pochybné cti dostane, ihned je poznáš. Jsou tři – tedy pokud nedošlo k nějaké změně, o které nevím; Ludvík, Jan a Josef.“

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

†

„Tak tohle se nám teda nepovedlo,“ vydechoval zprudka Jiří, když spěchali dlouhou Černou ulicí. Kdysi se prý jmenovala Svážná, ale na ty doby se sotva zachovala vzpomínka, neboť pozůstatky mohutného požáru jí vtiskly nové jméno už před lety. Ulice vedla mezi ošumělými domy, kolem starého kostela – který stál před požárem a stojí i dnes, třebaže začernalý –, než vyústí do špinavé zátočiny řeky v koželužské čtvrti. Známý puch už se zvedal dětem naproti, jen co trochu zavanul vítr, ale ony zvlášť nevážily, kam jdou, chtěly se jen co nejdříve dostat z dosahu těch chlapů. „Jsme opravdu blbci! Sledujeme je a zatím jim padneme přímo pod nos!“

„Nikdo přece nemohl tušit, že se zastaví v hospodě,“ namítl Francek.

„Měli jsme to předvídat,“ kroutil hlavou Jiří. „Příště musíme být chytřejší! Sice jsme se díky odvážné Marii zachránili, ale bylo to o fous. Už neplač Mářo, zvládla jsi to opravdu skvěle. Štěstí, žes jí toho vojáčka předtím půjčil, Kvido! Zdá se, že mají tvůj popis a jdou po tobě.“

„Můžou jít po nás všech,“ připomněl nevesele Karel, syn XXX „odvlekli už všechny naše rodiče.“

„Ale Kvidova otce prvního,“ řekl Jiří, než se stačil zarazit. Nechtěl dát podnět k tomu, aby na ševce padala vina za ostatní. Naštěstí nikdo z nich neměl tu povahu – ať už přestože, anebo naopak protože byli dětmi –, aby trávil marným osočováním čas, který mohli užít k činu. Přinejmenším se Jiří snažil zachovávat dojem, že je nějaký čin v jejich moci.

Cosi rachotilo za zády dětí, ale ony, zaujaté svou věcí, toho nedbaly. Rachot však rychle sílil, Marie se jako první ohlédla...

Zděšeně vyjekla a zamrzla na místě.

Mohutní pacholci se tisknou k sobě na kozlíku formanského vozu a pobízejí muly do smrtícího trysku. Hrnou se z kopce, úzkou ulicí přímo na skupinu!

„Podruhé nás neoblafnete, smradi!“ huláká muž bez tváře a druhý ze všech sil bičuje muly – krvavé pruhy naskakují na zádech ubohých, zděšených zvířat a nutí je do šíleného trysku. Však kdyby jen maličko zpomalily, srazil by je sám povoz, který táhnou.

Jiří na poslední chvíli strhl Marii a s ní v náruči, vbíhá do úzké uličky podél kostela, přeskakuje spícího žebráka a uhání dál stínem mezi vysokými domy. Hned jej zamrzelo, že nechal ostatní samotné, ale vracet se nemohl. Pacholci je překvapili, nedali jim moment

k rozmyslu – nedali moment k čemukoli! V mžiku je každý sám za sebe... Bůh pomáhej!

Francek upadl, jeho řev zaniká v tlukotu tvrdých kopyt, čelist praská pod posledním z nich a záhy jej kolo vozu – zabaveného ad maiorem dei gloriam – bezmála rozdělí vedví; Karel se přitiskl k dřevěné stěně domu a jakmile ho povoz minul, spěchá vzhůru do svahu, než zahýbá do jedné z vyšších uliček; zatím Kvido mizí pod lomeným obloukem otevřených dveří.

A příšeřím starého kostela se naslepo potácí přímo k oltáři, vojáčka pevně v rukou.

Jenom se dostal do půli chrámové lodi, odporný chechot se nese ode dveří... Rozléhá se pod klenbou, pohrdá bledými gesty světců, zoufale málo dbá ran Kristových i zármutku bohorodičky.

Kvido se vrhá mezi chórové lavice. Skrčil se a plazí se dál do tmy, než se překulí do prostoru pod lavicí. Tiskne se k chladnému dřevu, neodvažuje se víc pohnout. Nejmenší zvuk by ho prozradil – pacholek už vstupuje do lodi. „Pochválen buď Ježíš,“ chechtá se a parodicky se křížuje ohyzdným pahýlem.

Konečně Kvido slyší šouravé kroky obou párů těžkých nohou. (Jan se ovšem při vstupu ani nepokřížoval; na žerty ztratil náladu, jen co si uvědomil, jak zaoufale hloupý byl jeho žert minulý.)

„Ššš, synku, vezmeme tě k tatínkovi,“ syčí jeden chlap; a druhý hřmí: „Tak kurva vylez a nedělej si to ještě horší!“

†

Atmosféra trhu, tolik prosycená dotěrnými barvami, pachy a zvuky, přesto skýtala určitý prostor k soukromému hovoru. Jakub a Řehoř stavěli okolnímu

mumraji nezúčastněnou tvář a způsob, jakým se obraceli toliko jeden na druhého, odradil i nejsnaživější kupce od zbytečné námahy. Tomu snad napomáhalo i prosté, neokázalé odění obou příchozích.

Kuba se divil jedinému, ne bez jistého zadostiučinění: že jeho zjizvená tvář neodradila postarší prostitutku, aby ho lákala na jarní slevu. Než se však stihl k jejímu návrhu vyjádřit – neboť jej možná skutečně zvažoval a v duchu vážil obsah svého váčku –, přitočila se k jinému, ještě mladšímu, aby záhy její pestrá zástěra splynula s davem stejně snadno, jako se z něho vynořila.

Nyní, když chtěl Kuba zavést řeč na jisté téma, ostražitě se rozhlédl, aby si ověřil, že prostor k hovoru je skutečně tak soukromý a neztékaný nepovolaným uchem, jak se zprvu jevil.

„Je nejvyšší čas,“ řekl pak Řehořovi, „lépe se zamyslit nad pravděpodobnou, nebo aspoň možnou, povahou našeho svitku.“

„Souhlasím,“ pokývl mistr.

„Nuže,“ začal Jakub. „O samotném svitku nic bezprostředně nevíme, leč můžeme o něm soudit podle způsobu, jakým se různí lidé staví k jeho zmizení, pravda?“

„Pokračuj.“

„Přitom hlavní – a prakticky jediný – důvod, proč se zabýváme obsahem textu, jest, abychom určili, kdo o svitek mohl mít zájem.“

„Ano, každá věc si vynucuje bytí na určitém místě podle své vlastní přirozenosti, a určíme-li tedy povahu této, pak snáz určíme i místo, kde se nachází, nebo k němuž nevyhnutelně směřuje.“

„Vraťme se tedy ke konkrétním faktům. Víme, že kardinálovi tolik záleží na opětném získání svitku, až povolal nikoli jednoho, nýbrž hned dva slovučné

vyšetřovatele (všimni si, jak skromně mlčím o přítomnosti osoby své).“

„Však tebe také nikdo nepovolal! Tak proboha mluv k věci!“

„Přitom se kardinál podle vlastních slov především obává toho, aby se svitek nedostal do nesprávných rukou. – Myslím si ale, že to nemůže být jediný důvod, proč po svitku tolik baží. Kdyby totiž šlo o jisté kompromitující materiály, nemělo by veliký smysl, aby je vůbec držel při existenci, raději je měl zničit, dokud neztratil příležitost. Musí to zkrátka být něco, co sám chce mít, zatímco nesnese, aby to měl jiný.“

„Navíc,“ nadhodil Řehoř, „kdyby mělo jít o kompromitující materiály, stěží by je dal vyhledat nesmlouvavému inkvizitoru, jakým je doktor Clyn.“

„Třeba o něm málo věděl, když jej zval. Ale tuhle možnost nechme být. Ty materiály by ovšem stále mohly být kompromitující ve směru, k němuž inkvizice nemá co říci – třeba by se o ně mohla zajímat jistá instance světská, řekněme politická.“

„To bychom se příliš utíkali ve směru čirých spekulací,“ nelíbilo se Řehořovi.

„Uzavřeme tedy alespoň první poznatek,“ navrhl Kuba, „že nemůže jít o materiály, jejichž samotná držba majitele kompromituje.“

„Ano, Kubo. To je třeba vyloučit i z toho důvodu, že v současné chvíli je již nadržel kardinál – ubližoval by si naopak ten, kdo je má nyní u sebe. A kdyby tento chtěl později dokazovat, že patřily kardinálovi, čekají ho dvě podstatné nesnáze – jednak vysvětlit, jak to že je má nyní on, a tedy přiznat se ke krádeži, a jednak vůbec prokázat jejich spojitost s kardinálem.“

„Ta ovšem může být zanesena v samotném listu,“ upozornil Kuba. „A povaha sdělení může být natolik skandální, že jeho zveřejnění krádež zcela ospravedlní.“

Řehoř přikývl, trochu nerad, že ho učedník předběhl.

Jakub pokračoval: „Stále můžeme vyloučit alespoň obecně známé spisy rouhačské povahy, jako například slavný, avšak ztracený *De tribus impostoribus*,² na který jsem myslel původně.“

„Ty nikdy nemyslíš na nic jiného než na rouhání!“ napomenul jej Řehoř. Pak vážněji: „Ovšem tenhle kus by byl natolik cenný, že by po jeho opětovém získání kardinál mohl prahnout skutečně i navzdory jasnému nebezpečí. A je tu další věc: mohl mi klidně lhát – třeba se vůbec nebojí toho, že se svitek dostane do nepovolaných rukou! Třeba má jeho snaha prozaičtější základ, že zkrátka přišel o něco zatraceně cenného.“

„Zdá se mi, že se do toho jen víc a víc zamotáváme,“ vzdychl Jakub. „Když si ujasňujeme, co všechno víme, ukazuje se nám pravá – a bohužel enormní – míra toho, co naopak nevíme.“

„Což je také veliký zisk,“ poučil ho mistr. „Já se ovšem pokouším do svých úvah zapracovat též informaci, že o zmizení svitku mohli být zpraveni i vévoda Bozzo a jakýsi pán z Marburgu.“

„To je neprůkazné,“ namítl Jakub. „Docela možná o tom nic nevědí.“

Řehoř se nedal: „I kdyby zmíněný Bozzo nebyl ten, koho mám na mysli, přece je průkazné alespoň tolik, že tihle pánové jsou přítomni zrovna v době, kdy došlo k naší události.“

---

² O třech podvodnících (míněni Mojžíš, Kristus, Mohamed)

„Tedy by mohlo jít o souvislost politickou, jak jsem prve navrhl!“

„Může a nemusí; víme zatím příliš málo i na pouhé předpoklady či hypotézy, natožpak na jakékoli závěry! – Dobře by bylo, kdybychom Bozza zastihli v paláci a mohli s ním alespoň nezávazně pohovořit. Nuže, neztrácejme už čas a pojďme! Později nás čeká odporná práce nad kupou listů, které nesu tuhle v mošně. Ach Kubo,“ stěžoval si, „jak jen se mi nelíbí tenhle případ! Musíme pracovat co nejrychleji – zatímco my se tu procházíme, nevinní lidé trpí v mučírně!“

„Myslíš, že jsou nevinní? Co tě opravňuje k takovému předpokladu, když jsi s nikým z nich dosud nemluvil ani nečetl zápis z výslechů?“

„Basil Clyn mne opravňuje,“ odvětil Řehoř chmurně. „Samotná jeho přítomnost je zárukou, že budou trpět nevinní lidé.“

†

Světcí dřevění i kamenní, zlacení či levněji ustrojení, ti všichni byli svědky toho, jak mrzáctí pacholci hledají chlapce v šeru mezi lavicemi. Ludva s Janem vykřikovali ty nejhorší urážky a kletby, zlostně funěli a kopali do lavic. Bylo to jen zdání, anebo se svatí zachmuřili a zatvrdili ve tvářích nad neblahým výjevem? Pouze Ježíš, ze své vyvýšené bány nad oltářem, zalit barevnými světly z rozetového okna, Kvidovy nesnáze nepozoroval. Možná byl příliš zaujat svým vlastním utrpením.

„Vylez, ty zakrslej zkurvysynu!“ řval Janek, jeho zlostný hlas se rozléhal chrámovou lodí. „Při vulvě panenky neposkvrněný, přísahám, že tě zaživa sedřu z kůže, pokud se ihned neukážeš!“

Kvido slyšel ta zlá slova, slyšel je z děsivé blízkosti, ale i kdyby chtěl poslechnout, nebyl by toho schopen. Strachem ztuhnul, že se nedokázal pohnout ani vydat hlásku.

„Ihned se ukaž, svině!“ nepřestával křičet Janek. „Ihned vylez, tohle už není žádná podělaná hra!“ – Zatím Ludva jen hrozivě funěl.

Pacholci zuřili, procházeli jednotlivé lavice po levé i pravé straně uličky a nakukovali mezi ně, mžouráním se snažili přemoci hluboký stín, neboť vstoupit do lavic nemohli – na to byli příliš velicí, neohrabaní...

Ale zuřili i z dalšího důvodu: Museli spěchat!

Zvenčí už slyšeli výkřiky úleku a rozčilené hlasy lidí, srocujících se nad rozdupaným, přejetým Franckem. A také z druhé strany, od sakristie za oltářem, se už nesl nějaký zvuk, snad vzdálené zavržení dveří.

„Vylez, parchante! Říkám ti to naposled. Všechno má své meze! Napočítám do tří a pak strhnu celé řady lavic! – Ukážu ti, s čím si zahráváš, ty zasraný nedochůdče! V troskách dřeva si najdeme trosku tvoji – s rozlámanými, rozdrcenými kostmi... Ale to bude teprve začátek!“

„Tři!“ vykřikl náhle a Kvido hned uslyšel ohlušující hřmot. Dunění a praskání se rozléhalo pod vysokou klenbou.

Naštěstí lavice, které pacholek svou neuvěřitelnou silou vyvrátil, stály na druhé straně uličky.

Leč Ludva už napodobuje svého druha v řadě, kde se schovává nebohý Kvido. „Já jsem duše poctivá,“ zachechtal se, „já budu počítat, jak se sluší.“

Počítal však asi jen v duchu – dřevo zapraštělo a Kvido se zajíkl hrůzou.

Ale smrtící dunění se neozvalo.

Ludva se musí opřít podruhé, aby dokončil, v čem jej zradila zmrzačená paže.

„Co se tu, u všech d'asů, děje!“

Mocné zvolání vyšlo zpoza oláře.

Napřed pacholci mžourali na Ježíše, než jim došlo, jaká je to hloupost. Kdyby Ježíš volal všechny d'asy, tomu by se tolik nedivili – ale že by zázrakem pomohl člověku v nouzi?! Kdeže! Sami měli letité zkušenosti, jak zázrak pomáhá potřebným...

Pak se objevil klerik, patrně sakristián, chlapík ovšem tak malý, že prve nebyl za oltářem vidět – téměř trpaslík. Za to vyřídilku měl poctivou!

Aniž by podruhé sahal k nekřesťanskému klení, zalil je ihned vlnami jadrné výmluvnosti, a pacholky docela zmátl. Vypočetl jim, čeho všeho se dopustili v domě Páně, co způsobili, co natropili, a co tropí dál, načež pak jejich chabé „stíháme kacíře“ bylo smeteno dalším přívalem slov, bez jediného nadechnutí: „Ó jistě, stíháme kacíře, tak proč nepoplivat tvář Páně, když si jinak nevíme rady? Když jsme líní hledat jinou cestu, proč nedupat božímu Synu po zmučeném těle, abychom si ušetřili pár kroků? Proč mu nevrazit dýku do ledvin, abychom se o ni mohli opřít, šplhající za svými malichernými zájmy – vy bezbožníci, jak si ještě můžete myslet, že jsou to zájmy *Jeho*?! Účel světí prostředky?! Bože, vidíš to?! – Ach, nikoli, nedívej se! Nebo bys musel ty hrozné lotry navěky zavrhnout! – Pomodlím se za vás, udělám to, neboť i těm nejhorším máme přát spásu, ale teď proboha zmizte a nenuťte mne vyvodit důsledky!“

Než stihli pacholci reagovat, hrnou se do kostela zástupy lidí. „Zabili dítě tam na ulici, důstojnosti!“ spíná ruce obtloustlá hospodská od Tří chvostů. „Za božího, bílého dne, všem poctivým křesťanům na očích! Dočista

ho smetli ukradeným vozem, muly mu rozdupaly hlavu na jejich příkaz!“

„Mlč, stará čarodějnice!“ zasyčel Ludva. „Mulám přikazuješ leda sama, když jsi s nima předtím ulehla. Žádný vůz jsme neukradli! Byl dočasně vypůjčen pro věc svatého kolegia. – A z té samé instance nyní požadujeme vydání kacíře!“

„*Vy se ještě opovažujete!!!*“ zbrunátněl malý velký mužik, slavný kazatel Lukáš z Rokycan, kterého předtím mylně považovali za sakristiána. Ten se po jeho boku objevil teprve nyní. Chlap dobráckého pohledu, docela mocného těla.

„Co se stalo?“ divil se, tváří v tvář zamračeným lidem a podivným, obludným pacholkům. „Slyšel jsem takový rambajz, že by probudil i mrtvého.“

„Zatímco tys vyspával, Radúzi,“ vyčetl mu Lukáš, „tihle rouhači zbořili dobrou polovinu kostela, když předtím stihli zabít nevinného chlapce.“

„Nevinný byl leda tak jako vy sám, *důstojnosti*,“ odfrkl Jan vztekle. „Však si to ještě vyjasníme! Budete litovat, že jste překážel vyššímu právu!“

Otočili se k odchodu.

Hlouček lidu se rozestupoval s krajním odporem, nikdo nechtěl přijít ani na vzdálenost dvou holí k poznamenaným tělům pacholků. Však zvenčí si razil cestu davem rychtář Koniáš, udýchaný z rychlého běhu, ale sebejistý, pevný v kroku. Hned stanul těm dvěma naproti, až museli zastavit.

Oba nejméně o hlavu vyšší – ačkoli rychtář malý rozhodně nebyl –, měřili si ho zlostnými pohledy.

„Mám svědky, že jste to dítě úkladně zabili!“ spustil příkře, nic se hrozných chlapů nelekal.

„Muly se splašily,“ řekl Ludva prostě; a Jan dodal, s prstem napřaženým v obviňujícím gestu: „Ta bába je splašila, uhranula je, čarodějnice!“

„Lidičky, slyšíte to?!“ spráskla ruce hospodská. „Já, pořádná ženská, která bych jedinkrát ani podmíru nedala, žebráky krmím z vlastního, a teď se dočkám takového obvinění od chlapů, kteří tu nikoho neznají, sami vypadají jako by se Ďáblovi z oka vyloupili a –“

„Zmlkni zas, babo!“ zahřměl Janek. „Tohle budou soudit jiní. A ty, rychtáři, dobře važ své pravomoce! Zjistíš nakonec, že na nás jsou tvé světské hnátky příliš krátké!“

„Zodpovídat se *budete!*“ vyhrkl zlostně rychtář. „Ať už mně, anebo někomu jinému! A když za nic jiného, pak za to nebohé děcko, které –“

Tu pro změnu Ludva vskočil do řeči.

„Děcko, které beztak bylo synem zatvrzelého kacíře,“ zašklebil se. „Ó ano, rychtáři, zjisti jeho totožnost – dokážeš-li to z těch ubohých zbytků – a pak se přijď informovat k ctihodnému inkvizitoru doktoru Clynovi. Biskup ti poví, kde jej hledat. Zatím se poroučíme.“

Když Ludva s Jenem rychtáře obcházeli, biřici rozestavení kolem si vyměňovali nejisté pohledy. Znali vůli biskupovu, že se nikdo z nich nemá stavět inkvizitorově družině do cesty – stejně tak ovšem museli poslouchat rychtáře! A co když on zavelí, aby...?

Koniáš nezavelel. Ztěžka povzdychl, za odcházejícími pacholky se ani neohlédl a postoupil vpřed ke kazateli z Rokycan.

„Otče, proč sem biskup zavolal inkvizici?!“ tak jej bez okolků oslovil otázkou, již si mezi sebou kladli občané již několik dní, dosud však pouze v tichosti a soukromí, nad pivem – které nedobře hořklo s tím tématem –, při řemesle – které hned šlo hůře od ruky –

či u domácího krbu – jenž tehdy pozbýval svůj obvyklý dojem jistot a ochran, byť i jindy pohříchu prchavých.

Ale Lukáš neuměl odpovědět lépe, než jak si mohli odpovídat oni ostatní, polohlasně, v hloučcích přátel a příbuzných. Dohady, samé dohady – nic jiného nemohl mít ani on, ač vážený člen církve, a svého času biskupův miláček. Což nepřispěchal věhlasný Lukáš z Rokycan na osobní biskupovo pozvání, ba spíše na jeho velmi mnohé a velmi vřelé naléhání? Ale to bylo tehdy... A teď se jeho milost obklopuje jinými, čerstvějšími tvářemi.

S tím Lukáše napadlo: „Mluvil jsi s jeho hosty, rychtáři? Ti by možná mohli něco vědět!“

„Oba jsou nadutí až k zbláznění,“ odfrkl rychtář. „Ani půl slova se mnou nechtějí ztratit.“

„A co Vilém Bossard?“ napadlo člověka z davu, kupce Hofmana. „Správce paláce je poctivý chlap, aspoň jak já můžu říct!“

„Je,“ přikývl rychtář. Pak se zachmuřil: „A možná právě proto nic neví. Já už se ho ptal.“

„Biskup nás zradil,“ zasyčel Antonín Holar, cechmistr pekařů. „Vydal naše svobodné město těm papeženským supům!“

Mnohý souhlas zašuměl chrámem.

„Možná se s vámi leckdo shodne,“ nadhodil opatrně rychtář, „ale být vámi, zdržím se takových poznámek na veřejnosti. Jakmile je invizice na místě, nikdy nevíte, kdo poslouchá.“

Tím jako by do lidí uhodil. Klopili oči, rozcházeli se.

Až před nevidomými zraky svatých osaměli čtyři lidé. Kazatel, sakristián, rychtář – a tam, dosud skrytý mezi lavicemi, málo chápající, ale pro tu chvíli dostatečně šťastný, Kvido...

Zatím, před branou kostela, biřici kleli nad rozbitým tělem jeho přítele.

„Jeho Eminence kardinál bohužel není zrovna přítomen, mistře Severine,“ vítal je správce kardinálovy domácnosti, mladý šlechtic příjemného zevnějšku, snad pouze trochu příliš navoněný, který se jim představil jako Vilém Bossard. „Podnikl vyjížďku se svými hosty.“

„S vévodou Ferdinandem Bozzem a s pánem z Marburgu,“ doplnil Jakub.

„Ó ano,“ usmál se Vilém mile. „Stará se o zábavu vzácných hostů, jak nejlépe to lze, pořádá hony a další kratochvíle. Ostatně i za pánovy nepřítomnosti se vy sami můžete těšit jeho pohostinstvím; vydal přesné instrukce pro případ, až se vrátíte z hradiska a budete žádat ubytování zde. Pojdte prosím se mnou... Ukážu vám vaše pokoje.“

Po cestě zšeřelými chodbami paláce rozkládal: „Vzhledem k tomu, že jste pouze dva, pán nepovažoval za nutné přidělit vám celý dům, jak to učinil v případě ctihodného doktora Clyna. Uvidíte ovšem, že takhle to bude jediné pohodlnější!“

„To je v pořádku, děláte pro nás beztak víc, než zasloužíme,“ odvětil Řehoř slušně.

„Ráčíte nyní poobědvat?“

„Děkujeme, ale později. Máme teď ještě nějakou práci, postačí trocha vína, řádně ředěného. S těžkým žaludkem se bohužel pojí jediné těžkopádný rozum.“

„Aristotelés učí,“ řekl správce s úsměvem, „že rozum je od člověka oddělen a přistupuje jaksi na zavolanou, když toho látka předložená duši vyžaduje. – Ale učení, že by se k mdlému žaludku pojí pouze mdlý rozum, slyším poprvé; jakkoli je to nezvratný fakt!“

„Můj mistr učil ledasjaké zvláštnosti,“ přidal se k jeho veselí Jakub – tím si však od Řehoře vysloužil tak ostrý pohled, až se sám podivil.

Když osaměli v prostorné místnosti neokázalého, leč účelného vybavení, Řehoř bezodkladně zasedl k širokému stolu a rozložil na něm listy, které od Clyna nesl ve své kabele. Jakub tušil, že strohost, s jakou se hned pouští do práce, má částečně příčinu v jeho neuvážené narážce.

„Než se pustíme do studia těchto listů,“ řekl Řehoř, „vypovím ti, učedníče, své setkání se zapisovatelem a jeho fámulem. Možná ne ani tak proto, abys mi pomohl pátrat po nějakém užitečném náznaku, jako spíš proto, abych v tom pomohl sám sobě, lépe si utřídiv myšlenky – mám totiž stále víc za to, že tebe člověk užije spíš na hloupé vtipkování než na pořádnou práci.“

„I vtipem lze pořádně pracovat,“ namítl Kuba drze.

„Tedy se přidej k hercům a komediantům, ať napříště nepřekážíš mezi slušnými lidmi, ty d'áblův pohůnku!“ rozčílil se Řehoř. „Ale teď mlč a poslouvej. Jde o to, že písař je vedle Clyna poměrně důležitou osobou, jeden ze dvou v jeho okolí – aspoň podle Clynova vyjádření –, kdo ví o svitku; tou druhou je Clynův tajemník, pestrý, vypasený ptáček, za nímž se musíme podívat, jakmile bude trochu času. On je doktorova pravá ruka, byť se od něho liší téměř po všech stránkách, jaké jen lze myslit... Dokonce si pronajal samostatný dům!“

„Pokud hrajeme o čas, mohli bychom se rozdělit,“ navrhl Jakub. Asi chtěl být užitečný, po tom co jej mistr tak pokáral. Tím si však vysloužil jen další pokárání: „Vím, že bys raději zas někde běhal než seděl tuhle nad papíry! – Ale já potřebuji, abys mi tu s tím pomohl, chci se pak vypravit do terénu osobně. Clyn se mýlil, když mi

vnucoval, že se zdráhám sledovat mučení z přílišného útlocitu – hlavní důvod, proč jsem před poslechem přímého přiznání upřednostnil studium zápisu, je ten, že chci mít přehled o časové posloupnosti všeho dění i mluvení.“

„A důvod, proč zohledňuješ, kdo z Clynova okolí věděl o svitku, jest, že chceš zjistit, kdo o něm mohl říci vyslýchanému,“ doplnil Jakub. „Poslyš: možnost, že by skutečně byl vinen, jsi tedy vyloučil?“

„Přiznávám, že napřed jsem se k tomu téměř nechal svést (totiž Clynovou pověstí, o níž nemám důvod pochybovat). Avšak tuhle hned na první straně stojí – *Kvido Kopff, povoláním švec...*“

„Švec Kopff!“ zopakoval Jakub a, s podmračeným výrazem ve tváři, pootočil list k sobě.

„Totéž jméno, které ti sdělili bratr Mořic a čeledín Johan,“ přikývl Řehoř.

Kuba se zamračil: „Když si tak na to vzpomínám, musím říci, že pouze jeden z nich – když jsem je zpovídal každého zvlášť – uvedl jméno, a totiž Johan. Mořic naproti tomu řekl pouze: *Prostě švec, k němuž to nosíme obvykle – je levný a dochvilný, nezajímá mne jeho jméno, propána!*.“

„Snad měl co skrývat?“

„Těžko říct, on byl totiž málo sdílný ve všem. Vadilo mu – alespoň se tedy tak tvářil – že jej ruším z modliteb. Docela nepříjemný člověk, i když, kupodivu, zrovna jemu bych zbožnost uvěřil.“

„Dobrá, ale nyní již k mému setkání s písařem. Nežli jsem vstoupil do dveří v prvním patře Clynova dočasného bydliště, chvíli jsem před nimi tiše postál, zda nezaslechnu alespoň útržek soukromého hovoru. Občas se to vyplatí, a já si nejsem zatím jist, zda tak můžu soudit i v tomhle případě. To co jsem zaslechl, může mít

význam pro naši věc, a stejně tak naprosto nemusí. Útlý hlas – později jsem se měl dozvědět, že patří písařově mladému pomocníku – nazlobeně mružel: ‚Kdo má pořád přepisovat ta pitomá ‚uh‘ a ‚oh‘ a ‚ách‘ a ‚éh‘?! Mistře, při vši úctě k vašemu úřadu a k úřadu ctihodného doktora Clyna, cožpak tyhle nesmysly nemůžeme vynechat?!‘ – Tu jej druhý hlas utnul nanejvýš přísně: ‚To ať tě ani nenapadne, zatracený lenochu! Vynecháš jen jediné ‚ách‘ z celé strany a zařídím ti u doktora, abys to byl ty sám, kdo bude plnit příští listy hrozným úpěním. A rozhodně nemyslím z kalamáře, hochu!‘ – Tenhle hlas patřil samozřejmě písaři, a slyšel jsem, jak se přibližuje; možná jen rozčileně přecházel místností, ale stejně jsem nechtěl riskovat, že míří ven a přistihne mne tu, proto jsem už raději sám zaklepal, a na okamžitou pobídku vešel. Představil jsem se postaršímu muži dosti bezvýraznému, když nebudeme co specifický výraz počítat jeho zcela očividnou obzvláštní unavenost. Kruhy pod vodnatýma očima, skleslé držení skrovných ramen... Představil jsem se a uctivě řekl, že mám oprávnění, potvrzené nyní i Clynem, prostudovat si zápisy z výslechů. Navrhl, že mi půjčí ty, které spolu s fámulem už stihli přepsat do análů. Já odvětil, sice slušně, ale nesmlouvavě, že potřebuji všechny materiály dostupné v danou chvíli a nemohu se omezovat rychlostí či pomalostí přepisovačů. – Jistě rozumíš, Kubo, že jsem měl zájem například i o ten list, nad nímž se pacholek zrovna tolik rozčiloval, a který bych jinak samozřejmě nedostal. – Písař protestoval, ale já řekl, že na tom bezvýhradně trvám, a bude-li třeba, budu kvůli jeho neochotě opět obtěžovat nejen Clyna, ale třeba i kardinála. Stále se mu to pramálo líbilo; až já užil i maličké finty, zdůrazniv – vida tu únavu ve tvářích obou mužů, nebo spíše starce a hubeného chlapce –, že tím

pádem jim vznikne alespoň malý prostor k odpočinku, přinejmenším do večera, než listy zodpovědně vrátím. – Písař se nicméně hořce zasmál: „Žádný odpočinek, milý pane! To jste asi přišel z lepšího světa! My však, když zrovna nepřepisujeme originály, přepisujeme hotové kopie, když nepřepisujeme, tak třídíme... Když netřídíme... Ale co bych vás do toho zasvěcoval a zdržoval vás našimi těžkostmi! Vezměte si to tedy, když není zbylí, a na oplátku již nezdržujte vy nás! – Doufám jen, že vás nemusím upozorňovat, že jde o choulostivé úřední protokoly, a čím dříve budou zpět, tím lépe pro každého. Ostatně bych vám je nikdy nepůjčil, kdyby nevznikly v posledku na popud kardinála. Přiznávám, že si sám příliš nevím rady, nakolik tato akta patří do análů inkvizice jakožto svatého kolegia pro čistotu vyznání.“ – Já odvětil: „V tom vám nepomohu, příteli. Slibuji vám však, že do soumraku to budete mít zpátky do posledního listu.“ – On se už více neobtěžoval hovorem a, s neproniknutelným výrazem, z něhož jsem dokázal vyčíst opět jedině únavu, mi zabalil s sebou vše, co tu nyní vidíš...”

„Dobrá,“ odpověděl Jakub. „Moudřejší snad budeme, až se tím prokoušeme. A tuhle nám už nesou víno... Tak směle do toho!“

†

„Tohle já nenechám jen tak!“ vřískal Janek, kulhaje ulicí po Ludvově boku. „Postavili se do cesty samotné svaté inkvizici! Všichni budou litovat, zatraceně litovat!“

Jak se vraceli do lepších čtvrtí, cesta vedla do svahu a Jan mezi řečí ztěžka oddychoval. „Uložil jsem si do paměti ksychty všech přítomných! Všechny, všechny do jednoho!“

Lidé se jim vyhýbali, mizeli do postranních uliček, pod střechy nebo plachty krámů, či alespoň kráčeli co nejbliž domovních zdí – raději stružkami kdejakých splašek, než nablízku těm ohavným chlapům.

Ludva se nezdál zdaleka tak rozlícený jako Jan. Poznamenal s křivým úsměvem: „Postavili se do cesty pouze dvěma nejpodezřelejším individuím, jaký kdy v životě viděli. Čemu se divíš?“

„Ničemu se nedivím, ty blbče! Jen žádám zadostiučinění.“

„Žádáš?“ ušklíbl se Ludva.

„Hovno žádám, já si ho *vynutim!*“

„Vydupeš si to jak malej spratek cuc na klacku?“

„Nechápu, co je ti na tom furt k smíchu!“

„Ty seš mi k smíchu, ty zatracený vemenó! Ujišťoval jsi mě, jen co jsme vyrazili, že pokud toho vojáčka nedostaneš, rozhodně se z toho neposereš. A teď ejhle – posral ses až za ušima a sereš dál a dál...“

„Cožpak to nechápeš, ty zhovadilče?! Kdybysme ho nenašli, o nic nejde, ale my ho přece *našli!* – *Já už ho přece kurva držel v ruce!!!*“

„Už rozumím! Sere tě tvá vlastní blbost, to proto bys tolik chtěl, aby trpělo co nejvíc nevinných.“

„Jen pozor, miláčku!“ zasyčel Janek. „Velice dobře si vzpomínám, žes to byl *ty*, a ne já, kdo se přimlouval, že to žádněj vojáček neni! A naopak *já* to byl, komu se to rozleželo v hlavě a ještě včas jsem jednal!“

„Co teda? Budeš na mě žalovat tatíčkoví?! Jo, nebylo by marný, kdyby mně odvařil i druhou ruku – pak bych měl k hovnu obě dvě, a už bych si nemoh ani vohrnout ptáka, takže bys mně musel při chcaní asistovat. Rozumíš přece, že jako správnej křesťan mám předkožku na sáh dlouhou, neporušenou – nedej Bůh! Jasně, vohrnoval bys mi šulína a žasnul nad mym sejrátym

žaludem. Však vim, že o nic jinýho ti nejde od samýho začátku, ty prašivej ksychte – to by tě nevomrzelo ani do soudnýho dne! Nemám pravdu?“

To už se řehtali oba dva. Než Janek duchaplně odvětil: „Patření na Boha se duše jednou nasytí a vomrzí jí to – Clyn zrovna tuhle povídal, že prej to učil nějakej kacír Orígenes –, ale tvuj kokot by byla samozřejmě jinačí pochoutka.“

„Bodejť! Na to se napijem, ne?“

Zamířili k nejbližšímu šenku, nálevně s třemi huňatými chvosty přibitými nad vstupem.

†

„Ten švec vzdoroval dosti dlouho, než se přiznal. Celé dni! Jen pohled, mistře, na ty strany popsané útrpným křikem!“

„To bude ono, na co si stěžoval přepisovač.“

„Tomu se nedivím,“ uznal Kuba. „Avšak proč vrchní písař tolik trval na tom, že se z celého zápisu nesmí ztratit jediný skřek?“

„Inkviziční rutina,“ pokrčil rameny Řehoř.

„Dobrá. Jenže proč tak pedantsky dodržovaná?!“

„Možná si už odpovídáš sám – prostě je ten člověk pedant.“

„Tobě tohle vysvětlení stačí?“

„Já zatím nechápu, kam míříš, Kubo...“

„Podívej se znovu na tenhle list. Ano, právě na ten. Není na něm jediné kloudné slovo! Nepřipomíná ti to něco?“

„Mělo by?“

„To záleží na tom, nakolik se vyznáš v kryptografii.“

„Myslím, že z nás dvou jsi větším obdivovatelem Rámona Lulla ty,“ nadhodil Řehoř. „Ale jeho jméno raději netahejme před inkvizici.“

„Přesto můžeme vytáhnout aspoň leccos z Lullovy odbornosti.“

„Takže ty myslíš, že tento bizarní soupis výkřiků o různých délkách a pomlkách by mohla být nějaká šifra?“ podivil se Řehoř.

„Řekněme, že nechci tu možnost zcela vyloučit, dokud jsem ji neproověřil,“ odpověděl Kuba vyhýbavě.

„Můžeme ale vůbec předpokládat, že by mučený křičel tak organizovaně, aby zápis nakonec činil smysluplnou šifru? Nemusím ti jistě připomínat, že mnohé metody kódování vyžadují, aby každý znak byl zcela na svém místě – vynecháš jeden jediný, nebo ho zkomolíš, a celá struktura se nadobro zřítí.“

„Překvapuješ mne, mistře. Jak se vůbec můžeš ptát! Už z toho – ale i z mnohého dalšího – je přeci nad slunce jasnější, že s aktivitou vězně tuhle nemůžeme počítat.“

„Co tedy?“

„Ten zápis přece zhotovil *písař*! A mohl ho zhotovit zcela dle vlastní vůle a záměru. Nikdo by jej později nemohl napadnout, že nezaznamenal křik tak, jak byl křičen. Konečně, i kdyby písařova volnost v téhle věci nebyla naprostá, přece bude aspoň taková, aby ponechala dost prostoru k možnosti kódovat. – To mi stačí,“ uzavřel Jakub.

„Ale proč by nám potom tyhle listy dával?“ nadhodil Řehoř.

Kuba se své myšlenky nevzdal. „Už v samém účelu tajné šifry je zahrnut předpoklad, že se dostane před oči někomu nepovolanému,“ upozornil. „Písař věděl, že tyhle listy bude číst ledaskdo. A patrně mu nepřišlo o mnoho horší, dostanou-li se i před tvoje oči.“

„Podcenil totiž ten fakt, že mám zdatného, nad uvěření důmyslného pomocníka,“ zasmál se Řehoř. „Anebo mu nebyl znám.“

Na chvíli se odmlčel, než rozhodl: „Dobře, Kubo, pokus se rozluštit sdělení tohoto pergamenu. Já zatím půjdu pohovořit s Clynovým tajemníkem a potom s jeho obludnými pacholky.“

Zatím se mi tu moc neopij,“ dodal, když se zvedal od stolu. „Beztak vím, že sis to luštění vynutil, jen abys mohl co nejdéle dřepět nad vínem!“

„Prve jsi mi vyčítal,“ zvolal Kuba naoko dotčeně, „že chci běhat venku, a nyní slyším naopak, že chci sedět u vína! – Kdy se ti, mistře, aspoň trochu zavděčím?!“

†

Krátce po té, co bezprostřední ohrožení pominulo, odezněl i prvotní nával čiré radosti. Kvítko musel znovu vážít svou situaci – kdo mu ručil za to, že je v bezpečí?

Z blízkosti za lavicemi slyšel již pouze tři mužské hlasy, a ani jiné zvuky neprozrazovaly přítomnost jiné osoby než důstojného otce Lukáše, sakristiána Radúze a rychtáře Koniáše. I přesto, že z jejich rozmluvy vnímal Kvido jasné naladění proti mužům, kteří ho stíhali, vystoupit z úkrytu se zatím neosmělil. Než capkavé kroky přinesly trpaslíka až k němu pod lavici.

„Bůh žehnej tvé statečnosti, chlapče,“ pravil přátelsky Lukáš z Rokycan. „Pěkně ses jim ztratil! Ale teď už můžeš vylézt, tu jsi mezi přáteli. Ty zrůdy už jsou pryč a nikdo z nás jim tě nevydá, přísahám! Jak se jmenuješ?“

„Kvido Kopff, pane,“ odpověděl, zatímco se štrachal ven zpod lavice.

Jakmile se postavil a rozhlédl nad lavicemi, bezmála zas skočil k zemi. Ti dva velicí muži tam vpředu!

Teprve záhy lépe rozeznal, že tihle jsou přece jen o něco méně robustní než pacholci, a především: že tu stojí beze všech nehorázných zohavení, jaká Kvida děsila i ve spánku, od doby, co netvory poprvé zahlédl u otcova krámu.

„Vlastně jsem moc statečný nebyl, pane,“ otočil se provinile k Lukáši z Rokycan – mluvil tak k člověku dokonce o něco menšímu, než byl sám. „Kdybych totiž byl statečný, postavil bych se jim a nenechal bych kvůli sobě umřít kamaráda Francka.“

„Nesmysl!“ zvolal rychtář a trochu se na Kvida zamračil: „Nevyčítej si něco, čemu je na vině pouze šílená zuřivost těch nepochopitelných chlapů. Časem snad pochopíš, že jedna věc je čest a jiná věc je hloupost. A to by vážně byla jenom pořádná hloupost, kdyby ses jim chtěl postavit jako muž muži!“

„Jako děcko zrudám,“ opravil ho Radúz.

„Já nejsem děcko, pane,“ Kvido se napřímil a nafoukl hrud'. „Bude mi už osm let! Však já těm lotrům ještě ukážu!“

„Ty máš zdravý kořínek, mladý Kopffe,“ usmál se na něho trpaslík v kutně. „A kdoví, třeba Pán i dá, aby se tvá slova vyplnila. Jeho cesty jsou nevyzpytatelné. Ta naše však povede nyní do sakristie, za cíli zcela vyzpytatelnými – pohovořit si v soukromí a prospět ti aspoň trochu žvance, co si tam Radúz syslí. Máš hlad?“

„Jaký, pane! Hryzal bych i podešve!“

†

„Dobře, nasrat na to. Stejně si ze všech těch ksychtů nakonec pamatuju jenom toho trpaslíka. Co teda ale

povíme tatíčkovi?“ nad druhým pivem se Jan vrátil k tématu. Do té doby zamyšleně mlčel. Ačkoli po pravdě, nebyla to doba dlouhá. Dle osvědčeného zvyku vypili první pivo naráz, zatímco druhé už muselo mířit ke stolu, pokud slavná hospoda nechtěla skončit co smutná kůlnička na dříví.

Prostorný sál Tří chvostů – vystlaný slámou a provoněný česnekem – byl tou dobou více než zpola prázdný a těch několik málo hostů obsluhovala mladá, baculatá Barbora. Jestliže si ostatní před vstupem pacholků povídali, po něm každopádně mlčeli. Brzy se jeden muž zvedl k odchodu, a jakmile tak učinil, hned se osmělili platit i ostatní – jako by se každý bál pohnout jako první, po tom však se naopak strachoval zůstat naposled.

Ludva to nepozoroval. Raději, s očima mimoděk upřenýma na Barbořino výrazné pozadí, odpověděl Jankovi: „Leccos si nechme pro sebe. Navrhuju říkat doktůrkovi především to, na co nejlíp slyší.“

„Takže jako obvykle matlat sračky o Satanovi,“ ušklíbl se Janek a vědoucně pokýval svou zbídačenou hlavou. „To se tomu posedlým volovi nepřejí nikdy. Což se nám náramně hodí do krámu... Nuže, na Ďábla, toho našeho poskoka, kterej nás už tolikrát vytáhnul z bryndy!“ – Přitukli si a ve jménu nesvatého vyprázdnili další korbel.

„Klop to sem už rovnou po dvou, holubičko!“ křičel Janek směrem k výčepu. „Asi nejsi zvyklá na pořádný mužský...“

„Taky kus pečeně si dáme,“ přidal se Ludva. „A ať je to porce jaksepatří!“

„Páni odpustí, ale ta je ještě skoro syrová,“ třásla se dívka. „Večeřet k nám první hosté přicházejí obvykle až

kolem páté a paní šla ještě pro zeleninu do česnekové omáčky –“

„Nevadí, krásko. Sežvejkáme to syrový a v omáčce si pak můžeš máchat cecky.“

Řehtali se jako zjednaní a Barbora nevěděla, zda má být ráda, že už tu není nikdo, kdo by její potupu sledoval, anebo naopak litovat, že s pacholky tak neblaze osaměla. Když přinášela pečení, vsutku spíše nepečenou, držela se raději z dosahu odporných chlapů. Avšak každého obtěžování se bála zbytečně – oni měli již oči i chřípí pouze pro krvavé maso na širokém podnose.

//ODSTAVEC BUDE UPRAVEN// Pak, když se aspoň tolik nasýtli, aby zas začali otravně pokřikovat, byli v nálevně už i tovaryši pasířovi, kteří přišli popít jako každé úterý.XXXX Přestože nálada u pasířského stolu nebyla rozverná jako jindy, svůj pravidelný večer si hoši urvat nenechali. Podobně i ostatní hosté, následně přicházející, zůstávali v šenku, pili a jedli jako jindy. Tak, až na několik málo bázlivějších jedinců, kteří se otočili ještě u vchodu – pokud mohli doufat, že jejich útěk nebyl zpozorován./////

Však čím více piv pacholci vypili, tím méně se starali o dění kolem. Jejich zrudné tváře se tím spíše stahovaly k sobě navzájem a hlasy přecházely do tajnůstkářského, chrčivého šepotu, určeného výhradně sluchu druhu.

Mezitím se hospodská vrátila z trhu. Strnula, jen je spatřila. Nakonec však prošla do kuchyně, aniž si jí všimli. Tam se ztěžka zhroutil na stoličku a lapajíc po dechu si nechala podat korbek, který vyprázdnila bezmála tak zhurta jako obyčejně Ludva nebo Janek. „Už jsou tu pro mne!“ vyhrkla, jen trochu chytila řeč. „A já husa hloupá myslela, že je to jen planá výhružka! Nečekala jsem to! Natož tak brzy! – Barborko, poslyš, na nic se neptej. Ale hlavně nikomu nic neříkej! Musím se ztratit.“

Odejdu zadem. Až bude čistý vzduch, pověš tuhle na okno svazek česneku a nech svítit svíci, ať na něj vidím.“

Zatím sebrala dost odvahy, aby škvírou v kuchyňské zástěně alespoň krátce obhlédla stůl pacholků. „O čem si to asi šuškejí?! Já mizím, děvče. Zvládni to tu dneska sama, anebo ti pošlu na pomoc aspoň starého Petráše, pokud ho zastihnu.

Kdybych jen věděla, o čem si šuškejí,“ opakovala si pro sebe ještě, když spěšně vycházela zadním vchodem a uvazovala si teplý šál proti zimě nadcházejícího večera.

Venku za dveřmi se nenápadně rozhlédla. Kdovíjaká pověřčivost či přehnaná obava ji nutila prohlédnout i střechy okolních domů – „Taková hloupost!“ zhodnotila hned své počínání a už chtěla zas hlavu sklonit. Když v tom ztuhla. Tam! Na střeze pod zvonící, ve směru k paláci se něco pohnulo. Kradmé pohyby skrčeného těla...

Násilím se donutila odtrhnout zrak a rozpohybovala své zkoprnělé nohy – do postranní ulice, co nejdál od neznámého špeha! „Je to horší, než jsem myslela...“ Zas už se jí nohy třásly.

†

„Posaďte se, mistře! Co vám mohu nabídnout? Třeba byste rád ochutnal kus pomeranče? Znáte to ovoce? Nabídl bych vám skvělé veronské, vím však, že od jisté doby málo pijete.“

„Vy víte na leckoho leccos, milý Garibaldi,“ Řehoř se posadil do nabídnutého křesla v přepychově zařízeném měšťanském domě, jež si inkvizitorův agent pronajal před několika dny – Řehoř odhadoval, že ze své pozice dokázal „usmlouvat“ neslýchaně nízkou cenu.

„Beru to jako lichotku, příteli,“ rozzářil se široký obličej toho podsaditého, dobře, avšak poněkud nenápadně oblečeného muže. „Je to přece moje práce.“

„Však já na vás také něco vím!“ provrtal ho Řehoř jedním ze svých nejostřejších orlích pohledů.

Garibaldi zaváhal – pak se zasmál: „Každý víme své.“

Řehoř se nenechal strhnout jeho veselím, hleděl na něj dál s vážnou tváří. Zdálo se mu to, nebo Garibaldi opět zaváhal? Pravda byla, že posud na něj Řehoř nic průkazného nevěděl. Blafoval. A nyní alespoň řekl: „Patrně se chystáte někam za prací, anebo jste se právě odněkud vrátil.“

„Ó ano – prozradil mne můj oblek, že? Vy jistě víte, že ve svém volnu chodím docela vkusněji oblečen.“

„Chtěl-li jste někam jít, asi bych vás neměl zdržovat.“

„Ne, ne, to je v pořádku. To počká. Zatím si sníme ten pomeranč, co říkáte...“

„Rád ochutnám.“ Teprve s tím si Řehoř uvědomil, jaký má hlad – sklánělo se k pozdnímu odpoledni a on toho dne ještě neobědval.

Nenechal však živočišnou potřebu, aby jakkoli zavedla jeho mysl. S rozumem i vůlí upřenými stále k jedinému, zeptal se: „Nemíříte do žalářů?“

Opět zaváhání. Ale proč by tak zkušený tajnůstkář váhal?! Ledaže by měl na svědomí něco nezvyklého. Ale možná tu Řehoř nabýval mylných dojmů. Neznal přeci toho člověka dobře – a věděl, že občas je zavádějící interpretovat hru těla podle mustru většiny. Leckdo má svou vlastní tvářnost a mimiku.

„Co bych já dělal přes den v žalářích?! Mou prací je dodávat materiál, nikoli na něm pracovat.“ – Tomu žertu se Garibaldi bodře zasmál.

Vida však, že Řehoře v nejmenším nestrhl, sám zanechal smíchu a pokračuje: „Chodím nicméně kontrolovat žaláře s nástupem noci. Clyn příliš nevěří svým pacholkům. Hodně pijou, rozumíte... A já mám zajistit, aby aspoň přes noc byli, kde mají. A pochopitelně,“ – tu se zas zasmál –, „i vězni by měli být na svých místech.“

„Přes den tedy do kobek nechodíte?“

„Jak jsem řekl.“

„Dnes ani včera jste nevedl se žádným z vězňů soukromý rozhovor?“

„Co to má pořád být?! Nějaký pitomý výslech?!“

„Odpovězte.“

„Odpovím. Ale jen proto, že mám čisté svědomí, ne snad že bych vám byl nějakým odpovídáním povinován, drahý mistře Severine! Nemluvil jsem se žádným vězněm dnes, ani včera, ani předevcírem.“

„Děkuji. Prosím jen ještě jednu otázku. Mimochodem, tenhle pomeranč je výtečný!“

„Jsem rád, že vám chutná,“ obměkčil se zas Garibaldi.

„Předpokládám, že i když si nekážete oblek pobytem v mučírně, informace o průběhu vyšetřování máte.“

„To ano, a velmi čerstvé! Možná mne považujete jen za nějakého pokoutného donašeče, mistře, a přitom zapomínáte, že především jsem Clynův tajemník. Jistě, občas se o něčem poradí i s písařem – to je zkušený muž a ve službách tribunálu je déle než sám doktor, což mu neupírám, ale pokud jde o *skutečnou* důvěru a sdílnost, tak tu má ctihodný inkvizitor pouze ke čtyřem osobám.“

„Čtyřem?“ Řehoř nadzdvihl obočí.

Garibaldi se zase smál, těšilo jej, že ani důvtipný Řehoř neprokoukl jeho žert. „Samozřejmě,“ říkal, „Basil

Clyn má důvěru jen k Otci, Synu, Duchu svatému – a za čtvrté k mé maličkosti.“

„Potom je vám jistě známo i to, že vězeň se dnes ráno přiznal k ukradení jistého svitku.“

„Přirozeně. To jsem ovšem očekával, dříve nebo později. Byl mi totiž označen jako někdo, kdo má tu krádež na svědomí. Jen proto byl odveden.“

„Ale kdo ho mohl označit? Leda snad některý jeho komplic...“

„Kdyby ten, kdo mi jej označil, byl sám zločincem, už by se nám v podzemí chladil i on, to vás ujišťuji.“

„Ovšem jelikož máte za to, že je zcela nevinný,“ vzdychl Řehoř, „neráčíte mi povědět ani jeho jméno...“

Garibaldi se zašklebil: „Takové mlčení je pochopitelně jedním ze základních kamenů mé profese, takže jistě budete tak laskav a odpustíte.“

„Je tu jedna zajímavá věc,“ pokračoval Řehoř. „Doktor bezodkladně zajal osoby, které švec udal. Mohu-li soudit z průběhu výslechů, jak jsem o nich četl, pak nikdo z nich příliš nechápal, proč byl zajat – jejich výpovědi byly velmi matoucí, a pokud na sebe řekli něco jiného, nežli že jsou nevinní, pak leda těžko uvěřitelné nesmysly, věru očividné žvásty.“

Tajemník chtěl protestovat, ale Řehoř ho zdviženou rukou zarazil: „To ještě není to, co sleduji. Jde mi v tuhle chvíli pouze o rozdíl jejich výpovědí oproti muži, který byl zajat teprve dnes před polednem – schovával se mimochodem v zasutém sklepě, jako kdyby jej někdo varoval, anebo jako by sám stíhání očekával; ale to nechme být. Tedy, tento xxpovoláníxx vykřikoval při výslechu (ba hádám, že ještě předtím, totiž když jej zatýkali – což však není zapsáno v aktech): ‚Tohle je nedorozumění! Já tu neměl být! Chci mluvit s panem Romanim!‘ – Tyto motivy skloňoval celou dobu

v různých odstínech: od příkazujícího, obviňujícího zabarvení, na začátku (kdy občas místo ‚nedorozumění‘ říkal dokonce ‚zrada‘), až k rezignovaným, plačtivým prosbám, jakmile si ho pacholci vzali řádně do parády.“

„A co má být? Tihle delikventi vykřikují leccos. Já žádného Romaniho, o kterém by tu mohla být řeč, neznám. Ale Clyn si v tom nakonec nějaký smysl najde, nemějte starost.“

„Ano. Zatímco já jsem v koncích,“ Řehoř opět naoko vzdychl. „Nuže... Nashledanou! A děkuji vám.“

U dveří se ještě otočil: „Kde bych mohl v tuhle chvíli najít doktorovi pacholky?“

+

Na vlnách slizu připlavalo stvoření. Maličká, zpola lidská, zpola ptačí zplihlá hlava roubovaná na pupku, nafouklém jako míč... Co chvíli se nořila pod hladinu, jak poryvy vichru, čpícího kyselostí, cloumaly ubohým tělíčkem, které samo nemělo, čím se bránit.

Proud přinášel i bezpočet zprolámaných hůlek s kožnatými laloky na koncích.

„Dej se do práce, ševče,“ zaskřehotala hlava ve šťastné chvíli, kdy ji vlny vyzdvihly výš z proudu. „Kůže jako kůže... Steh jako steh...“

Švec váhal.

Druhý podobný netvor už mu vříská za zády: „Lenochu líná! Nečum a šij!“

Třetí kulaté torzo se vynořilo zpod hladiny. Sotva vyplivne slizovitý hlen, křičí: „Dvě nahoru a dvě dolu, žádná věda!“

„Šij, šij, šij!“ křičí celý sbor ubožáků, kteří už připlouvají ze všech stran, ba i zdola, shora. V dusivém,

kysele čpícím světě nehraje směr velikou roli. Až ševci připadá, že démoni vcházejí ze samých jeho útroh.

*Bez končetin nepočnem si,
drahý ševče, zhola nic...
Prokáž lásku, buď tak dobrý,
chystej jehlu, navaž nit!*

Chtěl jim vyhovět. Avšak zjistil, že místo svých šikovných rukou má jen nepoddajné, necitlivé bledé ploutve.

*Hle, jak se ten hejsek zdráhá!
Štítí se, šít odmítá...
Práce jeho je as drahá,
bezcitný chlap, duše zlá!*

Chtěl jim vysvětlit, že tak to není. Pomohl by rád, jenže ať se podívají: má přece ploutve, sotva je na tom lépe než oni!

Zjistil ovšem, že nemůže ani mluvit – ústa mu drží poctivé ševcovské stehy.

*Za slovo mu nestojíme,
vážně ani za jedno...
Kdyby aspoň všivé „zmizte!“
z té huby mu vypadlo.*

*Však co byste čekali?
Od muže, co syna zradí, osočí...
Takového zmetka prosit?!
Proklejme ho navěky!*

Kvido se prudce zazmítal v řetězech. Zpola šílený, křičel by zoufalstvím, ale skrz železný přístroj vklíněný do vykloubené čelisti mohl pouze skučet.

Z pravé ruky se klubala palčivá bolest, bezmála živoucí a hmotná – kde dříve byla dlaň, viděl teď jen obrovskou, tyjící larvu s vlhkými tykadly. Nerozeznal ji však ani dost málo od okolní tmy. To mu i přes prudkou horečku pomohlo trochu se zorientovat: Neprostupná tma značí noc. Noc po dni, kdy udal svého syna!

Znovu skučel a beznadějně sebou zmítal.

Později zjistil, že na něho září lampa. A že do něho kopou... Dva pacholci pokračují v práci, kterou jim utnul toho dne v poledne, kdy na mučidlech omdlel.

Ale kdež! Teď už nepracují! Řehtají se, dobře se baví – mnohé jejich kopance jdou mimo, občas do řetězů, což jim samotným nebude příjemné, zatímco opilecky žvatlají: „Ten tvůj fracek dnes upláchnul jen vo chlup. Ale sítě už sou rozhozený! Co nevidět bude náš!“

Otvorem v kovové ústní vzpěře vychrstl vězeň prudký proud zvratků.

„Poblil ti nohu, Ludvíčku,“ zasmál se Pepek ode dveří.

„To se tobě stát nemůže,“ odsekl Ludva štiplavě.

„Neprovokuj, nebo tě vyzvu na kopanou a uvidíme, jestli víc vydrží kost nebo dřevo. Ale hlavně už toho nechte! Nevidíte, že ten chcípák už je skoro mrtvej? Vožralý hovada! Za chvíli přijde na kontrolu Garibaldi, tak ho dejte trochu do pucu.“

„Aby ses z Garibaldiho neposral!“ odsekl Janek.

„A co tak najednou dodalo odvalu tobě, blbečku?! Pivo nebo vínečko?“

„Nepili jsme nic, Pepku, přísahám při rodidlech svaté bohorodičky!“

K přísaze zvedl Ludva svůj opálený pahýl. Vespolek se zachechtali a konečně vězně nechali.

†

Sakristii kostela v Černé tvořila podlouhlá úzká místnost se třemi okénky v delší stěně. K ní přirůstal vysoký schod pokladený hladkými fošnami, jenž mohl sloužit k sezení, když útulnější nábytek v místnosti chyběl. Kvido odhadoval, že kdyby si na lavici stoupl a vypjal se na špičky, dosáhl by očima do některého z oken. Nutkání, aby tak učinil, musel však potlačit. Ti muži ho sem nepřivedli proto, aby jim předváděl své klukoviny!

Ale proč ho sem přivedli? Pohovořit si a nakrmit ho – tak to říkali...

Jenže nebezpečností, jaká přestál v minulých dnech, ho naučila jisté opatrnosti.

„Posad' se,“ vybídl ho trpaslík.

Než se Kvido stačil na vysokou lavici vyškrábat, sám ctihodný otec na ni vyskočil a krátkýma nohama, jimiž v sedě nedosáhl na zem, směšně komíhal ve vzduchu – v tu chvíli připomínal spíš kejklíře nebo rozpustilého šetka. Kvido chtě nechtě pookřál, a jen co mu Radúz podal jakýsi korbek, zhluboka se napil.

Hned se musel zakřenit. Pití bylo hořké jak čertova oháňka.

„Radúzi,“ kázal Lukáš. „Neředěné pivo není nejvhodnější nápoj pro našeho hosta!“ – Tak na poslední chvíli nahradil obrat „pro dítě“.

„Vodu tady nemám,“ bránil se trochu rozpačitě Radúz. „Leda svěcenou...“

„Mně to nevadí, je to docela dobré,“ zalhal Kvido a přinutil se napít znovu. Kupodivu to tehdy skutečně chutnalo trochu lépe.

Potřetí jej však napít nenechali. Rychtář Koniáš mu korbel sebral. „To zatím stačí! Bude lepší, když nám vše vypovíš s čistou hlavou.“

Zatím si Kvido povšiml, že místnost nebude tak úzká, jak se prvně domníval. Co původně považoval za protější stěnu, byl ve skutečnosti těžký závěs. Kruhový stolek, na nějž Koniáš pokládal pivo – a z nějž je asi předtím Radúz zdvihl – zasahoval do závěsu a mírně ho prohýbal. To málo věcí, o nichž Kvido tušil, že by se měly nalézat v poctivé sakristii, bude asi uloženo tam za plentou.

Lukáš řekl: „S čistou hlavou – to jistě, rychtáři – ale taky s plným břichem!“ Pokynul Radúzovi. Ten zmizel za závěsem, aby se záhy vynořil s prkýnkem naloženým krájenou slaninou a chlebovými plackami.

Tak se Kvido nic neujistil o přítomnosti liturgických pomůcek za plentou. Avšak tohle bylo na hony lepší! Postavil vojáčka vedle sebe a s chutí se zakousl do nabízené stravy. Nakonec pro něho Radúz našel ještě kus hezky žlutého sýra.

„Teď už ale mluv, chlapče,“ pobízel Koniáš. „Proč tě ti muži sledovali?“

Kvido v první chvíli mlčel, těkal očima z Koniáše na Lukáše, tu na Radúze...

Koniáš si jeho váhání vysvětloval po svém. „Se mnou můžeš mluvit na rovinu,“ ubezpečoval ho. „Jistě víš, že jsem tu rychtářem. Já zastupuji právo a nikdo nemůže říci, že bych někdy byl úmyslně nespravedlivý!“

Kvido však váhal z jiného důvodu. „Já vlastně nevím, proč mě sledovali, pane rychtáři. Tak, možná proto, že chvíli předtím jsme je podvedli.“

„Podvedli?“

„No, že jsme jim utekli.“

„Pěkně popořádku, hochu. Máme čas...“

Kvido tedy vypověděl, co se toho dne seběhlo.

Koniáš vzdychl: „To ale stále nevysvětluje, co po vás vlastně chtěli.“

„Mají naše rodiče...“

„Ano?“

„Napřed ti muži odvedli tatínka. A potom už byli ve vsi! Sebrali možná každého, s kým se tatínek nejlíp znal.“

Koniáš vztekle zavrčel. „Zatracený kardinál! Hraje si tu s těmi svými inkvizitory na nějaké druhé právo! Zcela mne obešli! Nikdo z mých biřiců u takového zátahu nebyl!“

Kazatel Lukáš chmurně přikývl, v tu chvíli nevypadal jako kejklíř ani jako šetek. „Kardinál dal inkvizitorovi k dispozici vlastní muže. A pokud vím, vyhradil mu dům v horní čtvrti, někde mezi palácem a katedrálou.“

„O tom jsem taky slyšel. A kdesi tam budou i náhradní, tajné žaláře. Kardinál ví, že koho bych uvěznil na rychtě, toho bych chtěl i sám vyslechnout. Buď se tedy Kvidův otec dopustil něčeho, o čem nemá vědět nikdo nepovolaný, anebo se –“

„Anebo se nedopustil ničeho,“ dokončil pochmurně Radúz.

Lukáš však poznamenal: „Jako duchovní snad víš, Radúzi, že hranice mezi ničím a něčím může být velmi tenká; často záleží jen na úhlu pohledu. Nad čím světský člověk mávne rukou, ba co třeba ani nezaznamená, to může citlivého strážce víry –“

„Chceš říci *nemocného fanatika*...“

„– tvrdě zasáhnout.“

Pokud si hospodská, pohlížejíc škvírou, myslila, že se pacholci dohadují o ní, mýlila se. Na čarodějnici, která poštvála muly na chlapce, zapomněli asi stejně rychle, jako si ji vymysleli. Důležitý byl Ďábel sám, nikoli určitá osoba. Věděli, že služku lze Ďáblovi určit jakoukoli: jednu zbloudilou ovečku snadno zastoupí jiná! – Clyn není vybíravý, rád vztáhne své chorobné pařáty po téhle, anebo po jiné; jenom když může doufat, že se mu brzy přizná k tomu, že napřed to byl Ďábel, jehož pařáty ji uzmuly (v což ovšem mohl Clyn doufat vždy, poněvadž pacholci byli znamenití ve vynucování podobných přiznání).

V tu chvíli se právě bavili o přiznání ševce Kopffa (toho času jednorukého mrzáka, který už jistojistě boty nesešije, ani kdyby kdovíjakým zázrakem vyvázl živ) a podivovali se, že vypověděl cosi víc nad obvyklé smyšlenky hnětené z bláta lidové pověry, jaké kupříkladu i oni sami museli vypotit, mělo-li jejich vlastní utrpení – tehdy před lety – jakžtakž skončit. Ovšem tenhle švec – zcela nepřevídaně – promluvil o jakémsi ukradeném svitku!

„Ale hlavně mi řekni,“ povídá nakonec Ludva Jankovi. „Proč jsi se tak najednou a tak přesvědčeně rozhodnul, že ty děti, které jsme pustili, jsou ony, které hledáme.“

„Přece kvůli velikosti tý figurky!“ zahořel Janek. „Já se totiž po tom svym vtípku opravdu hluboce a zodpovědně zamyslel nad tím, jak by si nějaká kurva soukala takovýho macka mezi nohy. A jak jsem znovu a znovu zálibně probíral velikost tý hračky, najednou mě to trklo jak svině, teda chci říct koza, vlastně kozel, no, prostě mě to koplo jak kráva!“

„Co?“

„Viděls někdy nějakej svitek, ty negramotnej kokote?!“

„I náš písař používá svitky...“

„Úžasný. Takže víš, jaký rozměry má obvykle takovej srolovanej svitek.“

„Hmmm...“ Osmý korbel vyprázdnil Ludva s plným pochopením.

†

Lukáš z Rokycan spolu s rychtářem Koniášem kráčeli za žebříňákem vezoucím mrtvého Francka. Špinavá přikrývka se nadzdvihla poryvem větru a vystavila na odiv veškerá zduření i prolákliny rozbitého těla – gesto trochu příliš obscénní na tak malého chlapce; kdyby ovšem mohlo plynout z jeho vůle.

Beztak nikdo z těch dvou nepřihlížel, oba klopili oči k zemi. A tělo se zas cudně zahalilo.

Koniáš rozmýšlel, jaké kroky se od něho nyní očekávají (každopádně nic příjemného), a Lukáš se pravděpodobně modlil za Franckovu duši.

Pojednou pohled přece zdvihne, obrátí se na svého druha (v jeho případě, jelikož byl maličký, to znamenalo obracet oči docela vzhůru): „Je tu jedna zvláštní věc, rychtáři. Kardinál sem nepozval pouze jednoho inkvizitora.“

„Co máš na mysli?“

„Vím, že do města přibyl i jistý Řehoř Severin, mistr bohosloví, člověk skutečně učený, všemi mastmi mazaný, ale přesto ze srdce dobrý.“

„Kdo může být dnes ještě *dobrý*?“ odfrkl Koniáš – ten opuchlý pytel masa a drcených kostí nebyl patrně katalyzátorem zvláštního optimismu.

„Chceš-li, klidně takových hodnocení necháme,“ nadhodil Lukáš, „ale známo je tolik, že Severin se od jisté doby věnuje činnosti, kterou mám za chvályhodnou aspoň já. Zvolil si povolání tak absurdní, až jej proslavilo a získalo mu zákazníky a přátele bezmála po celé Evropě. (Ovšemže, jak už to bývá, ještě víc odpůrců a nepřátel.)“

„Já žádného Severina neznám...“

„Ten člověk horuje pro *jiné* právo,“ pokračoval Lukáš zaujatě. „Chce, aby se vina či nevina člověka v posledku určovala na základě faktických šetření okolností zločinu. Sám se k té činnosti nechává najímat, zatímco otevřeně zavrhl nejen souboje, ale i tolik oblíbenou a rozšířenou praxi Božích soudů.“

„Jak si to mohl dovolit?“ podivil se rychtář. „A cožpak ty sám, jako duchovní, tomu můžeš být nějak nakloněn?“

„Právě že jako duchovní ze všeho nejvíc!“

„Teď ti tedy nerozumím... Proč zrovna ty nechceš nechat Boha, aby rozhodoval o vině či nevině?“

„A ty bys chtěl nechat Boha, aby ti utíral zadek?“ odpověděl Lukáš ostře.

„Cože?!“

„Nu, ten příměr jsem možná přehnal – Pánbůh mi odpusť! –, ale snad tak nejlíp pochopíš, co míním: Bůh tu není od toho, aby dělal naši práci. Když si zadek necháš kalný, žádná z osob Svaté Trojice za tebe nezjedná nápravu. A stejně tak, svrhne-li vrchnost svázanou stařenu do ledové řeky, Bůh nemá důvod, aby ji vytahoval. Jeho spravedlnost není z tohoto světa! Zde měli sami *lidé* dát posoudit, zda je vinna tím, z čeho ji kdo nařkl; posoudit to po lidsku, a to jest podle rozumu, který nám k podobným účelům Pán – budiž Jemu věčná sláva – nadělil! Avšak to by milí konšelé nesměli myslet v první řadě na své měšce – ano, poctivé vyšetřování je

mnohem nákladnější a kromě toho neskýtá ono, jim tolik užitečné, divadlo pro lid.“

Koniáš uznale přikývl; tohle mu dávalo značný kus smyslu. Po rozvaze řekl: „Pokud tenhle Severin odsuzuje podobné právní zkratky, jistě mu nevoní ani přístup papeženských inkvizitorů.“

„Jsi bystrý!“ pochválil ho kazatel. „Já potom ale právě nechápu, proč kardinál pozval jak jeho, tak nejnechvalněji proslulého inkvizitora, který si svými rejdy vysloužil dokonce ohavnou přezdívku.“

„Třeba Severina kardinál nepozval,“ navrhl Koniáš, „možná přišel sám, v patách tomu vychrtlému šaškovi, o němž mluvíš.“

„Nikoli, rychtáři. I já jsem se na leccos ptal našeho dobrého Bossarda. A jakkoli o konkrétním účelu pozvání neví nic, ví alespoň tolik, že oba páni byli přímo a jmenovitě pozváni. Sám byl totiž pověřen, aby je obeslal.“

„Zatracená práce! Teď vidím, že kardinál před námi tají víc, než jsem původně myslel. Nicméně, otče, jedna věc je, a bohužel už zůstane, jasným faktem – zabili dítě.“

„Inu,“ vzdychl Lukáš, „nezačíná to zrovna dobře.“

„Myslíš, že je to teprve začátek?! Může to být ještě horší?!“

„Předpokládám tak, synu, ale budu se modlit z celého srdce i duše, abych se mýlil.“

†

Démoni ševcova blouznění vpustili do vědomí dalších pár záchvěvů stvořeného světa. Tlumené kroky, kroky hlasitější, lidskou řeč...

„Odvažte ho – tady jsou klíče.“

„Tuhle sketu?! Vždyť to on nás sem dostal! Nejradši bych ho na místě uškrtil!“

„Mlč, chlape! Není čas na sváry. Dělejte všichni, co říkám, nebo skončíte na hranici. Vyndejte mu to někdo z tý huby. Ale opatrně, asi mu vykloubili čelist...“

„Ti ho teda zřídili! To my si můžeme ještě blahopřát.“

„Na blahopřání je ještě zatraceně brzy! Zvedněte ho a padejte! Druhá šance nebude...“

†

„Nad tucet nejdu,“ mumlal Jan. „Venku už se skoro stmívá. Bude líp, když pomalu vyrazíme. A Pepkovi ani slovo – hledali jsme do úmoru, jasný?!“

„To asi z toho umoření se ti tak plete jazyk, che, che.“

„Máš recht, tentokrát to na nás Pepé pozná a bude mít kecy. Ale co! On si hová v chládku, a my abysme běhali po celým městě – tak si snad nějaký ten korbílík navíc zasloužíme!“

„Tohle hlavně neříkej před nim, nebo se pěkně dožere. Co by asi on dal za to, aby moh *běhat*.“

„Hovno, kamaráde! Pěkně lahodný hovno! Jenom kdyby se víc snažil! Když na těch protézách dokulhá pár metrů, proč by nezvlád víc? Cožpak nám se chodí dobře?! Tobě zpřeráželi hnáty v kole a mně nasrali pod kůži celý hromady toho hnusu... Víš ty vůbec, kurva, jak to furt šíleně pálí? A to se ani nemusím hnout!“

„Na to je jediná medicínka,“ šibalsky se křenil Ludva.

„No dobře, tak si ještě dáme.“

Janek chtěl zahvízdat na Barboru nebo bělovousého Petráše, ale do výhledu se jim postavil muž v dlouhém

pláští. Jeho odění připomínalo mnišskou kutnu, avšak látka byla kvalitnější a v pase ji nestahoval prostý motouz, nýbrž široký kožený pás s mocnou ocelovou přezkou. Co mnichu by mu chyběla i tonzura, ačkoli jeho tmavé vlasy již trochu ustupovaly, tvořice obzvlášť vysoké čelo, a pohled holé tváře byl pevný, sebejistý, jak tomu u poctivého mnicha nebývá, není-li aspoň opatem. Veliká hůl potom, kterou muž svíral ve šlachovité paži, obnažené od lokte, rozhodně nebyla berlou duchovního. S kováním v dolní i horní části připomínala spíš praktické náčiní poutníka, a dokonce zbraň.

„Když dovolíte, další runda jde na mě.“ Přitáhl si k jejich stolu židli a posadil se s takovou suverenitou, až je docela zaskočil.

„Kdo ksakru jsi? A co chceš?“ vyhrkl Janek, jakmile se zas usebral k obvyklé roli.

Ludva si muže měřil okem, za nímž, i přes alkoholovou mlhu, svítala jiskřička poznání. – „*Známe se?*“ – Měl pocit, že by ho znát měl, přestože si byl jist, že kdyby tuhle ostře řezanou tvář zahlédl někdy v minulosti, těžko by ji zapomněl.

Muž jenom potvrdil jeho tušení: „Myslím, že jsme se osobně ještě nesetkali, ale znát bychom se mohli. Přinejmenším sdílíme jeden velmi podstatný, ba řekl bych přímo *palčivě podstatný* zájem.“

„*Jakej zas zájem?*“ odsekl Janek. Neměl z toho člověka dobrý pocit. Bral mu jeho siláckou sebejistotu. Vypadal – jak by to jen řekl? – *nedotknutelně*? Ano, a byla tu jakási zvláštní podobnost s Clynem! Nemohl ji zachytit v konkrétních bodech, ale jakmile na to připadl, věděl, že je doma.

Právě v tom ten člověk řekl: „Basil Clyn...“

Odmlčel se a pokračoval: „Ten mi leží na srdci už léta. Nebo spíš na žluči? Ale nechme to zatím být.“

Vlastně jsem se ještě nepředstavil, odpusťte. Mistr Řehoř Severin, kdysi učitel bohosloví, dnes ovšem – z jistých příčin – bez každého veřejného úřadu.“ Nepatrně jim pokynul hlavou. „A vy jistě budete pánové Jan Kráčmera a Ludvík Blažej.“

Oba sebou trhli. Svě celé jméno neslyšel žádný z nich od doby, kdy je Clyn zverboval do svého panoptika. Vyměnili si nezvykle plaché pohledy – vždyť co víc: Ludva tehdy poprvé slyšel jméno Kráčmera a Jan poprvé uslyšel o nějakém Blažejovi.

Tentokrát se první sebral Ludva. „To bejvávalo, mistře. Ale o těch časech se ani mezi sebou nebavíme. Je lepší nechat vzpomínky zpráchnivět než se trápit, že jsme taky někdy bejvali slušnýma lidma.“

„Přesně tak, nasrat na vzpomínky!“ frkl Janek. „Nasrat na ně pořádnou kopici a nevtat se v tom. Tak kde je doprdele to pivo?!“

Řehoř ho objednal

„Dobrá,“ řekl pak. „Nechme tedy minulost minulostí, aspoň prozatím. A pojďme trochu pracovat. Já mám například na práci jistý svitek. Pan Garibaldi mi prozradil, že vy jste se ho vydali hledat do města – viděl vás odcházet touto ulicí. S trochou štěstí jsem vás našel.“

„A proč nás?“ nadhodil Ludva. „Máte přece hledat svitek.“

„Kterej my nemáme,“ dodal Jan. Vyčítavě přitom mrkl po Ludvíkovi.

Řehoř opřel hůl o stůl a sepjal ruce na desce. „Řeknu vám na rovinu, že mně spíš než o nalezení svitku běží o to, aby netrpěli nevinní lidé.“

„Jen ať trpí,“ zasmál se Ludva podnapile, „Pánbůh jim to natisíckrát vynahradí na nebi!“

„To ovšem není Jeho povinnost,“ poučil ho Řehoř. „Někteří významní teologové tvrdí, že Pán může i

záslužného člověka zatratit. Tak prý ze své nekonečné svobody.“

Ludvu napadlo: „Tedy by naopak nehodného, který zaslouží zavržení, mohl vzít k sobě?!“

„Jak říkám,“ pokrčil Řehoř rameny, „někteří to tvrdí.“

„Ale co si o tom myslíte vy, mistře?“

Janek se na Ludvu rozkřikl: „Co je ti furt do toho, blbečku? Snad nemyslíš, že Bůh udělá výjimku zrovna kvůli tobě.“

„Neudělá,“ uznal Ludva. „Protože žádný Bůh není!“ To vyřkl hlasitěji a s vážnější tváří, než asi zamýšlel. Petráš, který jim právě přinášel pití, dělal, že nic neslyší. Přesto Ludva raději dodal: „...jak pravil pošetilý ve svém srdci.“³

Když se Petráš vzdálil – a vzdaloval se věru snaživě –, ztišil Ludva hlas, že jej v okolním hlaholu sotva slyšeli ti, k nimž hovořil: „Anebo pokud je, není to Bůh *dobrý*. Já s tím hajzlem nechci mít nic společného.“

„Zase ty tvoje vožralecký kecy!“ vzkřikl Janek a práskl korbelem o stůl, až jej tak zpola vyprázdnil. „Nezlobte se na něho a pusťte to z hlavy, mistře. Jsou to jenom pitomý žvásty. Ani neví, co mluví.“

„Přátelé, já ryzost vyznání nestřežím. Od toho jsou tu jiní.“ Dlaně, které Řehoř zdvíhal ze stolu kvůli rozlitému pivu, obratně nechal vzhůru v gestu naznačujícím neozbrojenost. „A je mi jediné velikou ctí, pokud se mnou mluvíte tak důvěrně. Jak jsem už předeslal – my máme leccos společného.“

„Na to si připijem!“ zvolal Ludva žoviálně. Zatím si Řehoř v duchu liboval, že zastihl ty dva tak zpracované

---

³ Citát z Bible (Ž 14, 1; 53, 1).

mocí alkoholu, dávno po té, co se jejich nepřístupnost, kterou jinak očekával, rozpustila v pivu.

Brzy zavedl řeč zpět k případu. A začal klást své otázky.

„Věděl někdo z vás tří o svitku předtím, než o něm promluvil vyslýchaný?“

„Ne. My totiž nejsme pro Clyna nic víc než nástroje, s námi on žádná tajemství nesdílí.“

„Teď se prosím soustřeďte: Kdo jiný byl s vězněm o samotě od samého začátku až po dobu, než o svitku promluvil?“

„To je těžko říct, mistře, protože my ho taky nehlídáme furt, že jo... To bysme museli probrat i s Pepkem. Ale pokud teda můžu říct, já neviděl jít k vězni nikoho.“

„Díky, že mne kryješ, kámo,“ zašklebil se Ludva. „Vim dobře, žes mě tuhle v noci viděl, jak za nim jdu.“ Pak k Řehořovi: „Ale to bylo ve vší počestnosti, mistře! Jen mne po napití chytla zas nějaká lítost nebo co. Chtěl jsem tomu chlapovi trochu promluvit do duše. Ale nepomohlo to, stejně si nechal uříznout ruku, než něco ceknul...“

„A co třeba písař? Ten do vězení nevstoupil?“

„Určitě ne, on má svých starostí dost,“ odpověděl Ludva. „Navíc pobyt v těch prostorech nesnáší. I v mučírně furt vzdychá. Nechápu, jak tenhle člověk moh ve službách inkvizice vydržet tak dlouho! Snad vážně věří tomu, že se tak přičiňuje na něčem svatym?“

Janek pohrdavě odfrkl: „Je to jenom starej vůl, kterej by se jinde nechyt. Tady má zkrátka svý jistý, proto si ten flek drží.“

„Výborně. Ale co pan Garibaldi? Ten do kobek chodí, že?“

„Jo,“ přikývl Jan. „To je součást jeho práce.“

A Ludva dodával: „Každej večer tam smrdí aspoň chvíli, snaží se nás buzerovat a hraje si na pana důležitýho. Dělá, jako by se to bez něj muselo nutně celý zesrat. Nesnáším ho. Clyn je sice taky zmrdr prvního řádu, ale on je šílenec, takže co naplat. Za to náš pan správce je pěkně vychytralej panáček, ten má všechno lautr móc dobře spočítaný!“

Řehoř chápavě přikývl. „Nutně bych potřeboval vědět, zda v inkriminované době mohl Garibaldi ševci prozradit, co se po něm chce. Stačil by mu na to sotva okamžik.“

„Hmmm... Možná by tu něco bylo!“ vzpomněl si Ludva. „Garibaldi obvykle kontroluje vězně jen přes okénka cel. Ale k ševci včera večer skutečně na chvíli vstoupil.“

„Jenže chlapče nezapomínej,“ upozorňoval Janek, „že jsme mu včera uřízli ruku a navíc nainstalovali ústní vzpěrku. Ten blb se určitě šel přesvědčit, jestli po našich zákrocích vězeň vůbec ještě žije.“

To Ludva uznal. „Garibaldi nevěří naší odbornosti. Snadno si moh myslet, že jsme to nějak zkurvili, vzpěrku příliš roztáhli, ponechali nedostatečnou škvíru k dýchání, ruku špatně seškvařili anebo kdoví co. Ach! Kéž bych mu jednou moh dokázat na něm samotným, jak moc se vyznám v našem umění a ve všech jeho nejjemnějších nuancích.“

„Clyn nás dobře vyškolil,“ mlaskl Janek. „To se mu zas musí nechat! Dokonce dal přivést a přeložit knihy kumštýřů z dalekého Východu, aby nám z nich mohl předčítat. Mistře, četl jste někdy například *Zahradu pozemských trýzní*? Jsou tam i krásné obrázky...“

„Zatím jsem jaksi neměl tu čest.“

„Pak vám povim aspoň tolik, že proti těm zatraceným šikmovočkům jsme se všim svým útrpným právem ještě úplný neviňátka.“

„Nemůžeme se přece srovnávat s bezvěrcema!“ prskl Ludva. „Oni jsou sotva víc než zvíř, tak se nediv, že se k sobě taky tak chovají.“

Řehoř řekl: „Já nevím sice o žádném druhu zvířat, jehož členové by se k sobě chovali hůř než lidé – a to jsem, pánové, přečetl leccos od Aristotela, přes Plinia až po Tomáše z Cantimpré –, ale vraťme se prosím raději k naší věci.“

„Máte ještě otázky? My nemáme co skrývat... Stačí, když koupíte další pivo,“ Jankův děravý obličej se ještě víc rozšklebil.

„Koupím. A tu útratu rád zatáhnu celou, přátelé. – Otázku mám už jen jednu jedinou: Byla tu nějaká možnost, aby to vězni řekl sám Clyn?“

„Vyloučeno! – Nesmysl!“ zvolali hned, oba současně.

„To nemá v povaze,“ vysvětloval Ludva.

„Jo, to by bylo naprosto proti jeho železným zásadám,“ přisvědčoval Janek. „Nemožné! Blbost,“ opakoval, se vši rozhodností.

Řehoř oběma upřímně poděkoval a přinutil se vypít zbytek piva. Kdyby málo pil, pacholci by nabyli dojmu, že mu nechutná kvůli vzhledu a pachu jejich zohavených těl, a všechnu jeho náklonnost by měli za vypočítavou hru.

Ačkoli jeho vlastní zásadou bylo nepít, věděl, že občas přijdou výjimečné chvíle, kdy je potřeba zásady porušit.

Kvítko stanul ve stínu polozbořené krypty. Zdobné nápisy hlásaly, jak výtečnými lidmi bývaly ony mrtvoly, toho času tlející tam za zdí. Však nápisy byly bez obrázků, a tedy pro chlapce – jako pro většinu ostatních slušných lidí – docela bez sdělení.

Pouze několik vyvolených umí číst. Tedy ať čtou, s úctou k mrtvým ať sklopí čela, pomodlí se, postojí v zamyšlení, možná i ve vzpomínkách. A zatím prostý chlapec přeleze zeď v zaslé části hřbitova po silném břečťanu.

Obratně seskočí mezi keře bodláčí – nohama dopadá tak, aby si nevyvrkl kotník o rámě dobře skrytého padlého anděla nebo o trámy propadlé střechy. Háj bodláčí a popínavých rostlin se zdvíhá před ním, Kvido se zaposlouchá. Zpoza slyší vzdálené hlasy lidí srocujících se a zase rozcházejících v nové části hřbitova. Zde však je klid.

Postoupí kupředu. Váhá jen malou chvíli. Než mizí v hustém porostu.

†

Řehoř se odporoučel po druhém pivu. Omluvil se, že toho má dnes ještě dost na práci.

V tom vůbec nelhal, a koneckonců začal pracovat ještě dřív, než plánoval, protože už cestou zpět do paláce potkal člověka, jemuž bude nejlépe položit pár otázek. Veliký muž se nesl hlavní ulicí krokem člověka, který, ač nijak urozený ani majetný, požívá aspoň určitých zvláštních výsad.

„Dobrý večer, příteli!“ oslovil jej Řehoř a usmál se nad výstražným zavrčením malého, leč živelného psíka. „Jistě se nepletu, že sem docházíš z předměstí.“

Předevcírem jsi nám šel naproti, když jsme právě se soumrakem opouštěli město.“

Ponocný okřikl psíka a odpověděl. „Vzpomínám si, že jsem u brány minul dva pocestné, pane. Tebe a s tebou jednoho ještě mladšího muže. Ale jak mohu pomoci?“ Svou širočinu sundal z ramene, opřel ji topůrkem o zem, na hlavici položil dlaň a zkoumavě se na Řehoře zahleděl bezelstnýma očima z široké, vousaté, maličko zarudlé tváře. Pouze prsty druhé ruky, mimoděk tančící po těle lesního rohu, zavěšeného přes rameno vedle lampy – dosud nerozsvícené –, dávaly tušit jistou nervozitu.

Řehoř řekl: „Neměj strach, já nepatřím k družině inkvizitora. Spíše jsem tu, abych co možná zabránil škodám, které napáchá. Řehoř Severin, abych se představil.“

„Já jsem zas nějaký Matěj,“ pokynul on zarostlou bradou a trochu se uvolnil. „Tohle opelíchaný koště je mimochodem taky Matěj,“ řekl, již docela s úsměvem.

Řehoř vylovil z váčku tři mince. „Potřebuji pár informací, ale nechci nic zadarmo...“

„Však nás taky nějaké to přilepšení neurazí,“ zasmál se ponocný, „vid' Matěji?“

Než sáhl po penězích, přitočil se blíž k Řehořovi, ostražitě se rozhlédl a ztišil hlas. „Jednu věc ti ale povím gratis, pane. Pamatuju si z toho večera i vás dva, protože *celý* ten večer byl neobvyklý. Nemluvě ani o těch zlověstných mračnech, musím se každopádně zmínit o dvou zlověstných chlapech, které jsem potkal ještě před vámi, když jsem teprve vycházel z domu. Matějovi se hned nelíbili a říkám ti, že mně už vůbec ne! Takový obludy aby člověk pohledal. Netrouf jsem si pokřížovat se před jejich očima, ale jakmile jsem je minul, hned jsem odříkal aspoň tucet otčenášů a modlím se od té

doby stále – ať mě před nima Pán spasí. Stejně ale musím pochybovat, že mi to pomůže...”

„Pochybuješ o moci modlitby?“

„Nikdy, pane. Ale pochybuju o tom, že si zasloužím být nějak zvlášť spasen. Totiž, abys věděl,“ – v tu chvíli se veliký muž tvářil zdrceně – „to já sám jsem jim prozradil, kde stojí Kopffův dům! – Ale zase na druhou stranu abys nemyslel, že jsem až taková svině, věř prosím, že já neměl čerstvé informace – zatímco jiní možná už probírali, že se vrátil Kvítka bez otce, já teprve vstával – mám přece otočený režim, takže i když noční zprávy mám vždy před ostatními (ba často jsem to já sám, kdo je vůbec nosí), ty denní dostávám se zpožděním. Prostě jsem myslel, že ti dva netvoří maj jenom nějaký kšeft se starým Kopffem – ptali se totiž na ševcův dům –, a přitom jsem je – já vů! – posílal přímo na bezbrannýho kluka! Jedině to mě může utěšit, že ho prej nenašli. Díky Bohu! To je to hlavní, a na mojí vlastní spáse potom už málo sejde.“ – Matěj na pána nesouhlasně zašteká a Řehoř mu musel nabízené peníze vtisknout do ruky, jelikož ta ochabla, jako by ponocný náhle usoudil, že si nezaslouží už ani tu trochu dobra, co za ně mohl pořídit (tekutého, přirozeně).

„Podle mne neneseš žádnou vinu,“ řekl Řehoř. „Ale pojďme k mým otázkám – třeba právě díky tobě nakonec budu moci inkvizitora zastavit.“

Snad Řehoř trochu přeháněl, ale ten člověk se mu líbil, a chtěl ho povzbudit.

„Kéž by!“ ožil Matěj. „Jen se ptej. Co budu vědět, určitě nezamlčím.“

„Znáš dobře ševce Kopffa i jistého Horáce xxxx?“

„No, *dobře* –“ ponocný pokrčil rameny, lesní roh i lampa se rozhoupali, „to záleží...“

„Myslím tak dobře,“ upřesňoval Řehoř, „abys mohl říci, jaký měli ti dva mezi sebou vztah.“

„Hohó, tak to je snadná práce! To u nás není žádné tajemství.“

„Co?“

„Promiň,“ Matěj zmateně zamžikal hustým obočím, „ale myslel jsem, že když se na ty dva ptáš, tak už to taky víš. Že zkrátka Horác nemůže Kopffa vystát. Pokud to není jen drb, tak je jistojistá pravda, že když mu umřela žena, dokonce ho proklel.“

„A co měl Kopff společného s Horácovou ženou?“

„Ne Kopff s Horácovou ženou,“ opravil ho Matěj – náhle jakoby ve svém živlu, „ale Horác se ženou Kopffovou! Povím ti to celý. Kdyžtak mě zastav, kdybych tam něco nevyjasnil – dnes jsem zatím málo vypil a já dokud nevypiju svý, chabě mi to myslí i mluví. Chce to trochu promazání, rozumíš. Ale poslyš, to je tak: Horác nesnášel Kopffa už dřív, za to, že Róza dala přednost chudému ševci před nim, bohatým statkářem – mimo statek vlastní ostatně i xxxx dílnu ve městě. A dokonce ani po tom, co to bylo zpečetěný před samotným Bohem, ten starej beran nedal pokoj a snažil se Róze všelijak nadbíhat – no, však ona taky byla kus ženský, to zas jo! Ale poctivá a cudná ženská to byla – aspoň teda co se ví – a co vim já, tak vona se dokonce ani do řeči nedostala. Všechno zůstávalo na straně Horácově. Ale jemu to bylo jedno, on byl úplně nepochopitelně umanutej. Jinej by to už dávno vzdal, jenže on jako by stále v něco doufal. V nějakěj zásah shůry asi? Anebo tomu chtěl pomoci sám?! Promiň, to jen tak zbytečně melu. Pak Horác ještě víc zahořknul, když Róza s Kvidem otěhotněla. Ale ani tehdy nic nevzdal... Bláznivej dědek! Ovšem potom mu osud nehezky zkřížil plány – říkám ‚osud‘ a ne ‚Pánbů‘, příteli, protože to bysme Pánubohu museli přičíst něco

nehezkýho. Ta nešťastná ženská totiž umřela hned po porodu Kvítka. A bylo to prej opravdu ošklivý – vim to od kmotřičky, a mně ona nikdy moc nelže...”

„Říkals, že po Rózině smrti Horác Kopffa proklel?“

„Jo,“ přikývl pochmurně. „Ale to už nemám z tak osvědčenýho zdroje, jako je kmotřička. To se prostě tak mezi lidma říká. Proto jsem si taky myslel, že to už musíš vědět, jakmile jsi zmínil ty dvě jména.“

„Ale pověz: přece už je to nějaký pátek, ne? Mohla by Horácovi zůstat nějaká zášť doteď?“

„Co tě nemá! Jenom *zůstat*?! Dyť ona leda vykvetla, ona leda uzrála! Jak ten Kopffův kluk roste a daří se, Horác hořkne čím dál víc – slyšel jsem ho jednou říkat, že prej „ten mizera roste na Rózině hrobu“. Je to už nějakých sedm let, ale říkám ti, zapomenuto není nic! Však se Horác ani neoženil a kolem ženských se už netočí. Kmotřička říká, že je beztak impotent (jako prej k tomu měl už dřív sklony a potřeboval její bylinky) a dnes že se milkuje už jen se svou hořkostí a nenávistí. No, kmotřička občas mívá takový řeči. Kmotřička už je holt staříčká...” Tomu neúmyslnému verši se zasmál.

„Tak ji ode mne pozdravuj a přej jí hodně zdraví,“ odvětil Řehoř, „a vám budiž taky přáno, Matějové! Moc jste mi pomohli.“ – Psík štěkl, jako by mu rozuměl.

Po tom, co se přátelsky rozloučili, ještě na něj Řehoř zavolal: „Málem bych zapomněl! Nechceš-li ty dva netvory znovu potkat, nevod' Matěje touhle ulicí, vezměte to raději oklikou.“

†

Kvítko seděl v houští a čekal. Čekal už dost dlouho. I to málo světla, které se přes husté větvičky dostalo k němu, pojednou zmíralo. Nadcházel večer. Pod košili

se vkrádal chlad. Ale více než tělesné nepohodlí trápily Kvida zlé obavy.

Konečně za zdí něco zašustilo. Kdosi se drápe vzhůru po břečtanu, trochu funí...

„Podej mi ruku, vytáhnu tě,“ ozval se známý hlas a Kvido si domyslel celou situaci: obtloustlý Karel vylezl na zídku první a teď podává ruku Marii.

Díky Bohu, že jsou v pořádku!

Ale kde je Jiří?

Tu otázku položí Kvido nahlas, jakmile jsou všichni ve skryši.

Karel jen pokrčí rameny: „Potkal jsem tu poblíž zdi Mařku, tak jsem jí pomohl vylézt. Ale o něm nic nevím...“

„Já jsem s ním byla naposled,“ říkalo děvče, dětinsky hrdé, že poví něco nového. „Dovedl mne sem ke hřbitovu, ale pak říkal, že musí ještě něco zařídit. Myslím, že odběhl někam k Černé.“

„Kdy to bylo?“

„Před chvílí...“

„Půjdeme za ním, třeba ho ještě stihneme!“ zvolal Karel.

„To je nebezpečné,“ řekl Kvido. „V té ulici zabili Francka. Mohou tam na nás ještě číhat.“

„Bojíš se?“ pošouchl ho Karel.

„Ty snad ne?“ vracel mu Kvido. „Časem možná pochopíš, že čest je jiná než hloupost.“ Poněkud zmateně parafrázoval rychtáře Koniáše.

Přesto to na Karla udělalo dojem a změnil téma: „Kde máš vojáčka?“

„V bezpečí.“

„Ty sis ho nechal vzít?! A kým?“

„Těmhle lidem můžeme věřit. Je s nimi i rychtář.“

„Pan Koniáš je spravedlivý,“ rozzářila se Marie. „Půjdeme za ním?“

„Za ním přímo ne,“ musel ji zklamat Kvido. „Ale za jeho přáteli.“

„Kam?“

„Do kostela v Černé.“

„Takže přece do Černé!“ triumfoval Karel.

„Do ulice nevstoupíme,“ zavrtěl Kvido hlavou. „Půjdeme tam zadem. Pan Radúz nás dnes nechá přespat v sakristii.“

†

„To už je na vás, co si teď počnete, já nejsem vaše máti. Řeknu vám jediný – vyhněte se paláci! Inkvizitor právě večerí s kardinálem.“ Zatímco utečenci klopýtají zšeřelou ulicí, tato poslední slova zahaleného zachránce jim ještě rezonují v hlavě. A možná se mívá s obrazy pacholků spících na schodech a s ozvuky hrůzného mrazení, jaké je jalo, když ony mohutné postavy museli opatrně překračovat.

Caletník David s tovaryšem Divišem podpírají Kvida z obou stran, když přes něho prve přehodili dlouhý plášť – ševcova zranění byla tak rozsáhlá, že by určitě neušla náhodné pozornosti. Jinak ovšem skupina zvláštní podiv nevzbuzuje. Těch pár večerních chodců sotva zdvihne hlavu – a pokud se přece jen některá hlava otáčí jejich směrem, pak pouze, aby se přidala i ruka, k pozdravu.

„Trošku jste přebrali, co?“ směje se přátelsky šedobradý Holar. „To víte, holenkové, vy jste z předměstí zvyklí pít tu řídkou polívčičku, a pak vás nefalšovaná mňamka hnedka srazí. Co jste slavili? – Můžu se přidat? – Chápu, spěcháte, než vám zavřou bránu. Tak to ale máte co dělat! Otevřená už bude jediné Šouračka.“

„Proč myslíš, Toníku?“ ptá se mlynář Bruno, doufaje přitom, že se mu daří držet dostatečně nezaujatý tón.

Přitom má co dělat, aby udržel svou ženu Matyldu na nohou – pacholci jí rozdrtili kotník a pochroumali holeň.

„Tu zavírá rychtář naposled, protože je až na konci jeho obchůzky,“ vysvětluje pekař Holar. „A teprve teď byl Koniáš kontrolovat šenk u Bulvase – odkud právě jdu. Šel s Bulvasem dozadu – asi vylejt si nějakéj splín –, takže máte určitě ještě čas.“

„Sbohem, Tondo, a dobrou noc!“

Osaměli do pochmurného ticha, než hostinský Lukáš vyrazil s takovou: „Myslím, že to začínám chápat! Sebrali nás ve vší tajnosti. I to vězení bylo tajné, provizorně zřízené na místě sklepů. Proto se nikomu nezdá divné, že nás tu vidí. Ano, ve vsi se určitě povídá, že jsme zmizeli, ale dohromady nikdo nic neví, hlavně tu ve městě. Přinejhorším můžeme říci, že nás inkvizice sice vyslychala, ale pustila...“

„Já bych radši, kdybychom nemuseli říkat nikomu nic, Lukáši,“ nadhodil starý statkář Tomáš. A Lukášova žena dodala tupé: „Bodejť!“

„Ale bránou projít musíme!“ vložil se do toho Bruno. „Nechcete přece zůstat ve městě...“

†

„Nuže, drazí, jezte a pijte, doplnosyta a doplnopita! Hned potom mi povíte, jak daleko jste se svým vyšetřováním.“

Řehoř se neostýchal, vždyť skoro celý den nejedl. Nabral si plný talíř, dolil si plnou číši vína (vlastní rukou, neboť opět žádný sloužící nenarušoval tu důvěrnou potrojnou sešlost). Nespěchal však příliš, jedl a pil zvolna, občas utrousil pochvalnou poznámku o kvalitě kardinálovy kuchyně. Zatím Clyn opět nic nejedl a tvářil

se zle. Kdyby se všechnen jed z jeho očí vylil do Řehořova talíře, zcepeněl by mistr na místě už z pouhých výparů.

Inkvizitor se neudržel dlouho, ironicky zasyčel: „Ach jistě, cpi si pupek, Severine! Jen si hoduj, lebedně a bezstarostně, zatímco spiklenci tam venku ostří své nože, mumlají kletby k šeredným modlám, chystají černá roucha, v nichž za noci vyrazí do ulic –“

„Tvoje výřečnost je vážně rozkošná, doktore,“ skočil mu Řehoř do řeči. „Už na univerzitě jsi z toho těžil, že? Ale pověz mi, co lepšího proti tomu všemu děláš ty, zatímco já se – jak říkáš – lebedně a bezstarostně cpu? Pokud mě zrak nešálí, pak leda sedíš se založenýma rukama.“

„V tuto chvíli přináším oběť svým hladem a žízní,“ odsekl Clyn. „Právě tak nejlépe pracuji k dobru veškera, když padla tma a dobrý křesťan nemůže vycházet! Tomu ovšem ty nemůžeš rozumět...“

„Tedy se omlouvám,“ zvolal Řehoř, „neboť teď už docela jasně nahlížím tu výhodu – ba co řku, ono to má výhod víc než jednu! Vážně je pravda, že dokud sedíš s rukama založenýma, alespoň nemaříš životy nevinných, ale především: kdybys tak hladověl a žíznil ještě pár dní, vskutku bys to dopracoval k úžasnému obecnému prospěchu – !“

„Urážíš svatou inkvizici!“ vyprskl Clyn, až nad stolem ohavně zavanula lékořice.

„Urážím nanejvýš tebe. A ty máš ke svatosti zoufale daleko!“

Kardinál těkal pohledem z jednoho na druhého. Dosud rozpačitě mlčel, nyní však vycítil, že je nejvyšší čas zasáhnout. „Ale pánové,“ řekl, „nekažme si večer malichernými osobními spory! Není-li vám nezávazná konverzace možná, pak nezbyvá, než přejít rovnou k naší věci.“

„Prosím,“ přikývl Řehoř. „Přejděme...“

Jej však nechal kardinál hodovat, první se obrátil na Clyna: „Včera jste vyslovil předpoklad, že dnes budete mít k dispozici mnohem ucelenější obraz celé záležitosti. Dokonce jste se vyslovil v tom smyslu, že mi svitek nejspíš již vložíte do rukou... Nuže, kde je?!“

„Zdejší kacíři jsou nezvykle zatvrzelí,“ odtušil Clyn vyhybavě. „O svitku mi zatím neřekli všechno. Možná za to může to podnebí. Na jihu jsem se s tak odolnými typy nesetkal.“

„Znamená to, že nejste ani o krok blíže k nalezení svitku, než jste byl včera?!“ kábonil se kardinál. „Za cenu tolika odvedených lidí, devíti, pokud vím – pořád nic?!“

„To zas ne, vaše Eminence! Víme již, že ten švec Koppf ho ukradl, a víme už i to, proč jsme ho u něj nenašli. Ten mizera je totiž rafinovaný! Svěřil ho klukovi! Ano, dítěti – tváři na oko nevinné... Kdo by ho u děcka hledal, že?! Ale my už hledáme! Přes noc se kluk skryl u mlynáře Bruna a jeho ženy, měli to věru dobře promyšlené, a při nejbližší příležitosti ho poslali do hospice u svaté Kláry – aby tam odnesl svitek.“

„Dám to tam zpřevracet naruby,“ zvolal hned kardinál, „najdeme ho!“

„Kéž by to bylo tak jednoduché,“ mírnil jeho nadšení inkvizitor. „Bohužel ten kluk tam svitek nedonesl. Ano, z jedné strany bylo moudré svěřit úkol klukovi, z druhé však méně – na dítě se nelze spoléhat a jen málokdy lze jeho kroky předvídat.“

„Jak víte, že ho tam nedonesl?“

„Naposledy byl mladý Koppf viděn v kostele v Černé ulici – a mí lidé přísahají, že měl svitek u sebe. Viděli ho přímo v jeho rukou!“

„Vážně?“ kardinál na moment zaváhal. Pak prudce vyhrkl: „Tak proč mu ho okamžitě nevzali?!“

„*Ďábel* jim v tom zabránil,“ zasyčel Clyn, se zvláštním důrazem na tom slově a s tak šíleným zábleskem v úzkých očích, že jakkoli ho snad hodlal kardinál vyplísnit za zpackanou práci, nakonec přístup změnil a zmohl se na pouhé: „Vskutku?“

„Věděl jste, že Satan nejraději užívá jako své nástroje znetvořené lidi?“ – K tomu tvrzení napadl Řehoře jistý doklad, avšak neuvedl jej a nechal Clyna, ať mluví dál. „Například trpaslíky!“ pokračoval on. „Ach ano, bídné, zakrslé mrchy, nepovedené, marné a mizerné už z Vůle páně – když Pán ve své bezbřehé moudrosti předvídal, jaký pakt uzavřou ve svém dospění a k tomu je předem vybavil...“

„Ze srdce doufám, že nemluvíte o kazateli Lukáši z Rokycan!“ Ve světle svící vypadala v tu chvíli kardinálova tvář obzvlášť brunátně.

„To jméno neznám,“ odvětil Clyn prostě. „Ale prošetřím to. Osobně! Hned zítra...“

Kardinál vzdychl: „Kéž mi raději již odevzdáte svitek!“

Na chvíli se odmlčel, zhluboka vzdychl, napil se a konečně se otočil na Řehoře: „Co pro mne máte vy, mistře Severine?“

„Otázky,“ odpověděl Řehoř sebejistě a odsunul talíř, jelikož právě dojedl.

†

„Jsem rád, že jsem vás zastihl, než se vypravíte do kobek, Garibaldi.“

„Vskutku? A proč myslíte, že jsem tam ještě nebyl?“

Řehoř své důvody k takovému soudu zamlčel – nechtěl přitěžovat pacholkům tím, že prozradí, že oni se tam také ještě neodebrali, když patrně teprve

opouští nálevnu. Soudil, že sami nejlépe vědí, v jakou dobu Garibaldi pravidelně kontroluje žaláře, a nedovolili by si zdržet se venku déle, ba spíše naopak – nechají si ještě jistý náskok!

„O tom nemluvme,“ mávl tedy rukou. „Raději vám povím, co se stane, až tam přijdete.“

„Co by se mělo stát?“ odfrkl Garibaldi povýšeně.

„Tedy abych byl přesnější, povím vám co *vy sám uděláte*, až tam přijdete.“

„Nevím, jak to myslíte, ale váš tón se mi ani trochu nelíbí, Severine! Žádám vás, abyste mne ihned opustil, nemám na hlouposti čas...“

„Však si ho ještě rád uděláte!“ S těmi slovy uchopil Řehoř vršek své mocné hole, otočil zápěstím a kování začalo povolovat.

Tak Řehoř před užaslými zraky inkvizitorova tajemníka rozšrouboval svou tajnou úschovnu.

+

„Já vám, mistře Severine,“ odvětil kardinál pomalu, leč přísně, „řekl už vše, co jsem říci mohl.“

„Bohužel to nestačí. Aspoň pokud má být svitek skutečně nalezen.“ Pak Řehoř chmurně dodal: „A on nalezen být *musí*, aby skončila trýzeň těch nebožáků, které vězní zde přítomný ctihodný pan inkvizitor.“ – Posledním slovům odměřoval notné dávky ironie.

Vanula zas lékořice, Clyn syčel: „Jejich trýzeň skončí až rukou kata nebo očistnými plameny! (Pokud nemá pokračovat i po smrti; o tom ale rozhodne nekonečně moudřejší, než jsem já...) Nechápu, Severine, proč by je mělo očistit nalezení svitku. Navíc když se přiznali už k tolika jiným zločinům proti církvi a Bohu! Ach ano, tu

jsem na stopě nebývale velkého spiknutí! Naši spiklenci se prý scházejí na Hoře běsů.“

„Kdeže?“ podivil se kardinál.

„Zatím mi nepověděli, kde přesně to je,“ přiznal inkvizitor. „Jejich výpovědi se v tom zatím značně rozcházejí. Ale časem je zlomím, věřte mi, vaše Eminence.“

Místo kardinála se ozval Řehoř: „Všechny výpovědi mohou nakonec odvolat, a tvůj chorobný sen o spiknutí se rozplyne jako pouhý dým, třebaže nyní tak dusivý. Však i objevení svitku možná ukáže, že s ním nikdo z lidí, které vězníš, neměl nic společného.“

„Ha! Že bys o té krádeži sám něco věděl? Máš v tom prsty? Kolik prstů? Obě ruce?! Rád bych tě vyslechl! Pod správnou způsobou, samozřejmě...“

„Ctihodný pane inkvizitore,“ usklíbl se Řehoř, „já o tom vím jen tolik, kolik se dovtípí přemýšlivý člověk z nejrůznějších více či méně jasných stop a skutečností, pokud správně uvažuje a nenechá si zatemnit mysl mrakem vlastních smyšlenek, nebo zaplést svou rozvahu do sítí lichých, krutě a záludně vynucených přiznání.“ Inkvizitor chtěl protestovat, on jej však nenechal, mluvil již ke kardinálovi: „A vy mi, prosím, vaše Eminence pomozte rozhojnit ona nutná fakta...“

„Dobrá, ptejte se!“ kardinál se zdál jejich špičkováním čím dál tím víc rozladěn, patrně by již rád měl celé setkání z krku.

„Vaše eminence, prý ten svitek nesl velkou rudou pečeť...“

Kardinál se zamračil: „To vám řekl převor?“

Řehoř pokrčil rameny. „Bohužel mi neřekl, co bylo na pečeti vyraženo.“

„Však to vám ani já nepovím!“

„Beztak se to dozvím, až svitek najdu. Proč tedy mlčet a nalezení znesnadňovat?“

„Zloději pečeť jistě dávno rozlomili,“ argumentoval kardinál. „A pravděpodobně roztavili. Proto je naprosto zbytečné, abych vám o ní vykládal více.“

„Když myslíte...“ vzdal se Řehoř. „Povězte mi tedy něco jiného, prosím: Jakým způsobem byl svitek do kláštera dopraven a kdy to bylo?“

„Ani tyto informace vám nemohu poskytnout.“

„Kdo vám brání?“

„Prostě neodpovím,“ rozčiloval se kardinál, „to vám musí stačit!“

„To abych vystačil věru s málem,“ povzdychl Řehoř, trochu drze. „Ovšem já se neptám proto, že bych o tom neměl informace. Spíše si chci ověřit, zda mi nelhal ten, kdo mi je již poskytl.“

„Kdo?!“ vyhrkl kardinál. „Zase převor?“

„Vaše Eminence, pokud tuhle otázku myslíte vážně, pak toho člověka již vrháte do podezření coby lháře! Totiž, pokud má být pravda, co mi povídal, pak je on sám jediný, kdo o tom může něco vědět...“ Řehoř se odmlčel.

„Pokračujte!“ přikázal kardinál.

„Odnosl jej od vás přece on sám osobně, doprovázel ho pouze bratr Mořic, ale ten o věci prý zcela určitě nic nevěděl. Bylo to začátkem obzvlášť horkého července před třemi lety. Popíráte to?“

„K čemu by to bylo?“ kardinál nasadil kyselý výraz. „Když už to víte, tak dobrá... Doufám jen, že v ostatním převor mlčel!“

„Jistěže, protože nic víc ani on sám neví.“

„Ano,“ uznal kardinál a poněkud se uvolnil. „To máte pravdu.“

„Nechci být neuctivý, vaše Eminence, ale stále mi jaksi uniká důvod takového vašeho tajnůstkářství před

námi, kteří – v ideálním případě – dostaneme svitek do rukou, a tedy – jelikož určitě již nebude zapečetěn, jak jste sám řekl – budeme mít možnost si ho přečíst.“

Kardinál rozvázně přikývl. Po další rozvaze řekl: „Ovšem tento ideální případ nemusí nastat. Ba dokonce, ačkoli to tuze nerad říkám, je nepravděpodobné, že by nastal.“

Řehoře jeho vyhybavá odpověď patrně neuspokojila. Zaútočil přímo: „Domníváte se, že vyjevení povahy svitku před námi by nějakým způsobem ztížilo vaši situaci? Za jeho nalezení byste tu cenu rád zaplatil, chápu, jinak se ovšem zdráháte...“

S tím, přesně jak Řehoř očekával – a možná i z nějakého důvodu zamýšlel! –, inkvizitor zpozorněl a v jeho očích se zle zablesklo. Neřekl však nic.

A Řehoř nechal svou otázku vyznít do ztracena, ušetřil kardinála jakékoli odpovědi, když hned vyrukoval s otázkou jinou: „Proč vlastně nevěříte, že někdo z nás svitek najde? Podceňujete naše schopnosti?“

„Nikoli, mí draží, to bych si nedovolil!“ řekl. „Ale především si nedovolím podceňovat schopnosti našeho zloděje – anebo zlodějů. Rozumějte, pokud byli schopni dostat se k materiálu tak dokonale utajenému a zmizet s ním, aniž zanechali jakékoli stopy –“

„Proč myslíte, že nezanechali stopy?“ přerušil ho Řehoř.

Tu se ozval i Clyn: „Tyhle řeči jsou marné, Severine. Já nepochybuji, že svitek má ševcův syn. Co nevidět jej získám! – A teprve pak přijde čas na ty správné otázky.“

Krátce na to kardinál rozhodl, že už je pozdě, a bude nejlépe, když si popřejí dobrou noc. Řehoř odcházel plně uspokojen, v koutcích mu pohrával šibalský úsměv. Dostrkal oba, kam zamýšlel, a bylo to snazší, než by byl čekal!

Teprve později mu Kuba připomněl, že přílišná snadnost práce nebývá dobrým znamením.

„Zkazit radost, to svede každé hovado,“ odsekl Řehoř nakvašeně. „Radši mi pověz, kam jsi dospěl svou vlastní prací! Konečně jsi vyluštil kód?“

†

Ludva s Jenem se konečně vybelhali z hospody. V první chvíli je zarazilo, že někteří chodci už si svítí pochodněmi. Pak ovšem Ludva říhl a prohlásil: „Ujali jsme se svého úkolu se vší zodpovědností a vervou. Tatíček nám nebude moct vyčíst, že jsme toho kluka málo hledali.“

„To jistě, když se vracíme skoro za tmy!“

„Charakter, co říkáš?“

„Hm?“

„Myslím toho Severina.“

„Asi jo. I když v první chvíli mi něčím docela připomínal Clyna.“

„Možná maj všichni tihle bývalí doktoři teologie nějaký ten rys společnej...“

„Jen nechápu, proč o něm Clyn vždycky mluvil jako o nejhroznějším z kacírů. Na ty tvoje lákadla se moc nechyt...“

„Žádný lákadla, myslel jsem to vážně!“

Janek však dál vedl svou, rozmýšlel: „Pokud se nechyt, může to bejt tím, že je to kacír zasraně šikovnej a nebude lehký ho dostat.“

„Anebo spíš tím, že to žádný kacír není, blbečku! Sám nejlíp víš, kolik nevinnejch, nebo dokonce zbožnejch lidí už Clyn stačil prohlásit za nejhorší kacíře – a pak upálit!“

„Zajímavý je, že tenhle Severin o Clynovi vlastně moc nemluvil – jen ze začátku to téma načal.“

„Asi aby dal na vědomí, že jsme na jedný lodi...“

„I když zároveň na jedný lodi *nejsme*...“

„Jo, vim, na co narážíš. Možná proto o tom málo mluvil.“

„Je to jenom muj pocit, anebo se ten chlap pokusil uzavřít s náma nějaký pakt? Možná jsme si s ním – nevědomky, jen tak v duchu – plácli? Slíbil nám něco? Nabídnul? A my jemu?“

„Co to zas meleš? Furt máš v palici jenom nějaký spiknutí!“

„Jen se nedělej, v tomhle jedem půl na půl...“

„Něco ti poradim: Radši drž hubu!“

„No, stejně nejlíp bude, když zamlčíme, že jsme s ním vůbec mluvili.“

„Konečně jeden dobrej nápad,“ přikývl Ludva.

Vlekli se ulicí s nízkými chatrčemi po obou stranách. Vyšší, bohatší domy se zdvíhali teprve za neprůchodným pásem chudobných pastoušek, dávající ze sebe zahlédnout pouze štíty nejvyšších pater. V příšeří večera se pomalu utápělo i zdobení domů nejvýstavnějších. Ludva, který zkoumal pohledem jistou zvonici v dálce, chtěl už odvrátit hlavu, aby se věnoval zas cestě pod nejistýma nohama, když tu se nad střechami chatrčí mihla silueta příkrčené postavy...

„Ps!“ sykl Ludva na Janka. „Dělej jako by nic, ale někdo nás sleduje.“

„Kde?“

„Tam napravo, po střechách těch chatrčí se někdo plíží.“

Naproti Ludvovu varování se Janek otočil.

Než stačil své opomenutí napravit, do večerního ticha již vtrhá hlas. Volání mladého muže, možná dítěte.

„Mohu vám pomoci,“ ozvalo se zpoza střechy – neznámý se, poněkud absurdně, pokoušel současně šeptat i být slyšen na dálku. „Jen řekněte, kde vás najdu.“

„Na co si s náma hraješ, chlapečku? Ihned slez!“ zahrozil Janek do šera.

Chlapec se nazalekl. „Tu lampu nechte bejt!“ přikázal, vida ze svého úkrytu, o co se Janek pokouší. „Já nejsem blbej, pane. Dám vám, co chcete, ale taky za to budu něco chtít. Do zítřka, nejpozději do pozítří, všechno obstarám. Teď musím zmizet, než ostatní něco vytuší. Kde se mám hlásit? Berte nebo nechte!“

„Zatracenej fakan,“ hudroval Janek, zatímco Ludva diktoval adresu Clynova domu.

„Hlavně si dej záležet, ať to stojí za to, hochu!“

„Bude, to se spolehněte.“ Pak nad střechou prokmitl stín, zašustily došky a neznámého donašeče pohltil chřtán ztemnělých ulic na druhé straně.

„Udělalí jsme moudře, že jsme čekali do tmy,“ nadhodil Janek, „jinak by se nás ten zrádce neosmělil oslovit.“

„Ó ano, čas strávený v nálevně byl součástí vyššího záměru.“

S řehotem zas vykročili.

†

„Ve městě zůstat nemůžeme, to je jasný,“ uznal za chůze hostinský Lukáš. „Čím dýl tu zůstanem, tím větší šance, že nás chytěj.“

„Beztak nemáme nic zaručený,“ odplivl si mlynář Bruno. „Kdo ví, kdy na to přijdou, že jsme zdrhli... A pak to půjde ráz na ráz.“

„Možná to do té doby ani k bráně nestihnem,“ zaúpěl útlým hlasem mohutný caletník. „Třeba už o všem vědí. Měli bychom se někde schovat hned teď!“

„Ty jsi ale jelito, Davide,“ vysmál se mu starý Horác. „To sebou asi mrskneš tuhle do strouhy, a když pánbů dá, nebude ti ten tvuj tlustej pupek vyčuhovat, ani až se rozední; nebo jak?“

„Já nemyslím žádnou takovou pitomou schovku, Horáci!“ čertil se David. „Nejsme už děti. Schováme se pořádně! Třeba u tebe ve sklepě.“

„Když mne tam našli jednou, našli by i podruhý,“ vrtěl hlavou Horác.

„Ty ses schoval do sklepa?“ ostře se tázal statkář Tomáš, který dosud mlčel.

„A co? Je to hřích?“

„Jaks věděl, že po tobě půjdou? Co s tím máš společného?“

„Jak to myslíš, sakra?! Prostě jsem viděl z okna, jak ke mně jdou ty divný chlapi, to je celý.“

„Ty vidíš do ulice jedině z horního okna... Určitě až na poslední chvíli jsi mohl poznat, že jdou zrovna k tobě... A zatím jsi stihnul seběhnout do sklepa.“

„Naznačuješ něco?! Dej si pozor na hubu!“

„Nekřičte, chlapi!“ napomenula je mlynářova žena Matylda. „Tohle si nechte, než budem v bezpečí...“

„Kde v bezpečí?“ úpěl zas caletník. „Vážně chcete riskovat průchod branou?“

„To je jasná sebevražda!“ podpořil svého mistra tovaryš Diviš, jenž podpíral zmrzačeného Kvida z opačné strany.

„Je to sice velkej risk,“ řekl hostinský Lukáš, „ale stejně je to jediná možnost...“

„Já do toho nejdu!“ S tím rozhodnutím se caletník zastavil. Jelikož Kvida drželi mezi sebou, mladý tovaryš

musel zastavit také. Netvářil se však zdaleka tak rozhodně jako jeho mistr.

„Ale půjdeš, zatracenej chlape, ty *půjdeš!*“ Lukáš pohlédl Davidovi zpříma do tváře. Ten oči sklopil. Lukáš znal Davida odmala a věděl, co na něj platí. „Pokud bude potřeba zneškodnit strážce, budeme potřebovat tvou sílu.“

„Vy jste se zbláznili!“ caletníkovy poněkud mělké oči se v mžiku vrátily vzhůru, rozšířeny zděšením.

„Strážní budou pouze dva a útok nebudou čekat,“ chmurně přikývl mlynář Bruno. „Jsme v přesile a moment překvapení je na naší straně, což dostatečně vyváží tu nevýhodu, že nemáme zbraně.“

K tomu se i starý Horác přidal jasným souhlasem. Když zamlčel, že on zbraň má...

Jenže tu útlou dýku, již skrýval v rukávu, dostal od zakukleného zachránce k docela jinému, velmi přesnému a delikátnímu účelu.

†

„Sám nejlíp víš, že večer jsem už neměl příležitost pokračovat v luštění kódu,“ bránil se Kuba. „Přece jsi to byl ty, kdo mi důrazně poručil dohnat Bossarda za každou cenu k tomu, aby trávil večer se mnou! Hádám, že tím jsi mi chtěl obstarat alibi. Když tys ho dostal bez přičinění pozváním k tabuli kardinálově...“

„Jsi nebezpečně bystrý! Ale alibi k čemu? Kolik toho víš? – Asi tě ještě budu muset odstranit,“ dodal Řehoř žertem.

„Příliš mi lichotíš. Nevím nic. Ale trochu už tě znám,“ usmál se Jakub na oplátku. „Ano, viděl jsem, jak se ti zablesklo v oku, když jsem ti pověděl, že jsi na večer zván k jeho Eminenci a že tam bude i Clyn. – Nemrač se, mistře, nemusíš mít strach: to, že tvou mimiku

prohlédnu já, neznamená, že je čitelná i pro nezasvěceného. Navíc bude asi pravda, že v soukromí přede mnou si dáváš menší pozor... – Ale především: viděl jsem tě odcházet s listy pro písaře jiným směrem, než ke Clynovu domu, kde sídlí písař! A teprve tehdy jsem se definitivně utvrdil v přesvědčení, že něco kuješ.“

„Než jsem vrátil záznamy, musel jsem se zastavit u Garibaldiho,“ přikývl Řehoř. „Ale myslím, že čím méně o tom budeš vědět, tím lépe pro tebe.“

„Dobrá, nech si svá tajemství, já nejsem zvědavý,“ mávl Jakub rukou.

„Ale jsi! Ty jsi *zatraceně* zvědavý! A *právě proto* chceš, abych nic neprozradil. Baví tě hádanky a rébusy – chceš na to přijít sám! A nakonec svého mistra oslnit mistrovstvím vlastní dedukce...“

„Možná,“ usmál se zas Jakub.

„Zatímco ten rébus,“ pokračoval Řehoř naoko káravě, „který sis předtím tak pečlivě opsal, tě docela omrzí.“

„Inu, asi do mne nevidíš méně než já do tebe...“ Omluvně dodal: „Beztak jsem už došel k tomu, že s tím nepohnu. Celá záležitost s tajným kódem byla slepá ulice. Přiznávám, že svou zálibou v rafinovaných tajemstvích jsem se nechal poněkud unést.“

„Když myslíš... Raději mi tedy pověz, zda něco užitečného nevyplývalo z obcování s Bossardem. Jistě jsi při své nekonečné bystrosti pochopil i tolik, že obstarání alibi nebyl jediný důvod, proč jsem tě za ním poslal.“

„Jistě; jako všechno, co děláš, i tohle mělo postranní záměr. Chtěls, ať z něho něco vyždímám. A já nezhálel, to mi věř.“

„Nuže?“

„Pokud očekáváš, že z něho ukápl samotný svitek, pak tě zklamou.“

„Nech si zas své žerty a vypověz důkladně podstatné body vaší debaty. Nic nepřekrucuj ani neinterpretuj a nech na mně samotném, ať rozhodnu, zda odněkud vyčuhuje cíp svitku.“

„Jak si přeješ. Co bych neudělal pro tvé modré oči.“

„Tvá rozvernost je ještě pitomější než obvykle! Ale tentokrát ti pití odpouštím, i mne dnes v podvečer okolnosti donutily...“

„Neboj se, že bych si dal zatemnit rozum. Rozhovor s panem správcem si pamatuji slovo od slova. A to přitom mluvil dost a dost. Zdál se upřímně potěšen, že si může pohovořit s učeným mužem.“

„Tím myslel tebe?! Cos mu proboha namluvil?“

„Že jsem také studoval v Paříži...“

„Jednals neuváženě! Pokud přišla řeč na témata quadrvia, nebo nedej Bože vyšší, mohl ses snadno prozradit.“

„Ale nikoli, mistře, jakmile přišla řeč na něco konkrétního, tlumočil jsem mu, co znám od tebe...“

„Jen to ne! Což nevíš, kam mne mé názory dostaly?!“

„Dostaly tě nakonec po můj bok, což je místo ze všech nejlepší,“ žertoval zas Jakub. Hned vážněji: „Ale vystavuješ mne těm nebezpečnostvím sám! Když mi stále nechceš říci, co přesně tehdy bylo mezi tebou a Clynem a proč jsi musel opustit svou katedru...“

„Pokračuj k tématu!“ přikázal mistr nesmlouvavě.

„Tedy, Bossard byl mou společností nadšen a věřím, že přede mnou nic neskrýval.“

†

Podle svého železného zvyku vstal ctihodný inkvizitor krátce po druhé hodině ranní. Potěšilo ho

ticho, které zaznamenal; ideální podmínky ke spojení s Bohem! Věděl sice – ze slovutných autorů –, že skutečný světec klid nepotřebuje a rozmlouvá s Bohem tváří v tvář třeba i uprostřed křepčícího davu, ale on tak dokonalý nebyl. To si přiznával a to mu bylo popudem, aby ještě víc napínal svou snahu k sebezdokonalení a přiblížení k Jedinému. Za ten popud Pánu děkoval a blahořečil Její, jako ostatně za vše dobré i špatné, čeho se mu v životě dostávalo, ba jako i za to, čeho se mu nedostávalo.

Inkvizitor otevřel okno dokořán, nechal do místnosti proudit vzduch z ulice. Nevšímal si nijak všeho puchu, který přišel zvenčí spolu s chladem, a sotva protáhl své kostnaté dlouhé údy a vykonal nejnutnější tělesnou očistu, co nejrychleji poklekl na kámen. Vbrzku se ponořil hluboko do modliteb. Jeho ústa vypouštěla do tmy rána bledé obláčky a mumlavá, nerozeznatelná slova.

Za léta svých poněkud svojských spojení s Bohem si doktor stačil vypěstovat zvláštní liturgický styl, cosi jako těsnopis na úrovni slova vyřčeného. Ale nebylo to z lajdáctví ani jiné mrzkosti, že vznešené věty tak odbýval! Naopak jeho žhoucí, horlivá zbožnost jej nutila modlit se jako o překot! Vždyť zbývá už jen pár hodin, než nastane den k práci, a zatím on toho chce – on toho *musí* – Bohu říci tolik!

S prvním zásvitem dne přicházely obvyklé vize. Clyn plakal vděčností za ono, jak věřil, požehnání vlastních skutků a osoby. Tak plakal i toho rána, ač jeho vidiny byly ještě obskurnější než jindy.

Slizké, upoceně postavy s tvářností muších larev se pohupovali v měkkých, bezkostých bocích – obscénní, šustivé pohyby na vzdálený bzučivý nápěv – a svlékaly pruhy z Ježíšových zad, aby z jeho vlastní kůže upletly

bič. Mezi jednotlivá oka vkládaly ostré úlomky z Ježíšových žeber, která bělostně vysvitla mezi růžovým masem hlubokých ran. Nesmrtelný ronil slzy agónie, ale mlčel, zatvrzele mlčel, dokonce později, když jej pitvorné nestvůry bičovaly, smějíce se zhurta a vřískající nezřízeně svými docela nelidskými, nezvířecími hlasy. Veliké Cosi stále bzučelo v černotě za nimi a ten zvuk sílil. Později, když mučený Syn, podivně neschopný smrti či aspoň milosrdného zemdlení, konečně křičel, nebylo ho už přes všechno bzučení slyšet; slova Páně – kdožvíjaká – přehlušil ten rouhavý hluk nepozemského hmyzu. Brzy byl tak mocný, že dokonale strávil veškeré ostatní vjemy – doktor už nevnímal než onu robustní, říčící černotu, která se mu dávala co jediný bod a současně co nekonečná masa, co střed a současně obvod nezbadatelného kruhu... Držel se na samém okraji propasti šílenství a jistě jenom díky tomu, že z návyku stále odříkával svůj breviář, přes okraj nepřepadl.

Vypravil modliteb nesmírné množství, ústa mu zdřevněla skoro tolik jako opuchlá kolena a chorobně vyhublé holeně, avšak jeho tajemník stále nepřicházel, aby jej – jako jindy pokaždé – zdvihl, umístil zpět do světa lidského smyslu a pomohl mu připravit se na denní službu Pánu.

Slunce už stálo nad samým okrajem parapetu, když se písař s tovaryšem prolomili do zamčené místnosti.

„Odpusťte, ctihodný,“ omlouval se ten vyděšený mužík, pomáhaje Clynovi vzhůru na znecitlivělé nohy, „ale měli jsme obavu! Váš tajemník se dosud neukázal a vy jste neodpovídal na klepání ani na volání.“ Zatímco se Clyn s jejich pomocí pomalu rozhýbával a vize jej konečně opouštěly – stejně milostivě a požehnaně, jako přišly –, ubohý starý písař vyslovil, co se Clynovi snad

pokoušel sdělit sám Nejvyšší: „Něco zlého se muselo stát!“

„To přece není samo sebou, aby Garibaldi –“ pokračoval písař, ale Clyn už ho neposlouchal. Naznačil jim, ať mu pomohou do kutny, a pak si do úst vložil snítku lékořice.

Z domu odešel bez rozloučení. Mluvit nedokáže, dokud se lékořice trochu nerozpustí a nevrátí mu hlas, utracený za ranní zbožnost.

†

Kvítko se opatrně vyklonil zpoza náhrobku. Studený víchř se zvedal od nového hřbitova a chlapec se zachvěl, když mu náhle rozčísł vlasy.

„Vzduch je čistý,“ hlásil Karlovi a Marii, kteří se krčili za náhrobkem.

V tom se ze stínu veliké sochy vydělil kus tmy a zastoupil jim cestu. Kvido úlekem couvl a vrazil do svých přátel. Vespolek upadli nazad.

„Čistý, ale studený,“ řekl přízrak.

„Ježíši, to jsi ty, Jirko, tys nám dal!“

„Neklej, Karle!“ napomenul ho starší chlapec dobrácky. „Omlouvám se, ale zrovna jsem přišel a slyšel jsem, že se škrabete ven, tak jsem tu na vás jenom počkal.“

„A kdes vůbec byl tak dlouho?“

„To proberem později, teď si hlavně pojd'me najít přístřeší, myslím, že se blíží pořádně chladný déšť.“

„Přístřeší máme,“ hlásil Kvido hrdě a spokojeně. „Důstojný otec Lukáš z Rokycan nám dovolí spát v Černém kostele.“

„V kostele? To je příliš nebezpečné!“ namítl Jiří.

„Schovejí nás zatím v sakristii... A bratr sakristián se o nás postará. Dostanem najíst!“

„No,“ dal se obměkčit Jiří, „hlad mám teda pořádněj, a sotva teď seženem něco lepšího. Ale to vám říkám – mějme se pořád na pozoru! Nevěřme nikomu! Nikdy nevíte, kde číhá odporná zrada!“

Když si Jiří všiml, že těmi slovy Marii téměř rozplakal, vzal ji za ruku. „Když si budem pomáhat, dopadne to dobře! – Pojd’me...“

†

„Beáta ti stejně nedá, Martine, ta si ho tam pustí až po svatbě.“

„Aspoň že někdy. Přitom ty ses vrhnul do chomoutu už před lety, a na sklizeň čekáš marně dodnes,“ zasmál se mladší biřic na účet staršího.

Jacek si to líbit nenechal: „Hošánku, hošánku! Jen kdybys věděl, co Boženka dokáže... Ale vyprávět ti nebudu – ještě bys to pak trousil po hospodách; to zrovna!“

Naproti nevázané řeči, postoj obou mužů byl nezvykle vzorný. Strážci takzvané „Šouračky“ stáli zpříma, každý při jednom z křídel brány, dosud otevřené.

Jejich důkladnost měla patřičný důvod – očekávali rychtáře.

Jacek pokračoval: „Něco ti ale přece jen prozradim, když jinak nedáš. Abys věděl, tak já jsem si Boženku důkladně a mnohokrát prověřil už před svatbou... A to neříkám, abys o tom někde klevetil, ale jenom abych ti dal radu do života – nekupuj zajíce v pytli, hochu! Toho bys taky jednou moh hořce litovat.“

„Mně povídej,“ smál se Martin. „Vezmeš si Jiřinku pro hezkou tvářinku, a zatraceně pozdě zjistíš, že pod sukni je to samá veš...“

„Nech bejt,“ poučoval dál Jacek, „honit breberky v lesíku může bejt i sranda a holku to nažhaví. Horší jsou červi nebo žlutý výtoky...“

„Doprdele, Jacku, vo čem se to bavíme...“

„Vo ženskejch, ne? Je ti z toho nanic?“

„Pst, už jde!“

Ztichli a ještě víc se napjali v předstírání vzorné služby. Hned ovšem slevili. „To není Koniáš! To jsou nějaký opozdilí opilci...“

Jacek na ně zakřičel: „Hej, co je to za mravy?! Nebejt toho, že se rychtář zdržel, už bysme vás ani nepustili!“

Ze skupinky mu odpovídá známý hlas: „Ty nám kaž něco o mravech, starochu! Nemít dneska službu, tak už se válíš poblitej ve škarpě.“

Martin staršího druha se smíchem bránil: „Žádný takový, Lukáši, neválel by se... Boženka by ho včas vyhmátla a odtáhla domu, aby nebyla ostuda.“

„Vy teda vypadáte, potěš pánbů!“ Jacka přešly žerty, jen se skupina přiblížila do světla pochodní. Všichni se snažili nekulhat, nedávat najevo bolest, ale přesto... „Tohle s váma udělal chlast?“

„Hele, Jacku,“ snažil se Bruno, „měli bysme vypadnout, dokud tu není rychtář. Znáš ty jeho řeči. A pokud se rozhodne k nějaký hlouposti, přidělá to práci i vám dvěma.“

Lukáš navázal: „Jestli nás nechá přespat na rychtě a budem mu muset platit nocležný, těžko mi zbude dost peněz, abyste u mě mohli dál pít na sekyru.“

„Nic ve zlým,“ bránil se Jacek. „Mně je akorát divný, Lukáši, že jste se nezrychtovali u tebe.“

„Ty jsi vůl!“ napadl ho hned Martin, jemuž asi představa, jak každý korbelt špichty platí hotově, byla mnohem míň po chuti. „Asi byli někam pozvaný, ne?!“ – Snad se chtěl i blýsknout svou bystrostí...

A Bruno toho šikovně využil: „Koniáš by tě měl povýšit, Martine. Uhádnuls!“

Však starší strážný se zahanbit nedal, pustil se do spekulací ještě odvážnějších: „Že by vašeho Jirku vzali konečně do učení ve městě? Ten mizera starej Olbracht konečně kývnul? Šli jste to oslavit k němu?“

Bruno zas využil příležitosti, s nuceným smíchem souhlasil: „Jasně, jde o Jirkovu budoucnost, proto to tak zle odnesla i moje žena. A tuhle Kvido, kterej byl Jirkovi za kmotra, nemůže po svých vůbec. Spánembohem chlapi, s vámi to zapiju hned příště. Hlaste se u Lukáše, jakmile budete mít volnej večer!“

To už míjeli strážné, procházeli bránou mezi nimi.

Zavalitý caletník David v rozrušení napínal žíly na krku a úzkostně očekával pokyn k útoku. Ten však nepřicházel. Snad se jim podaří projít bez potíží!

Brzy jsou za branou, volají další „spánembohem“, popřávají dobrou noc...

Spěchali svažující se cestou podél hradeb, už se neohlédli. Přesto Jacek nemohl odtrhnout pohled od jejich zad.

Znal je všechny. Vpředu jde vysoký Lukáš, vdovec a majitel útulného šenku. Za ním se hrbí statkář Tomáš, v závěsu se svou o poznání mladší, za to však nepřiliš bystrou ženou Veronikou. Mlynář Bruno podpírá svou korpulentní Matyldu, podivně napadající na pravou nohu. A ševce Kopffa, téměř bezvládného, drží mezi sebou dva caletníci, mistr David, občas přezdívaný „Bejk“ (častěji „Vůl“, ovšem pokud to nemohl slyšet) a jeho úslužný tovaryš Diviš.

Dejme tomu...

Ale proč je s nimi Horác?!

Jacek se váhavě otočil na Martina. Zjistil, že ani on z nich nespouští oči. Krčil obočí, trochu se mračil. Jakmile zachytil Jackův pohled, řekl neradostně: „Na něco jsem si vzpomněl... Musíme je bohužel zastavit!“

Jacek víc nemeškal. Křikl, ať se vrátí.

Lukáš v čele skupiny zaváhal jen malou chvíli. Hned měl jasno: neutekli by daleko. Zatímco se otáčel, nenápadně pokývl na „Bejka“ Davida.

„O co jde, Jacku? Dneska už vážně máme dost. Povídám: připijem si příště...“ Pokoušeli se nevypadnout z role, ale jak se blížili, Jacek dobře četl smrtelnou hrozbu pod prahem falešných úsměvů.

Promnul zmrzlé prsty na násadě halapartny. Teprve teď si uvědomil, jak je ten vítr zatraceně studenej.

Možná jsme je měli přece jen nechat...

†

„No, přátelé, tak co s vámi...“ Radúz se s uspokojením díval, jak děti obědvají. Jinak zvlášť spokojen nebyl: „Je to těžká situace. Tady vás nechat nemůžeme. Což o to, hubený vy jste až k nepotěše Páně, a lehko se sem smrsknete. Ale co kdyby vás někdo přišel hledat?“

Jako na zavolanou, do sakristie se donesly podezřelé zvuky z chrámu. Tupý náraz, snad kdosi upadl, k tomu ženský výkřik úleku.

Radúz bez meškání přiskočil ke dveřím – nečekaně hbitě vzhledem k rozložitosti svého těla – a otevřel je na maličkou škvíru.

Jiří, Kvido, Karel a Marie seděli na dlouhé lavici, ruce se sousty placek a sýra zatuhly na cestách k ústům.

„V pořádku,“ vydechl Radúz, „to jen nějaký příliš zbožný poutník omdlel před oltářem. Čas od času se to stane.“

Ruce i čelisti se zas pozvolna rozhýbaly.

„Půjdu ho probrat. Zatím se odtud ani nehněte! Hned jsem zpátky.“

†

„Proč nám prostě nedáš pokoj, Jacku?“

Bruno pustil Matyldu. Ta ho hned chytila oběma rukama nad loktem. Ale nebylo to z potřeby opory; to gesto vyznívalo jasně: neudělej nějakou hloupost!

Mlynář ženy nedbal, výhruzně si shrnul košili z mohutných předloktí.

Leč ten navyklý pohyb ho zradil – i tak tvrdý chlap musel syknout bolestí.

A Martin s úděsem pochopil, proč košili hyzdily tmavé skvrny: Mlynářova předloktí byla poznamenána hlubokými, širokými vrypy ve tvaru křesťanských křížů!

Vyděšený mladík mimoděk hledal oporu v kterémkoli obličejí – až padl pohledem do tváře Veroničiny. Jen aby zjistil, že co předtím považoval za přeliv nepoddajných vlasů přes jedno oko, byl ve skutečnosti přeliv sedlé krve z polovičního skalpu, nikoli přes oko, ale přes ohyzdnou vydlabanou díru, ve světle pochodně podivně bledou. Tehdy byl hotov uvěřit Jackovi, že na světě opravdu jsou i horší otvory než zavšivený kundy. Poodstoupil o krok vzad. O větší, než zamýšlel – narazil zády do zdi.

Výhruzně předsunul halapartnu a po straně se ohlédl na Jacka. Ten stál v podobném střehu na druhém kraji brány. Takhle nám aspoň nevtrhnou do zad! napadlo ho.

Bruno, Lukáš, David a Diviš, dokonce i Horác s Tomášem, všichni kolem nich zvolna, za to však s děsivým odhodláním, stahovali kruh, rozprostřeni na délku paže jeden od druhého.

„Já se tam nevrátím, hoši,“ sykl Lukáš pochmurně, „za nic na světě! Ani vůle Boží už mě tam nedostane...“ Nepotřeboval žádnou odpověď, aby věděl, že mluví za všechny.

Náhle se spustil déšť.

A v tu samou chvíli přinesl rázný vojenský krok rychtáře Koniáše. Vrchní strážce pořádku sebevědomě vystoupil ze Šouračky, s dlaní na jílci meče.

Lukáš se zhluboka nadechl, nepovolil. S ještě větší odhodlaností zavrčel: „Ani vůle Boží... Tím méně vůle rychtářova!“

†

Radúz se stáhl před puchem z návštěvníkových úst. Můra v krku zpívala svou píseň na ohbích syčivých slov: „Ty to tu máš na starost?“

„Ano, jsem pověřen správou kostela. Bratr Radúz...“

„Já věděl, že nebudeš ten, koho hledám,“ prohodil druhý, aniž se sám představil.

„Koho hledáš?“

„Může být kdekoli,“ těkal pohledem po zařízení kostela. „V každé skulině, ve výklencích za sochami, možná i ve spárách okna, v záhybu některého z těch obludných reliéfů, které už svatý Bernard odsoudil...“

Ten podivín Radúzovi od první chvíle lezl krkem. „Patrně jsi blázen, příteli, a potřebuješ pomoc. Jinou ovšem, než ti můžeme poskytnout zde. Snad kdyby ses zastavil v hospici u svaté Kláry...“

„Ó ne, v tom mne víckrát nezmýlíte!“ Radúzovi unikala pointa, byl však ušetřen nutnosti odpovídat, když se druhý vrátil ke svému předešlému šílení: „Může se skrývat i v zadku tamhleté pitoreskní stvůry, jež kvílí pod nohama svatého Jiří! Anebo v ranách na soše Kristově... Co z toho by bylo větším rouháním? Až na to přijdu, naleznu ho – neboť to horší si přísluhovač pekla jistě vyvolil za příbytek.“

Ač vysoký, možná dokonce vyšší než sám urostlý Radúz, postavou byl nesmírně hubený – i přes kutnu to bylo znát – a v ramenou přihrblý; s takovým by Radúz neměl žádnou potíž! Každé gesto, každé slovo, vše na tom zsinalém hadu Radúzovi říkalo, že by ho měl vyprovodit hrubou silou, kostel nekostel, ale z toho všeho současně čísel bezbřehý odpor – nemůže se ho ani dotknout!

Zkusil to tedy odjinud: „Poslyš, pokud ten, koho hledáš, může být ve spárách zdí stejně jako v uchu svatého Vincence nebo mezi prsty Panny, pak jistě může být i kdekoli jinde. Běž ho hledat někam do štěrbin pod psími kotci a neotravuj vzduch v domě Božím!“

„Přirozeně... Vy kacíři máte své rafinované vytáčky.“

„Co si to dovoluješ, člověče?!“ Nejraději by z něj tu troufalost vytrásl, ale stále se ho neodvážil dotknout. Pokračoval po dobrém: „Abys věděl, došel jsem k tomu závěru pomocí prosté dialektické metody, jaká se užívá ve školách.“

„Ha! Což nestál u její prokleté kolébky Petr Abelard,“ vracel mu Clyn, „ten šeredný nepřítel Boha?!“

„Podívej: to, že svatý Bernard nedůvěřoval Abelardově nové metodě, nutně neznamena, že by byl Abelard nepřítelem Boha! Koneckonců náš světec z Clairvoux se zmýlil i v ledasčem jiném... Jen vezmi

všechno to jeho horlení pro meč! Kolik dobrého z toho pošlo?!”

„Kolik dobrého?!” Clyn se podivuhodně rozzářil. „Ach! O tom bych ti mohl vyprávět do soudného dne! Ale tu sladkost si musím odpustit. Pán mne totiž nemá k tomu, abych se na zdejší světě bavil. Povinnost volá!”

Zatímco tak mluvil, už obcházel Radúze – poněkud zmateného – a mířil, s uhrančivou jistotou, ke dvířkům sakristie.

„Stůj! Kam si myslíš, že jdeš?!” Radúz se ho konečně osmělil dotknout – v pokusu zachytit jej rukou. Ale lem mužovy kutny se mu vysmekl – na pohled suchý na troud, na dotek slizký jako červ! Příliš pozdě ho zastavit!

Když otáčel klikou dvířek, prohodil přes rameno: „Z moci papežské kurie a svatého kolegia, anebo čistě s pomocí Páně, já si toho zrádného trpaslíka najdu! Ať je malý třeba co ucho ševcovské jehly; přede mnou se neschová.“

Radúz konečně pochopil. „Počkej tady, já ti otce Lukáše zavolám!”

„Zavoláš,“ přikývl Clyn sebejistě. „Ale já počkám tady v tom tvém soukromém koutečku.“ – Otevřel dveře.

†

Rychtář zůstal stát za branou mezi svými biřici. Kdyby se zastavil jen o krok dřív, mohl svůj tyl ušetřit provazů studeného deště. Ale rychtář byl hlava dubová. Svérázný, tuhý chlapík. A v boji nadmíru nebezpečný nepřítel. Oni všichni to věděli.

„Takže,“ spustil pánovitým tónem. „Co to tu máme?“
Obrátil se ke staršímu z biřiců: „Jacku?“

„Tuhle Lukáš a ostatní chtěli projít...“

„A...?“ vybízel ho netrpělivě rychtář.

Prohlížel si celou skupinku, jednoho po druhém, ale nad všemi podezřelými znaky – které mu teď rozhodně nemohly uniknout! – nedal znát sebemenší pohnutí.

Jacek se ohlédl na Martina, ten ho ve štychu nenechal: „Já jsem si totiž vzpomněl, rychtáři, že se tuhle o Kvidovi Kopffovi snad povídá, že ho sebral ten inkvizitor. A nějaký řeči šli i o dalších z předměstí...“

„Nuže?“

„No, tak jsme je nakonec radši zastavili,“ přidal Martin, poněkud vyveden z míry Koniášovým přístupem. Jako by je chtěl spíš kárat než podpořit v zadržení podezřelých!

Rychtář jízlivě zvolal: „Už chápu! Takže mí biřici budou ode dneška obtěžovat lid pro nějaké pitomé povídačky. Nebo jaks to myslel, Martine?! Domníváš se snad, že nás purkmistr platí, abychom skákali do rytmu babských plků? – Podívejte, chlapci,“ pravil smírněji (Jackovi, který Koniáše znal déle, neunikl záchvěv jeho koutku – Koniáš se čímsi spokojeně bavil), „mně na Kvida Kopffa nikdo nic oficiálně nežaloval. A ani na nikoho z těch ostatních, které chcete zadržet. Až se něčeho dopustí, anebo budou někoho ohrožovat, tak prosím.“

„Bereš si to tedy na svou zodpovědnost, rychtáři?“ dovolil si Jacek.

„Co jako?“ nadhodil on nevinně.

Jacek se vrátil pohledem před bránu, zamžoural do tmy a marastu vod – z bědných postav však už neviděl než odvrácené černé siluety. Pak se stíny utečenců vytratily docela.

Když biřici zavírali, rychtář provázel jejich počínání nepřítomným pohledem. Myšlenky mu hořkly, neboť si teprve dával dohromady, kdo byli ti dva tam vzadu, statkář Tomáš a jeho žena.

†

Radúz se vmáčkl do dveří hned za Clynem. Musel spolknout úlevný vzdech – děti na lavici nebyly. Avšak jen sotva mají vyhráno! Schovat se nemohly jinam než za plentu. Pak je jen otázkou času, než je inkvizitor odhalí.

Nemám ho praštit do té oschlé lebky, dokud je ke mně zády?

Měl bych!

Na spáncích mu pulzovalo, břicho se mu sevřelo až k bolesti. – Nezabiješ, píše se... Ale ty nevinné děti...

Doktor Clyn zatím pokročil k lavici pod okny. Chvíli si prohlížel mísu a rozházené zbytky jídla.

Teď nebo nikdy!

†

Dlouhý krok nese Kvida mezi pastvinami. Cesta z práce mu nikdy netrvala déle než půl hodiny – vždyť také nemeškal, poháněl ho hlad! Jestlipak Kvítko připravil třísky pod trojnožku, umyl a oškrábal hrnec? Kvido o tom nepochyboval... Byť se chlapec uměl toulat a jančit jako každý druhý, pokud šlo o večeři, sotva se kdy zdržel.

Tím méně dnes, když má slíbeno, že hned po jídle mu otec vyspraví vojáčka! Za ty roky chlapcova ruka vyhladila rysy sošky bezmála do ztracena. Nůž má švec dost ostrý i pevný, v případě potřeby použije šídlo, a

zručnost, ta mu teprve nechybí – jen aby vydrželo světlo...

Přemýšlel, jak jinak by ještě vojáčka vylepšil. Barvíř Štěpán mu dluží jistou laskavost, třeba by se našel malý zbytek nějaké barvy –

Jistě, zajde za ním hned zítra! Dnes se do města vracet nebude, koneckonců k barvířské čtvrti je daleko, to bude muset až docela dolů, k řece, což by do tmy nestihl.

Vlastně se dnes smráká podivně rychle.

Vážně divné!

Takhle tu hračku ani nožem opravit nestihne. Chlapec bude muset počkat... A otec mu bude muset vysvětlit, že slib neporušil, jelikož byl výslovně podmíněn dostatkem světla –

Co to? Není dokonce *úplná* tma?!

Kvidovi se obrátil žaludek, křeče v útrokách vrhly hořké šťávy z vykloubených úst. Hlava se mu zatočila, ale kupodivu právě ten otáčející se černý svět byl světem přítomnosti – neradostné přítomnosti, ve víchru a studeném dešti, mezi lidmi, které sice znal; ale které neznal takové, jak byli nyní, zbědovaní, zhroucení, s nedůvěřivými, zahořklými pohledy. Při panně Marii! Může ona rozpolcená tvář, to mokré, nabobtnalé maso, zalesknuvší se v zásvitu měsíce, patřit Tomášově Veronice?! Ženě, která Kvidovi svou sličností nejednou připomněla nade vše milovanou Rózu?

„Co stojíte, chlapi?! Čert to vem, jestli zvrací nebo ne, prostě ho táhněte, není čas, sakra...“ Kvido ten hlas znal – pělivé korbele mu vytanuly na mysli.

„Proč se s ním vůbec táhnout? Pohod'te ho tady u cesty! Buď si ho seberou vlci nebo inkvizice. Každopádně spravedlnost...“ – Kvido znal i tenhle hlas. Na mysli mu

vytanula Róza, ale kdožvíproč jej zchvátila nová křeč bolestivého zvracení.

„Drž hubu, Horáci!“ – To je přece Bruno, otec Jirkův! – „Nevím, o jaký spravedlnosti tady mluvíš. Ale buď si jistej, že nám to ještě vysvětlíš!“

„Napřed Tomáš a teď zase ty, Bruno?! O co vám sakra jde, chlapi?! Přece to byl Kvido, kdo nás prásknul!“

„Ale napřed musel někdo prásknout jeho,“ sotva to Tomáš dořekl, Horác se na něj vrhl. Veronika vyjekla, když se jí Tomáš vysmekl, padaje spolu s Horácem k zemi. Však dlouho se neprali – Lukáš a Bruno Horáce rychle odtrhli. Tomáš zasadil Horácovi ránu do břicha, potom co už ho drželi; ale nikoho – snad až na Horáce – ta podlost nemrzela. „Což nechápete, že teď máme jiný starosti?!“ vrčel Lukáš a poplašeně se ohlížel vzhůru k městu.

Nevšiml si, že by se jednolitá tmavá masa městské zdi nějak proměnila. Díky bohu! „A teď už sakra pojd'te. Ještě to bude kus cesty.“

„Zvlášť když se takhle vlečeme,“ dodal Bruno, čímž si vysloužil ostrá slova od své ženy: „Jsem ti na obtíž? Tak prosím, nech mne tady...“

„Tak jsem to nemyslel, Matyldo. I kdybych tě měl na zádech odnést, udělám to.“

Horác si pomyslel, jak by to asi chtěl Bruno udělat – ano, síla mlynářovi nechyběla, ale Matylda byla žena obzvlášť rázných rozměrů – a ten soukromý žert mu byl částečným zadostiučiněním za předešlé ústrky. Však co se týká celkového vyrovnání: toho se dočká!

Trpělivost, říkal si v duchu, jenom trpělivost...

Radúzovy údy se k činu nepohnuly. Ať se rozhodl k tomu či onomu, nakonec dokázal jen stát. Stát, bezmocně trnout, čekat. Ve vší své tělesné síle, a přece slabý, docela bezmocný... Což se na nic nezmůžu ani tehdy, až se ta zrůda vrhne za plentu?!

Zatím se inkvizitor otočil od misky s jídlem k němu. „Nedivím se ani tomu, že vám v tomhle neřestném brlohu slouží sakristie za žrádelnu... Přesto mne to nenechává chladným.“

Radúz se trochu sebral. „Pojďte, dovedu vás k otci Lukášovi, můžete si stěžovat jemu.“

Inkvizitor se posadil vedle mísy. Ruce složil do klína, k odchodu se rozhodně neměl. „Jak jsem již řekl, počkám na něj zde. A jakékoli další vytáčky budu považovat za maření výkonu inkvizice. Dojdi pro něho. Hned!“

Tentokrát už Radúz věděl, co udělá...

Poslechne.

Protože „nezabiješ“ je příliš silné; svádět druhý boj se svým svědomím nemusí – již při prvním dostatečně poznal poměr sil.

†

„Řekl jsem mu jasně, že já tady tu mrtvolu nechci, dokud to nebude se vším všudy.“

„Tos udělal dobře,“ odpověděl faráři Miklušovi otec Ondřej, kněz ve výslužbě. „Ale co jako se vším všudy?“ dodal, potvrzuje, co si o něm myslel farář vždy dříve: že je mužem bystrosti poněkud mdlejší. Inu, má na to věk, napomenul se Mikluš, koneckonců mi sem byl přidělen právě proto, že na své povolání už nestačí. Budu za deset let taky takový? napadlo ho neradostně.

Přihodil poleno do krbu, u něhož se vsedě hráli, zatímco za okny fary zuřil vichr s deštěm. „Myslel jsem

tím, ať si ji nechá na rychtě, nebo zkrátka za zdmi města, dokud nám nemůže vydat i nějaké oficiální stanovisko. Ten chlapec každopádně umřel za dost nezvyklých okolností. Městští si nad tím umyjí ruce, hodí nám to sem, rozumíš... A pak co já s tím, když i rodiče toho děcka jsou teď ve městě?“

„Ó ano, vyšetřuje je přece inkvizice!“ mlaskl starý Ondřej. Mdlost rozumu mu pochopitelně nebránila, aby se orientoval v nejnovějších drbech. Hned, s potutelným výrazem v kornaté tváři, dodal: „Udělals dobře, žes je udal. Však mně se taky nelíbilo, jak tihle lidé vyznávají kříž! Je kolem toho stále ještě spousta pohanských sedlin. To se musí oškrábat!“

Mikluš ve svém křesle rozčilením povyskočil: „O čem to mluvíš, Ondřeji?! Já nikoho neudal! Vím o tom všem stejně málo, jako kdokoli jiný z místních.“

Poťouchlý škleb se z Ondřejovy tváře neztratil. Naopak. „Však mně nemusíš nic vysvětlovat, brachu. Tady v kostele kážeš jenom ty. A jenom tobě se oni pozůstalci pohanství zpovídají. Ach! Kolikrát jsi kázal proti těm pitvorným bůžkům, u kterých se doprošujou lepší sklizně!“ – Dlouhá, vazká slina skanula z oschlých rtů, oči zaplály zlobou. – „Nedivím se, že ti už došla trpělivost. *Oškrábat*, to říkám já, musí se to tady řádně *oškrábat*! Jenom dužina je čistá...“

Ty metafory přišly Miklušovi stejně nepřípadné jako odporné. Ondřej už blouzní. Štěstí jenom, že je příliš sláb, než aby mohl ještě někomu ublížit. Sotva zdolá těch pár schodů sem ke krbu. I když jazyk mu stále slouží ažaž... A tím lze vlastně škodit víc než dost.

„S kým jsi tohle probíral, Ondřeji?!“ zaútočil farář zostra.

„Klid, Mikluši...“ Starý kněz se kupodivu nevyděsil, oči nepohasly. Přesto řekl smírně: „S nikým jsem to

neprobíral, na mou duši! To jsem si jenom domyslel sám. Vím totiž, co bych na tvém místě udělal já už mnohem dřív. Však už tehdy, když jsem sem před těmi třemi roky přišel, jsem se tuze divil, že to tady takhle trpíš. To já na své faře býval ráznější...”

„Chtěl bys mi snad radit?!“

„Nu, chtěl nechtěl, Mikluši... Vždyť už toho není třeba – jak povídám, udělals moc dobře!“

Toho večera se nerozešli zrovna v dobrém. Farář dlouho nemohl usnout, ani kapky vytrvale tlukoucí do okna ho toho večera nedokázaly ukolébat, celé Ondřejovo nařčení ho skutečně štvalo. „Oškrábat,“ vracelo se mu to zákeřné slovo, a kdykoli zamhouřil oči, pojem škrábání bobtnal a bujel až do svých nejzazších, nejodpornějších významů, než tyhle výhonky nestydatě překročily meze rozumu, aby z látky imaginace hnětly zhora nesnesitelné obrazy. Farář vstal a vrátil se vedle, do místnosti s krbem.

Na uhlíky přiložil menší polínko a foukal. Zaměstnán tou prací, zapomněl na předešlé myšlenky. Než mu plameny připomněly cosi nepříjemně podobného...

Se zaklením – ryze nekřesťanským, přinejmenším na faráře – se odvrátil od ohně, ale zrak, zmožený ostrým světlem ohně, mu vykreslil křeslo stojící mezi ním a oknem tak, jako by na něm starý kněz stále ještě seděl. Šklebil se od ucha k uchu, kůže lící, tenká a suchá, se vrásnila jako struhadlo, a děravá starcova ústa mohla klidně mlčet jako hrob, když sama tvář svým nelidským výrazem, znovu a znovu, zálibně omílala to slovo: „Oškrábat, oškrábat, oškrábat, oškrábat, oškrábat...”

Farář zrychleným krokem obešel křeslo. Ani když klopýtl o pohozenou podnožku, nezachytil se křesla

k opoře – co kdyby byl vrch opěradla ještě teplý od starcova skvrnitého zátylku?

Konečně bez větší újmy stanul u okna.

Prve mínil pustit do pokoje trochu vlhkého vzduchu zvenčí, ale jen uviděl, jak mocný marast tam ve skutečnosti vládne, rozmyslel si to. Zatracená průtrž! Z toho zas budou povodně! – Z nejvyššího patra budovy měl dobrý výhled. Napnul zrak proti cestě, kde přibližně uprostřed mezi vsí a městem přetíná zemi potok, dělíci pastviny od obdělanych polí. Ale k samému potoku přes sloupy deště nedohlédl. Mohl se jenom dohadovat, zda lávka ještě drží, nebo už ji smetl zbytnělý proud.

Stromy se ohýbají v tom hvízdajícím vichru, dokonce se zdá, jako by se pohybovaly v samých kořenech. Černé kmeny postupují cestou.

Skutečně... Míří sem.

Ale právě proto to nebudou kmeny!

Farář víc napjal zrak, přitiskl se k oknu, aby ho vlastním tělem lépe clonil před světlem ohně. Pak už jen malou chvíli potřeboval, aby se zbavil pochyb: od města se blíží lidé.

Skupina, asi tak desetičlenná, se brodí bahnem směrem ke vsi. Nebožáci – nohy jim váznou v rozmoklé zemi...

Avšak čím déle je sledoval, fascinován tím nenadálým temným výjevem, tím byl jistější, že jejich kulhání neplyne pouze z rozmoklosti země.

Na mysl mu přišel průvod kajícníků ztěžka vlekoucích kříž. Ale pokud tihle klesali tíhou „kříže“, pak nebyl dřevěný, nenesli ho rukama.

Temnota nakonec nebyla dost milosrdná, aby docela skryla jejich tváře, a jak se blížili, farář již některé z nich poznával.

Důvěrně ty lidi znal! Možná víc než kdo jiný...

Útroby se mu stáhly úzkostí: Co mám počít? Co mám teď – *jako správný křesťan* – udělat?!

Oni určitě utekli! – Tolik si uměl dát dohromady. Ale víc nikoli.

Zbědovaný průvod právě míjí faru. Farář poodstoupí od okna, aby se neprozradil. – A s tím jediným krokem vzad se rodí myšlenka jasná a spásná: Děj se vůle páně! Nebudu se mu do toho míchat. – Došel k ohništi, sehnul se, rozhrnul je a urychleně se vrátil do ložnice. I kdyby ho měli pronásledovat ještě horší noční běsi, dnes už hlavu nevystrčí!

Neviděl pak tu shrbenou postavu, která vyrazila spěšně k městu jen okamžik na to, co průvod minul. Halil ji plášť z farského šatníku a ještě spíš příkrov tmy, protože si nevezala lampu. – Mikluš nebyl jediný, kdo po večerním rozhovoru nemohl usnout a postával u okna.

†

V přístěnku za závěsem bylo šero.

Šero, a hrůza...

Hrůza, která nepovstala na žádný pád z šera, ale ze zvuku zavíraných dveří a vzdalujících se kroků.

Přitom děti slyšely nejen tohle. Slyšely všechno – celý rozhovor, pohříchu krátký, mezi vetřelcem a jejich ochráncem. Ochráncem, který je opustil a zanechal v jedné místnosti s mužem toho divného, syčivého hlasu.

Jiří to byl, kdo předtím vycítil hrozbu a zavelel, ať se schovají, a Jiří to byl, kdo tušil – ne, on to *věděl* zcela přesně –, co za člověka teď chrčivě dýchá tam za plentou, sotva pár sáhů od nich. Doufal, že ostatní nebudou tak bystrí, aby ho poznali. Jinak by mohli křičet, prozradit jejich úkryt mezi mešními ornáty.

Ale což to není jedno? Což je vůbec možné, aby člověk tak slídívý a podezřívavý nepřistoupil dříve či později k závěsu a neodhrnul ho? – Třeba beze všeho jiného popudu, jen proto, že je to zkrátka závěs, který něco skrývat *může*?

Jirka zvažoval svou sílu. Bylo mu dvanáct let a v mlýně pomáhal skoro jako dospělý, unesl i pytel zrní! Ale aby k sobě byl upřímný – dřevorubec Petr ho ještě nedávno ztloukl jako ubohé děcko, když si dovolil drzou poznámku. Veliký byl dost, aby s tou potupou neběžel za otcem, ne však dost, aby ji mohl dospělému oplatit.

V tom si vzpomněl, jak překvapivou sílu měl Kvido, když jím lomcovalo zoufalství, strach o tátu. Nebudou tedy všichni silnější, teď, když tu zrůdu, která za všechno může, mají před sebou? I kdyby byl inkvizitor dvakrát horší soupeř než dřevorubec – a to se příliš čekat nedalo –, přemohou ho!

Jen ať vztáhne ruku na ten závěs, jen ať přikročí!

Přesto se Jiří, seč mohl, modlil, ať se to nestane.

A modlila se i Marie; modlil se stejně tak Karel, kterému po tvářích kanuly slzy strachu; a konečně se modlil Kvido – jako obvykle, ke svému vojáčku.

†

Pokrm v míse vztahoval lepkavá chapadla po očích i chřípí muže, jenž několik dnů nejedl. Však on, než aby se chapadlům vyrval a mísu odsunul nebo převrhl, raději se jimi nechal ovíjet – skláněl se nad sýrem a chlebovými plackami, popásal se očima, zálibně čichal... Záliba to byla podivná – těšil se právě svým odpíráním, vlastní vleklou mukou. Tak totiž – domníval se – nejlépe slouží Bohu!

Sakristián se stále nevracel a Clyn se radoval, že je mu přáno vlastní muka prodlužovat. Po delší době jej pokrm podivuhodně zhyponotizoval. Sám pokrm jako by bobtnal a sytil se Clynovým hladem – lákavost kusů jídla nabyla olbřímích proporcí, ale čím větší byla, tím větší triumf Clyn slavil svým nepohnutím, rezignací na potřeby odděleného Já, individuální člověčí vůle.

Najednou se zpoza plenty ozvaly vzlyky. Potlačované, zoufale potlačované, ale ne dost tiché...

†

Basil Clyn vzlyků nedbal. Pro učitele bolesti nebylo nic přirozenějšího než přeslechnout každý nářek.

Ale i kdyby Karlův pláč pronikl strnulou slupkou zvyku k doktorovu sluchu, sotva by přiskočil a plentu odhrnul. On přece není tím, kdo vztahuje ruce po věcech! On je tím, *kdo se ptá*.

To hodlal osvědčit i při setkání s trpaslíkem.

Který nicméně stále nepřicházel...

Nepřicházel tak dlouho, až Clyna postihla dlouhá chvíle. Sebetřýzeň ho omrzela, její hrot se otupil – v jednu chvíli byl Clyn slastí i strastí na vrcholu, potom začalo vše pomalu uvadat. A teď se prostě nudil.

Z dlouhé chvíle – nebo aby protáhl tělo ztuhlé dlouhým sezením – vstal a přistoupil k plentě.

Co by neučinil záměrně, pořád mohl učinit mimoděk.

Beze všeho zvláštního záměru uchopil cíp plenty a zatáhl.

†

Radúz a otec Lukáš spěchali kostelem ke vstupu do sakristie. Trpaslík snažně komíhal krátkými nožkami, přesto zaostával za Radúzem rozšířených očí, které za sebou vlekly celé rozložené tělo zoufalým chvatem. Maličký musel tu popoběhnout, tu poposkočit, aby velikému jakžtakž stačil. Kněžská kutna tomu byla málo nakloněna – a stejně nepatřičné bylo jeho počínání k celému ctihodnému úřadu. Jenže v kostele nebyl nikdo, kdo by se mohl pohoršit. Chrám zůstal podivuhodně vylidněn, snad od té chvíle, kdy inkvizitor přišel k sobě, tam pod nohama Krista.

Bohužel, to se stalo už před značnou dobou. Radúz nemohl Lukáše najít – žalujme na něho, že v duchu dokonce klel, když ho hledal: „Ach, můj dobrý Bože, jindy se mně pořád motá za zadkem, ale když ho člověk jednou jedinkrát skutečně potřebuje, tak není k sehnání!“

Lukáš byl zdatný běžec, dokázal mluvit – dokonce opatrně šeptat – aniž se zadýchával: „Byl to od nás opravdu nerozum, nechávat ty děti zde.“

Radúz přikývl, chmurně mlčel. Pouze o něco zrychlil.

Ale kdyby měl být upřímný, nesouhlasil by, že je vedl přímo nerozum. Uvažovali přece dost. Mysleli, že kostel bude z dalšího vyšetřování vynechán hned ze dvou důvodů: Jednak měli vyšetřovatelé očekávat, že vystrašený kluk dávno nebude tam, kde se s ním střetli naposled, a jednak se měli toho místa stranit už proto, že tam venku – přímo před svědky! – zabili dítě. Proč by ještě víc šťourali do vosího hnízda?

Špatně jsme odhadli svého nepřítele, uzavřel Radúz. Čeho všeho je ten člověk schopen?!

„Bude tam vůbec ještě?“ vyslovil Lukáš, co Radúze trápilo nejvíc.

„Doufejme.“ – Ale to už byli u dveří, Radúz je otevírá a může se na vlastní oči přesvědčit.

„Nechal jsi mne čekat skutečně dlouho,“ zasyčel na přivítanou Clyn, držící v ruce cíp závěsu. „A pokud už to samo nepovažuji za maření inkvizičního vyšetřování, pak věz, že od toho ustupuji jedině pro svůj sklon k milosrdenství, čímž se pokouším napodobovat Pána.“

Vrátil se na lavici, upustiv cíp závěsu, za nímž jej nic nezaujalo. Ať už za to mohla sborová dětská modlitba, anebo náhoda, inkvizitor odtáhl plentu pouze v rohu, kde zrakem nepadl na nic podezřelejšího než sbírku naveskrz typických liturgických předmětů.

„Nuže, kde máš toho trpaslíka? *Tohle* má být on?! – Obávám se, že sotva zakryji své zklamání – čekal jsem někoho ještě menšího.“

„Takt patrně nebude jednou z vašich dobrých vlastností, ctihodný inkvizitore, stejně jako smysl pro míru,“ předstoupil před něho Lukáš, „ale pokud tomu Pán tak chtěl, dobrá. – Pojdme k věci: Proč jste mne dal zavolat?“

†

„Zavolat jsem vás dal z jednoduchého důvodu, otče,“ pravil inkvizitor ze svého místa na lavici. Lukáš zůstával stát poblíž dveří, Radúz se postavil mezi nevíтанého hosta a závěs. „Zavolal jsem vás, abych se lépe seznámil s jedním z těch ohyzdných spárů, jimiž se Nehodný odvažuje drásat dobré dílo Páně. Víc si od tohoto setkání slibovat nemohu. Neočekávám totiž, že byste mi hodlal odpovědět na mé otázky. Ovšem, pokud byste odpověděl, sotva vám lze věřit; leda kdybych vás prve vsadil na mučidla...“

„Sám víte, že to v mém případě nemůžete,“ odpověděl Lukáš s ledovým klidem. Pouze semknuté obočí naznačovalo, jak je pobouřen. „A už vůbec ne bez dostatečného důvodu! Vaše drzost, ctihodný inkvizitore, je ohromující už proto, že to byli jenom *vaši* posluhové, kdo zde před branou kostela přešli nevinného chlapce.“

Clyn vztekle vyprskl: „Nevinného?! To, že kacíř zatím neměl dost času se od Boha odtrhnout zcela, vůbec neznamená, že je nevinný. Nechávejte se příliš unést lahodností dětských tváří, otče! (Čemuž se ale nelze divit, když náchylnost k podléhání všemožným pozlátkům a povrchním svodům je předpokladem každého velkého kacíře.) Ale chcete-li, slyšte jinou, pravděpodobnější verzi: Zastáváte se toho kluka, protože jste s ním, a s jemu podobnými, *spolčen!* Nemluvte ani o tom, že celé vaše nařčení je lež: Vůz na chlapce ve skutečnosti nepohnali mí sluhové, nýbrž vaše zvůle, svázaná s mocí satanovou.“ Clyn se dostával do ráže – prskal a lékořice štiplavě vanula, jak sprádal svá slova: „Není to samozřejmě náhoda, že se celá politováníhodná událost seběhla v dohledu těch ohyzných, satanských oblud, jimiž je váš kostel zvenku doslova posetý, doslova posedlý – ano, *posedlý*, to je to správné slovo, neboť oni *posedávají* svými chlupatými, vilnými zadky na parapetech, na římsách i na věžičkách, a vůbec kdekoli je toho jenom trochu možno! Viděl jsem už mnoho kostelů tohoto moderního stylu – protivného každému skutečnému křesťanu svým rouhavým scholastickým rozumářstvím jakož i svou, neméně rouhavou, bezbřehou pitvorností – ale žádný jiný si tolik nelibuje v těchto zrůdnostech, jež nazýváte chrličí, jako ten váš. – Vážně, je to zcela bez pochyb: To *vy* jste poštvál vůz na to dítě. Řeknu vám proč: Chtěl jste kluka odstranit, protože věděl příliš, a mohl by se prořící – děti jsou přece slabé,

neudrží tajemství... A ze stejného důvodu máte v úmyslu odstranit i jistého Kvida Kopffa, který byl naposledy pozorován zde. – Vydejte mi ho a ušetřete svou duši nesmazatelných šrámů, otče! Když se konečně zachováte jako dobrý člověk a budete se patřičně kát, potom – kdo ví – třeba vás Bůh ještě vezme na milost!“

Tehdy už se Lukáš neudržel. „Vy jste blázen!“ zvolal, celý rudý. „Čirý blázen! Budu si neprodleně stěžovat Jeho Eminenci, že ze všech učených a důstojných členů Svatého kolegia k nám pozval zrovna vás, rachitického, blouznivého šílence!“

Radúz se po Lukášovi podiveně ohlédl: takového jej neznal.

Ale Clyn se zastrašit nedal a vrhl se, a vrhl tak i svého soupeře, v podivnou výměnu názorů, jíž nemohlo ubrat na nejpapnosti a dětinskosti ani veškeré kvantum teologických výpůjček a obratných rétorických figur, užité na obou stranách. Clyn se vysmíval Lukášově trpaslické znetvořenosti, přirovnával ho k démonům na obrazech mistrů, kteří ostatně měli být – kdyby bylo po jeho – všichni upáleni, a tvrdil přitom, že takového těla se dostává pouze hříšné a předem prokleté duši; naproti tomu Lukáš se hájil, jak mnoho zastání mají v Písmu lidé postižení a ubozí, oproti těm, kteří se vyvedli k plnosti a slávě života na světěездеjším.

Brzy Lukáš nabyl v polemice podstatného vrchu, a Clyn raději změnil téma. Na čele mu vyvstal červ smíchu, když s největší blažeností pověděl oběma mužům – a také, aniž to věděl, čtyřem dětem –, co učinil toho dopoledne, chvíli předtím, než přišel do kostela. Ostatně byla to věc slavná a veliká, že by se o ní stejně doslechli co nevidět, neboť, jak Clyn s uspokojením řekl „tuhle dobou už o tom určitě mluví celé město!“

„Konečně tu můj úřad začnou brát vážně,“ dodal.

Řehoř a Jakub snídali spolu s Bossardem u paty dlouhého stolu v jednom z mnoha kardinálových společenských sálů. Po té, co dost uvykli Bossardovým výrazným voňavkám, dokázali ocenit i vůni omáček, které dal připravit. A patro si v nich teprve libovalo!

„Takové pohoštění hned ke snídani, milý pane Bossarde?“ nadhodil Řehoř. „Příliš nás rozmazlujete! Spíše bychom měli slupnout, co je zrovna po ruce, a vrhnout se zas do práce.“ Přesto zůstávali sedět, hodovali s chutí.

A seděli tam všichni tři ještě dlouho potom, co dojedli. Rozprávěli, v mnohém nacházeli společnou řeč. Až se konečně Bossard osmělil říci: „Mistře Severine, nechtěl byste mne zasvětit do vašeho vyšetřování? Víím, že zvědavost není nic bohulibého, ale já si přece mohu namlouvat, že se vás na to ptám nikoli ze zvědavosti, nýbrž z pohnutky mnohem čestnější. Dovtípil jsem se, že ten nepříjemný inkvizitor, kterého jsem byl nucen zavolat spolu s vámi, jde v nějakém smyslu proti vám, a chtěl bych vám tedy, podle svých možností, pomoci.“

„Pomáhal byste pak nejen mně, ale i spravedlnosti,“ přikývl Řehoř. „Neboť jakkoli daleko k ní mám, rozhodně se jí blížíím nekonečně víc než Basil Clyn, který již před lety vyměnil rozum za skřípec a nástroje dialektiky za nože, jehlice a šrouby.“

„Kéž brzy sám skončí v plamenech!“ zvolal Jakub vášnivě a zdvihl číši. Bossard neváhal, hned si s ním připil. Řehoř se v duchu usmál – bylo zřejmé, že Jakub se minulého večera spřátelil se správcem mnohem víc, než jak mu pověděl.

Nicméně sám se k přípitku na smrt svého úhlavního nepřítele nepřidal. Možná mu v tom bránila přirozená zdrženlivost, možná spíš to, že Clynovi přál něco horšího než brzký konec. Neboť on lépe znal rozsah jeho provinění.

Z chmurných myšlenek ho vytrhl hluk. Zvýšené hlasy u vchodu – někdo se domáhá vstupu do paláce – hned zvuk kroků na chodbě, téměř běh.

Bossard se zdvihl od stolu. „Vy se nenechte rušit, přátelé. Dohlédnu na to a hned se k vám vrátím.“

Ale Řehoř a Jakub ho hned následovali.

„Ani my nic nečiníme ze zvědavosti,“ usmál se na něho Řehoř omluvně. „Ale kdyby tu bylo potřeba naší pomoci –“

„Díky, přátelé...“

Naproti jim šel biřic v kroužkové zbroji. „Něco hrozného se asi stalo, pane,“ hlásil poplašeně. „Ten inkvizitor si vynutil vstup jménem Svatého kolegia. Tvář měl tak zkřivenou zlostí, že jsem se musel pokřížovat. Spěchal nahoru, do kardinálových komnat.“

„Vrať se ke vchodu, Radime,“ úsečně pokynul Bossard. „A příště mne napřed zavolej, i kdyby si někdo vynucoval vstup jménem samotného Pána Boha!“

„Ale vy jste neviděl jeho obličej, pane! Nemohli jsme –“

„Nebud' drzý a dělej, co říkám!“

Pospíšili ke schodišti a schody zdolávali po dvou. Odér Bossardova parfému se už nemísil s lahodnou vůní omáček, ale s pachem zneužitých lékořic.

Ještě ani nevstoupili do chodby a už slyšeli krákavý hlas, v němž dokonce i Řehoř jen stěží poznával Clyna. Musel být zlostí bez sebe!

„Vaše Eminence, potřebuji muže! Celý oddíl ozbrojenců na koních! Na otázky bude čas později, je to věc slávy Boží! Neotálejte, varuji vás Jeho jménem!“

Asi by kardinál skutečně neotálel. Když postával, neustrojený, rozespálý, přede dveřmi, nevypadal, že by v tu chvíli mohl chtít něco víc, než se zas co nejrychleji vrátit do své komnaty.

Ale Bossard s Řehořem a Jakubem už se blížili k nim.

„Co se stalo?“

„Nestarej se, Severine! Já si to dám do pořádku sám!“

„Sám?! Proč tedy vřískáš zde?“

„Sám, s hrstkou ozbrojených mužů,“ opravil se. „Vězni musí být dopadeni!“

„Jak to myslíš?“

„Utekli!“ vyhrkl tak prudce, až rozžvýkaná lékořicová hmota potřísnila Řehořův oděv.

Řehoř znechuceně poodstoupil, ale jinak se odradit nedal. „Jak ti mohli utéct?“

„Někdo se je pokusil zabít!“

„Nezlobte se, drahý,“ trochu se probral kardinál, „ale tohle už ani já nechápu. Koho se kdo pokusil zabít a kdo utekl?“

„Je to prosté,“ řekl inkvizitor. „Spiklenci se pokusili odstranit vězně, aby nemohli prozradit víc, než kolik jsem z nich dostal dosud. Za tím účelem jim nechali do kobek dopravit otrávenou pečeň. Jenže moji lidé žádné úlevy kacířům nedopřejí, proto se rozhodli – se souhlasem mého tajemníka – sníst to maso sami.“

„Takže se otrávil a vězni toho nakonec využili k útěku?“ dovtípil se kardinál.

„Poklona vašemu důvtipu, Eminence.“

„Takže tví lidé jsou mrtví?“ zvolal Řehoř.

„Nikoli, Severine, tuhle radost si musíš nechat zajít! Mí pacholci jsou tak nezdolní, že co by jiného usmrtilo, jim způsobilo sotva spánek. Jenom můj tajemník to odnesl o dost hůř – teprve se sbírá a je mu tak zle, že na něho není hezký pohled. Ačkoli dobře mu tak: to má za to, že dovolil, aby to maso snědli. Měl ho dát vyhodit. Ostatně mu mělo být podezřelé už to, že někdo věděl, kam má tu věc dopravit. Asi stárne a začíná kacíře podceňovat! Pouze já sám mám v živém vědomí, čeho všeho jsou kacíři schopni! Pomáhá jim přece Ďábel! Proto opakuji: neotálejte, Eminence! Ihned mi přiďte jezce, než bude příliš pozdě.“

„Máte je mít,“ rozhodl kardinál. „Zde přítomný Vilém Bossard oddíl povede.“

„Ne! V čele musím jet sám. Tak to Pán chtěl, když mi dnes v noci žehnal. Neboť jedině já umím čelit Ďáblu a jeho úskokům.“

„Je-li to vůle Páně, staň se!“ přikývl kardinál odevzdaně.

†

Pršet přestalo na sklonku noci a obloha hned vystavila nezvykle hřejivé slunce. S jeho pomocí si stačila vzít nazpět právě tolik vlhka, aby slaměné střechy mohly zvesela hořet. Jen co se jim trochu pomohlo...

Clyn pobízel svého kostnatého hnědáka od jednoho stavení ke druhému a metal pochodně, které vytrhával z rukou zmatených jezdců, neschopných dostat jeho příkazu, aby tak činili sami, ale stejně tak neschopných fyzicky bránit muži, jež měli na slovo poslouchat. Tak inkvizitor spílal nejen kacířským spiklencům, jimž právě zapaloval domy, ale i zrádcům, kteří nebyli dost ochotni napomáhat „v boji proti Luciferovi“, jak tomu sám říkal.

Brzy členům kardinálové gardy scházel jen krůček, aby skutečně zasáhli ve prospěch nebohých lidí, řvoucích překvapením a hrůzou, když se marně pokoušeli zhášet své majetky. Ale takový krůček bylo čím dál tím těžší nakročit, jak se s vrzáním loukotí a hýkáním mul blížil podivný povoz obtěžkaný a obsluhovaný třemi lidskými monstry. Rozbředlá půda a všečen močál, v nějž se přes noc proměnily louky a cesty, bránila sice pacholkům v cestě, zpomalovala jejich vůz, ne však dost, aby nakonec přece jen nepřibyli do nitra žhoucího pandemonia a nepřiložili ruce k dílu svého mistra, s úšklebky, ba přímo se smíchem v ohavných, ďábelských tvářích.

Kapitán gardy litoval, že noční průtrž nestrhla most a neoddelila město ode vsi. Čím víc sledoval počínání strážce Božích pořádků, tím spíš by byl nakloněn stát se Božím nepřitelem. Proto se odvrátil, poodjel stranou. A všiml si Marka, nejmladšího z gardy, jak opodál dává naprázdno.

Chtěl pobídnout koně k němu a prohodit některou z frází, jimiž obvykle narovnával morálku mužstva, ale v tom si všiml jezdců, o překot cválajících blátivou cestou, po níž sami přijeli.

Brzy mezi pultuctem postav poznává Bossarda.

„Je to ještě horší, než jsem čekal,“ slyší říkat muže po Bossardově boku, vzosného chlapíka ozbrojeného okovanou holí. „Clyn se překonává.“

Pobídli koně do trysku a už míjejí kapitána i Marka.

Ti se připojili k závěru voje a neohroženě vtrhají zpět v žár a praskot plamenů, ale tentokrát už i v bolestné kvílení lidí a zvířat. Mnozí, jimž prve hořela pouze střecha nad hlavou, se s přispěním Clynových pacholků změnili v živoucí pochodně. Puch škvířeného masa je skoro tak strašný jako řev fanatika, jenž definitivně

pozbyl všech zábran. „Hořte!“ říčel inkvizitor, až mu hlas přeskakoval do absurdních tónů. „Nechť plameny živené tělesnou špínou zasvitnou na cestu duševní očisty! – A kdo nemůžeš být očištěn, shoř tím spíš!“

Dveře nedalekého stavení, planoucího od prahu až po vrch střechy, se rozlétly dokořán a vyhrnul se černý dým. Ten vrávoravě následovala žena s uzílkem v náruči. Od výhně nade dveřmi jí chytly vlasy, ale nedbala toho – vytřeštěné oči má jen pro své dítě, možná napůl udušené. Dokud nepadne s rozžhaveným týlem a nezadusí dítě docela, v bahně pod svým břichem...

Ti méně šťastní do bláta duši nevypustili. Pouze v něm zhasili svá těla, aby zůstali naživu a mohli vzdychat, nevěříce vlastním očím, v jakou puchýřovitou a dýmající strusku se proměnila jejich kůže za jedinou chvíli.

Bossardovi muži se snažili pomáhat, ale pro leckoho bylo příliš pozdě.

Objevil se i farář Mikluš, žehná umírajícím, ulevuje trpícím, snaží se odvést svou povinnost, jak nejlépe dokáže, navzdory hrůze, puchu a horku, navzdory všemu, co ho přivádí k mdlobám a nad čím by nejradši řval zoufalstvím.

Spěchá pokleknout k dalšímu nebožtíku, ale do cesty mu vpadne noha šlachovitého, podivně hranatého koně. „Nechte si svá rozhřešení, otče! Kacíře nejlépe očistí plamen.“

„Tohle vám neprojde!“ křičí Mikluš jako smyslů zbavený a vrhá se na opratě, cloumá s nimi. „Tohle vám *nemůže* projít!“

Clyn pobídne hnědáka proti němu, farář padá nazad, a byla by ho hned podupala ostrá kopyta, nebýt jiného jezdce, který se postavil Clynovi čelem.

Jezdec mlčí, ale jeho přísný výraz říká vše. A zdvižená hůl dodává, že to myslí vážně.

„Dělám jen svou práci, Severine,“ zašklebil se inkvizitor. „A tobě rozhodně neprospěje, žes mi bránil.“

„Jednou se budeš zodpovídat Bohu!“

„Nesmírně rád mu vydám počet ze svých činů...“

„Možná sis někdy skutečně mohl namlouvat, že tě k těm tvým krutostem vedou vyšší pohnutky,“ odpověděl Řehoř. „Avšak ani sám před sebou nemůžeš zapřít, že dnes ses nechal unést pouze čirým hněvem, uraženou ješitností!“

„To říkáš ty... Ale já zcela jasně sleduji nit zhoubného spiknutí.“

Zatímco tak hovořili, Vilém Bossard a Jakub z Villanovy čelili pacholkům, s nimiž nebyla řeč vůbec žádná.

†

Ludva nacházel v hoření bližních tím větší rozkoš, čím lépe znal jejich skutečnou trýzeň. Pokud někdy míval své slitovnější chvílky, nebylo to právě teď. Snad proto, že dnes zatím nepil.

Právě drží za krk štíhlou dívku, v letech na vdávání. Ta sebou zmítá, piští a zatíná nehty do Ludvovy ruky i pahýlu...

Přemítal: Přiloží ji do plamenů zaživa, anebo napřed milostivě zlomí ten alabastrově bělostný, rozkošně jemný krk? Obojí by bylo hezké, ale ruka je rychlejší myšlenky – už zesiluje stisk. Dívka umlká, oči se jí rozšiřují – Jak směšně najednou vypadá! usměje se Ludva.

Náhle přes ryk plamenů proniká povel. „Pusť ji!“

Ludva zdvíhá hlavu. Hledí do tváře mladého jezdce, který se odpojil od družiny stíhající žebříňák s Jenem na korbě.

„Hleďme, hrdinný zachránce! Chceš ji pro sebe? Jak je libo!“ Svým pahýlem přehmátne z dívčina krku do rozkroku a nadlidskou silou vymrští tělo vzhůru.

Dívka nestačí ani vyjeknout, Marek nestačí nic – náraz ho vyhazuje ze sedla, padá k zemi s děvčetem v objetí. Kůň poplašeně odbíhá a Ludva má volnou cestu k oběma postavám, zaklesnutým do sebe, sotva se sbírajícím z řídkého bahna.

Než se Marek chopil jílce, obrovská ruka se chopila jeho krku.

Ludva se usmál: Nakonec se dilema nekoná; budu mít obojí!

Vaz mladého gardisty křupl podle Ludvova vkusu a dívka je hned záhy provdána plamenem.

I její křik zní skvostně na pozadí praskajících ohňů. Jak podařený den!

Škoda jen těch tří jezdců, kteří pacholka právě obklopili a namířenými meči donutili vzdát se, nasadit nevinný výraz...

†

Ani Janek toho dne ještě nepil. Což se projevovalo obzvláštní vzteklostí.

„Čert aby to spral,“ říkal si v duchu. „Jen co nám tatíček uspořádá maličké povyražení, hned jsou tu nějakí kazisvěti!“

Vstoje na kozlíku povozu, vztekle pobízí muly, aby ho jezdci neobklíčili. Muly jsou však ubohými soupeři cvičeným koním, a na Janka již dotírá gardista. Tři sáhy od postranice vozu, a neohroženě se blíží...

„Stůj, ty dobytku!“

Janek chtěl odpovědět něco důvtipného, ale další jezdci – hned tři – dotírající z druhé strany mu brali rozmysl, až odpověděl mnohem prostěji: s nečekanou hbitostí vymrštil kovovou hlavici své lampy. Zasáhl gardistu přímo do obličeje. Když zatáhl řetězem zpět, potřísnila jeho bezmasou tvář sprška krve; příliš nepatrná na jeho vkus. Snad se poměry zlepší! – Hlavice již drtí zátylek gardisty na druhé straně, a záhy zlověstně rotuje a sviští nad Jankem, když ten užívá své lampy docela coby řemdihu, rozsévaje zkázu po obou stranách VOZU.

Druhou rukou přitom nepřestává pobízet muly, bije do nich opratěmi jako smyslů zbavený; než i ony pozбудou smyslů a s šíleným hýkáním vbíhají mezi dva hořící domy...

Žár je nesnesitelný, Ludva lehá k podlážce, kryje si hlavu rukama.

Nevidí tedy, o jakou překážku škobrtá kolo vozu. Náhle je vržen do prostoru.

Modlí se, ať nepadne do plamenů.

A padá do bahna.

„Pánbůh mi popřál!“

Tváří v tvář blížícím se gardistům si ovšem posteskuje: „Jenom kdyby mi ještě nechal po ruce zbraň! Zatracenej sráč, když už člověku prospěje, tak stejně jen napůl...“

†

Zatímco kolem zuřily plameny, jednohý Pepeť si našel kratochvíli v opačném živlu. Svou těžkou berlou dupe starému vesničanovi na záda, aby jej topil v bahnitě louži. Tu a tam ho nechal nadechnout, popolézt o píd'

nebo dvě, ale tuto svou velkorysost stále zmírňoval, zatímco stupňoval surovost úderů, a především svůj chechot. Nakonec se tolik rozchechtal, až zavrával, zakuckal se z všudypřítomného kouře a musel se o berlu opřít, aby neupadl. Naštěstí se stařec neodplazil daleko – a v následující chvíli Pepek zas zdvihá berlu k úderu – tentokrát zkusí poškodit páteř, prozatím nepatrně, žertovně...

Ale v té samé chvíli se ze stěny dýmu vydělí jezdec, míří přímo k Pepkovi, míří přímo *na* Pepka!

Pacholek nemeškal – rozehnal se svou berlou proti předním běhům koně. Jen taktak se stihnul uhnout kácející se mase těl a brnění. Stařec měl poněkud menší štěstí... Ale i berla zůstala uvězněna pod říčícím koněm, a Pepkovi zbývají pro dalšího nepřítele – Jakuba z Villanovy, který přispěchal hned záhy – pouze holé ruce a zatraceně vratká noha!

Pověsil se na otěže Jakubova koně, smýkl jimi neuvěřitelnou silou a již se i druhé statné zvíře kácí k zemi, jen na vlas vedle prvního, které v bahně stále řehtá, bezmocně kope zlámanými běhy, smýká bezvládným jezdcem, který si nejspíš srazil vaz. Naopak hbitý Jakub dopadá na nohy, a v jeho ruce se, bezmála kejklířskou rychlostí, objeví útlá dýka. Jeho postoj prozrazuje muže, který s ní umí zacházet.

Jedna věc je působit bolest jiným, zvažoval Pepek, jiná však, vystavit se jí sám. Jeho dosavadní zohavení mu bohatě stačila.

Proto řekl: „Vzdávám se ti, pane. I když nevím, jakým právem se mi stavíš do cesty. Sám kardinál nás poslal.“

„Nechal vás jet a to není totéž,“ odpověděl Jakub. „Ale i kdyby byl nakrásně s vámi a s ním třeba celá Svátá trojice, pohni se ještě o píd' a vykuchám tě jak rybu!“

